

Program rozvoje města Starý Plzenec

Aktualizace na období 2025 – 2032

Program rozvoje města Starý Plzenec Aktualizace na období 2025–2032

Objednatel: Město Starý Plzenec
Smetanova 932
332 02 Starý Plzenec

Zpracovatel: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.
Riegrova 1
301 11 Plzeň

Tým zpracovatele:
Ing. Filip Uhlík
Ing. Pavel Beneš
Ing. Karel Baudyš, Ph.D.
Ing. Viktorie Sloupová

Listopad 2024

Obsah:

I. SITUAČNÍ ANALÝZA	1
1 Poloha a vazby	1
2 Obyvatelstvo, bydlení a sídla	1
2.1 Obyvatelstvo	1
2.1.1 Vývoj počtu obyvatel	1
2.1.2 Struktura obyvatel	3
2.1.3 Struktura domácností	5
2.2 Bydlení	6
2.2.1 Bytová výstavba	6
2.2.2 Struktura a vybavenost bytů	6
2.2.3 Bytová politika města	7
2.3 Sídla	8
2.3.1 Urbanistická struktura města	8
2.3.2 Rozvoj území	9
2.3.3 Veřejná prostranství	10
3 Občanská vybavenost a veřejné služby	11
3.1 Vzdělávání	11
3.1.1 Mateřské školy	11
3.1.2 Základní školy	12
3.1.3 Zájmové a další vzdělávání	14
3.2 Zdravotnictví	15
3.3 Sociální zařízení a služby	16
3.4 Spolky a organizace	16
3.5 Kulturní zázemí, společenské a další akce	17
3.6 Sport	17
3.7 Volný čas	18
3.8 Komunikace města s občany	19
3.9 Bezpečnost a Integrovaný záchranný systém	20
4 Ekonomika	21
4.1 Pracovní funkce města	21
4.2 Podnikatelská infrastruktura a vybavenost	24
4.3 Cestovní ruch	24
4.4 Hospodaření města	26
5 Doprava	27
5.1 Silniční doprava	27
5.1.1 Širší vztahy a dopravní zatížení	27
5.1.2 Dopravně technický a stavební stav komunikací	28
5.1.3 Dopravní nehody	29
5.1.4 Doprava v klidu	31

5.2	Nemotorová doprava.....	32
5.2.1	Cyklistická doprava.....	32
5.2.2	Pěší doprava.....	32
5.3	Veřejná doprava.....	33
5.3.1	Železniční doprava	33
5.3.2	Veřejná linková osobní doprava	34
6	Technická infrastruktura.....	35
6.1	Zásobování pitnou vodou	35
6.2	Likvidace odpadních vod	35
6.3	Elektrická energie a veřejné osvětlení.....	36
6.4	Zemní plyn	36
6.5	Odpadové hospodářství.....	36
7	Životní prostředí	37
7.1	Příroda a krajina.....	37
7.2	Voda.....	37
7.3	Ovzduší a hluk.....	38
II.	SWOT ANALÝZA	39
III.	STRATEGICKÁ ČÁST	40
8	Východiska strategické části.....	40
8.1	Obraz města Starý Plzenec v roce 2040	41
8.2	Hlavní cíl a strategické cíle do roku 2032	41
9	Popis strategické části.....	42
9.1	Strategická oblast 1: Urbanismus a územní rozvoj	42
9.2	Strategická oblast 2: Doprava.....	45
9.3	Strategická oblast 3: Život ve městě.....	48
9.4	Strategická oblast 4: Ekonomika a cestovní ruch.....	52
10	Realizace Programu	56
10.1	Řízení Programu.....	56
10.2	Příprava a realizace projektů	57
10.3	Hodnocení realizace Programu	57
10.4	Aktualizace Programu.....	58
11	Finanční zajištění Programu	60
11.1	Disponibilní vlastní zdroje města.....	60
11.2	Dostupné externí zdroje financování	60
	Použité podklady	62

I. SITUAČNÍ ANALÝZA

1 Poloha a vazby

Město Starý Plzenec sousedí s krajským městem Plzeň. Samotné sídlo se nachází 9 km jihovýchodním směrem od Plzně. Starý Plzenec leží v blízkosti dálničního obchvatu Plzně, a je tedy dobře dostupný i z dálnice D5 propojující Prahu se SRN. Městem neprochází žádná silnice I. třídy, ale vede zde významná silnice II/180, která tvoří aglomerační okruh Plzně. Z dopravního hlediska je významná také poloha města na celostátní železniční trati č. 190 Plzeň – České Budějovice.

Město Starý Plzenec je nejstarší písemně doložená obec v Plzeňském kraji, když první písemná zmínka pochází z roku 976. Po přesunutí správního centra kraje do současné Plzně význam města upadal, takže od 18. stol. do r. 1845 byl pouhou vsí. Díky následnému rozvoji se stal městečkem a od roku 1902 je Starý Plzenec opět městem.

Rozvoj města v 19. století souvisel především se železárnami v Sedlci, které v roce 1816 založil hrabě Waldstein. V roce 1856 zde zřídil také strojírny, které o 3 roky později přemístil do Plzně a o 10 let později prodal Emilu Škodovi.

Město Starý Plzenec tvoří z administrativního hlediska část obce Starý Plzenec a Sedlec. Podrobnější členění na základní sídelní jednotky zobrazuje mapa 1 v příloze. Město je součástí okresu i správního území obce s rozšířenou působností (SO ORP) Plzeň. Také finanční úřad pro město sídlí v Plzni.

Město je sídlem pověřeného obecního úřadu, do jehož správního obvodu (SO POÚ) patří dalších 10 obcí (Štáhlavy, Letkov, Tymákov, Mokrouše, Lhůta, Losiná, Chválenice, Nezabvřetice, Nezvěstice, Štěnovický Borek). Starý Plzenec je také sídlem stavebního úřadu pro dalších 10 obcí, ale proti obcím SO POÚ sem nepatří Štěnovický Borek a příbyly Netunice. Matriční úřad vykonává Starý Plzenec pro obce Tymákov, Mokrouše, Lhůta, Losiná a Štěnovický Borek (vše viz mapa 2 v příloze).

Město Starý Plzenec má velmi intenzivní vztahy s Plzní, jak dokládají např. výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) 2021. V tomto roce pravidelně vyjíždělo do Plzně za prací 1249 osob, což představovalo téměř polovinu ze všech zaměstnaných obyvatel města a čtvrtou nejsilnější pracovní vazbu mezi obcemi v Plzeňském kraji. Oproti SLDB 2011 došlo k navýšení vyjížděky za prací do Plzně o cca 350 osob.

Pro objektivnější posouzení socioekonomických charakteristik města je v následující analýze město Starý Plzenec porovnáváno s podobnými městy (viz mapa 3 v příloze). Dobřany a Třemošná byly vybrány proto, že se jedná o podobně velká města s pověřeným obecním úřadem sousedící s Plzní. Štáhlavy jsou sousední velká obec s rychlým populačním růstem (masivní výstavba RD) a se spádem také do Plzně (např. 2. st. ZŠ, pracovní vyjíždka).

2 Obyvatelstvo, bydlení a sídla

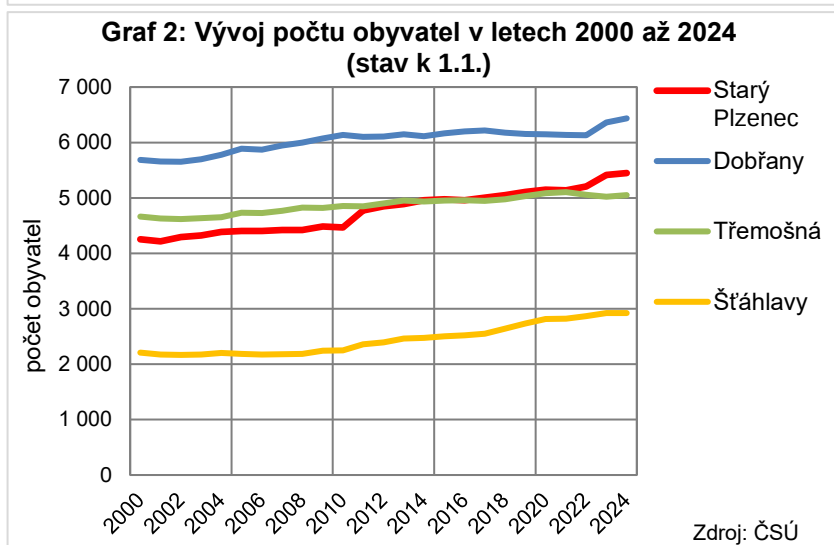
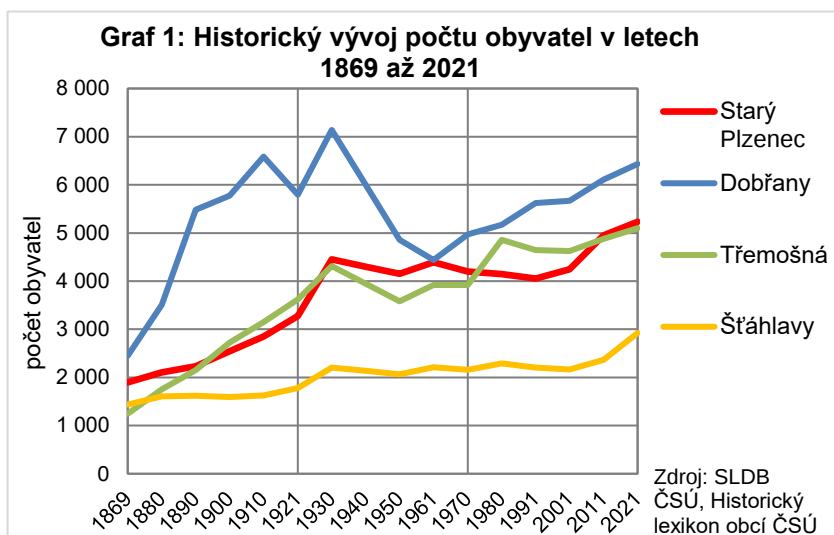
2.1 Obyvatelstvo

2.1.1 Vývoj počtu obyvatel

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel je možné sledovat za období 1869-2021 (dle Historického lexikonu obcí). Starý Plzenec vykazoval setrvalý růst počtu obyvatel až do roku 1930. Nejrychlejší byl tento růst právě ve 20. letech 20. století (viz graf 1).

Následovalo relativně stabilní období od 30. let do konce 20. století, kdy se počet obyvatel držel těsně nad 4 tisíci. Mezi roky 2001 a 2021 došlo opět k výraznému nárůstu počtu obyvatel. V první dekádě 2001–2011 byla rychlost růstu srovnatelná s 20. lety 20. století.

Jednoznačně rostoucí trend v období 2000 – 2024 ve Starém Plzenci ukazuje graf 2. V daném období došlo ve městě k nárůstu počtu obyvatel ze 4 253 v roce 2000 o téměř 30 % na 5 448 na začátku roku 2024. Takové tempo růstu počtu obyvatel je výrazně vyšší než ve srovnávaných městech Dobřany (+ 13 % obyv.) i Třemošná (+ 8 % obyv.). Oproti tomu v populačně menších Štáhlavech vzrostl za stejné období počet obyvatel o 32 %.

Z grafu 2 je mimo jiné patrné, že ve Starém Plzenci mezi roky 2010 a 2011 byl zjištěn nárůst o téměř 350 obyvatel. Jedná se o korekci počtu obyvatel na základě výsledků SLDB 2011. Ve městě zřejmě bydlelo více obyvatel, než bylo evidováno. Na základě srovnání s evidovaným pohybem osob (viz dále) lze odhadnout, že se jednalo přibližně o 275 nepřihlášených osob, (tj. 5,5 % obyvatel). K dalšímu výraznějšímu nárůstu došlo mezi roky 2022 a 2023, kdy se počet obyvatel města zvýšil o 210 osob. Tento nárůst byl způsoben především příchodem válečných uprchlíků z Ukrajiny v průběhu roku 2022.

Vývoj jednotlivých složek pohybu obyvatel (viz graf 3) vysvětluje příčiny příznivého populačního vývoje Starého Plzence po roce 2000. Pro populační vývoj města byla rozhodující migrace – migrační saldo (přistěhovalí minus vystěhovalí) bylo kromě roku 2009 vždy kladné. Přitom od roku 2006 trvale a výrazně rostl počet vystěhovalých a vysoký byl jejich počet i do roku 2004, avšak vývoj počtu přistěhovalých měl podobný průběh, ale na vyšší úrovni. Malý počet přistěhovalých v letech 2005–2007 souvisel s poklesem bytové výstavby v roce 2005 (viz kap. 2.2.1).

Následně počet přistěhovalých do Starého Plzence opět vzrostl a od roku 2011 byl poměrně stabilní, s průměrným přírůstkem kolem 150 osob, až do roku 2022. Vlivem příchodu ukrajinských uprchlíků můžeme v roce 2022 pozorovat prudký nárůst počtu přistěhovalých

obyvatel. Po roce 2021 se ovšem výrazně zvýšil počet vystěhovaných osob, který v roce 2023 dosáhl dlouhodobého maxima (187 osob). I tento prudký nárůst může souviset s uprchlíky z Ukrajiny, kteří se rozhodli vrátit zpět domů.

Přirozená měna (narození mínus zemřelí) měla na počet obyvatel menší vliv (-24 až +20 ročně). Na začátku sledovaného období (do roku 2005) byla spíše záporná, následně byl častější mírný přirozený přírůstek obyvatel s výjimkou v roce 2015 (-22 obyvj.).

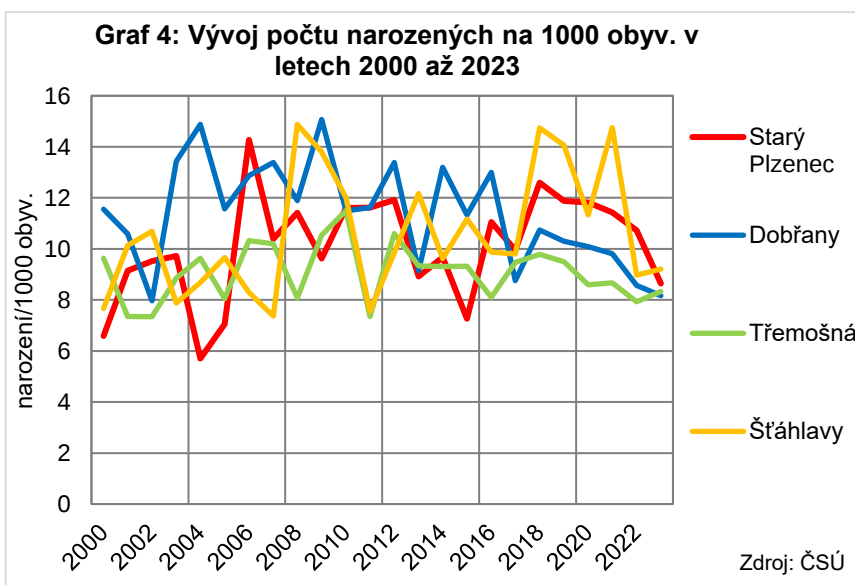
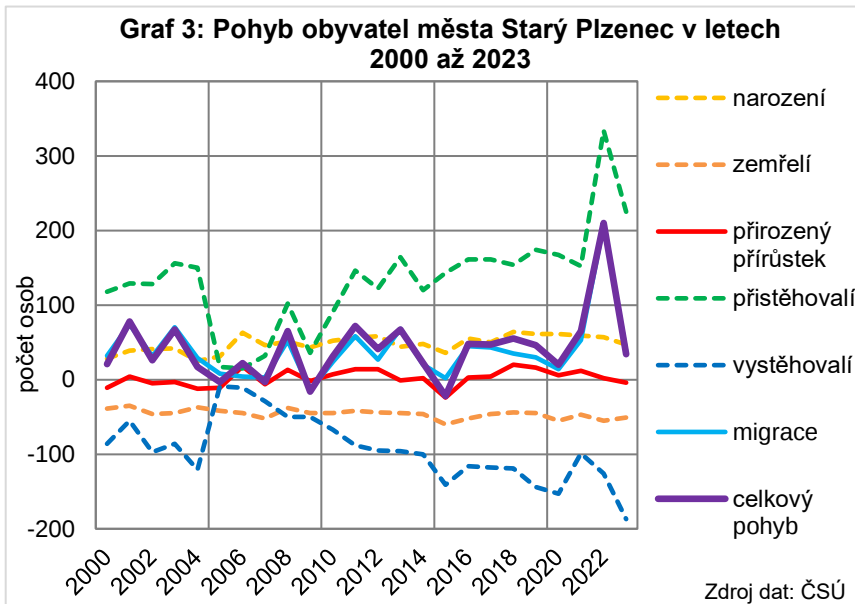
Z mnoha důvodů je významný především vývoj počtu narozených (viz graf 4). Starý Plzenec se podle tohoto ukazatele držel na úrovni ostatních obcí. Do roku 2005 měl méně než 10 narozených na 1000 obyvatel. V následujícím období tuto hodnotu zpravidla překračoval. Na méně než 10 narozených na 1000 obyvj. se Starý Plzenec propadl v letech 2013 až 2015 a v roce 2023.

Z hlediska relativního počtu narozených na 1000 obyvatel je na tom Starý Plzenec za celé sledované období hůře než Dobřany, podobně jako Štáhlavy a lépe než Třemošná.

2.1.2 Struktura obyvatel

Pro dlouhodobé plánování a rozvoj města je podstatná znalost struktury obyvatelstva, neboť každá skupina obyvatel má své specifické potřeby a liší se jejich požadavky na využívání veřejného prostoru i služeb, zejm. veřejných (školských, zdravotnických, sociálních služeb). Strukturu obyvatel města Starý Plzenec ve srovnání se souhrnnými daty za SO POÚ, referenčními obcemi a Plzeňským krajem podle výsledků SLDB 2011 dokládá tabulka P1 v příloze. Z ní je zřejmé, že město Starý Plzenec mělo v březnu 2021:

- nižší podíl mužů (984 na 1 000 žen),
- méně rodáků (42 %),

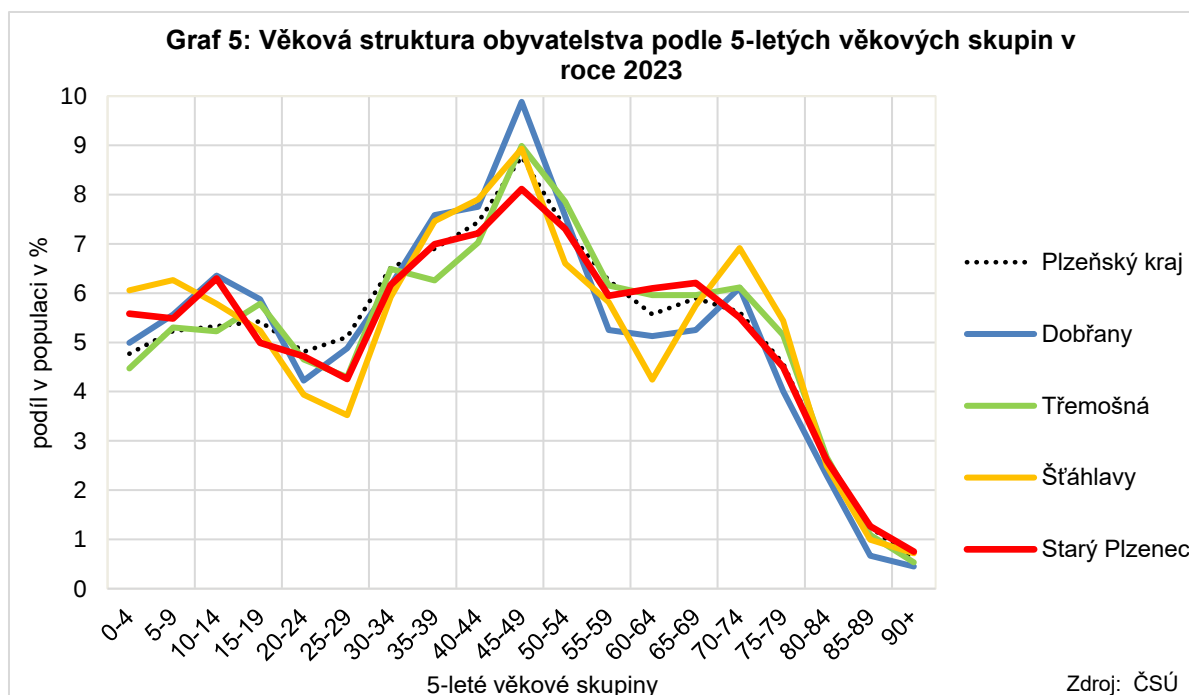

- velmi malý podíl cizinců (1,6 %),
- malý podíl bydlících v hromadných ubytovacích zařízeních, vč. ubytoven (0,1 %),
- vyšší podíl bydlících mimo byty i zařízení (2,6 %).

Poslední charakteristika zřejmě souvisí s větším počtem rekreačních objektů, z nichž řada může sloužit i pro trvalé bydlení, a to zejména v Sedlci (viz dále).

Starý Plzenec podle podílu hlavních věkových skupin ani průměrného věku nevybočuje ze srovnávaných obcí, ale zajímavé je srovnání podle 5letých věkových skupin (viz graf 5). Z něj je patrné, že Starý Plzenec má:

- vyšší podíl obyvatel ve věku 0–14 a 60–69 let
- naopak výrazně nižší podíl ve věku 15–34 a 40–54 let,

Po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině v únoru 2022 se ve městě usadilo cca 200 uprchlíků. Nejvíce obyvatel Ukrajiny s uděleným pobytočným oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině bylo ve městě evidováno ke konci roku 2022 (207 osob). V červenci 2024 ve městě stále přebývalo 128 osob s tímto statutem (z toho 32 dětí mladších 18 let). V přepočtu se jedná o 23 osob s uděleným pobytočným oprávněním na 1 000 obyvatel města. Vyšší podíl uprchlíků z Ukrajiny byl evidován v červenci 2024 v Dobřanech (41 na 1 000 obyv.), v Třemošné byl tento podíl jen 10 uprchlíků na 1 000 obyv. a v Štáhlavech 5 na 1 000 obyv.

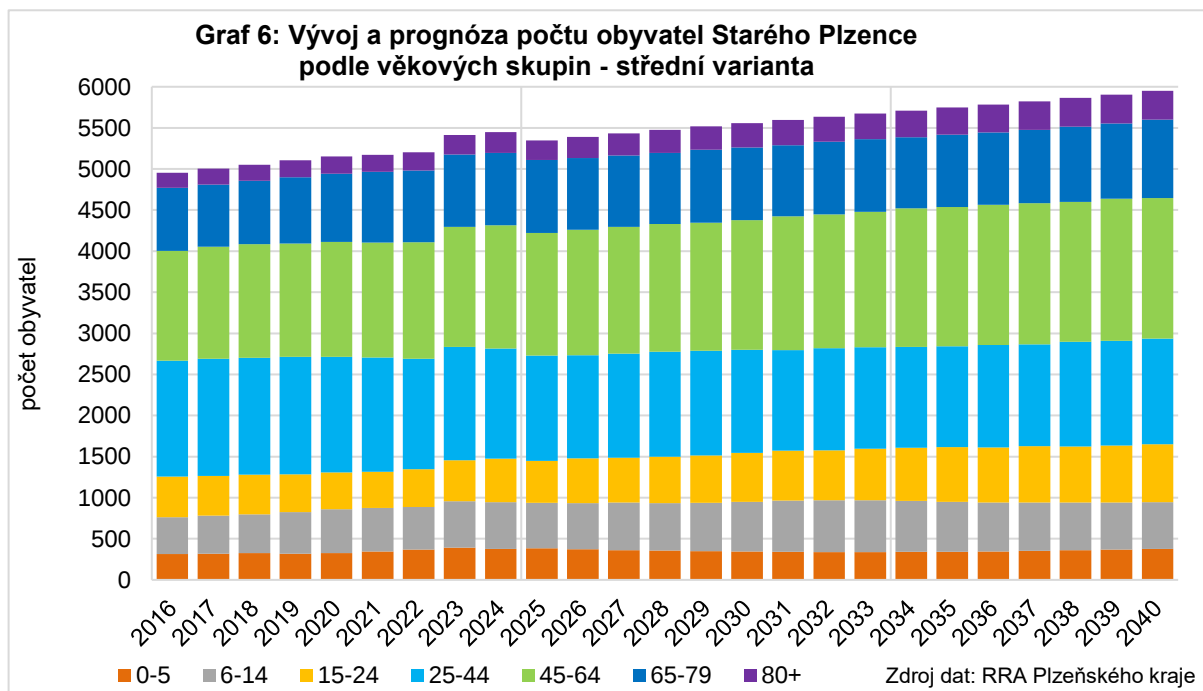
Pro rozvojové úvahy města je podstatný jeho předpokládaný populační vývoj různých věkových skupin. Demografická prognóza Starého Plzeňce zpracovaná v rámci demografické studie (2023, RRA Plzeňského kraje) vycházela z počtu a struktury obyvatel k 1.1.2022. Nemohla tedy zohlednit příchod uprchlíků z Ukrajiny (viz vyšší počty v letech 2023 a 2024 v grafu 6). Vývoj počtu uprchlíků v roce 2024 (pokles ze 199 v lednu na 128 v červenci) však indikuje pokračující pokles jejich počtu ve městě. Z dlouhodobějšího hlediska je tedy možné považovat výsledky demografické prognózy stále za relevantní (při uvažování mírného navýšení počtů).

Podle střední varianty, tedy při bytové výstavbě jako v posledních letech, by se měl počet obyvatel Starého Plzeňce zvýšit z 5,5 tis. v roce 2024 na 6,0 tis. v roce 2040 (podle vysoké

varianty na 6,3 tis.). Počet obyvatel předškolního věku bude do začátku 30. let klesat, a pak se vrátí na úroveň roku 2024. Počet obyvatel ve věku 6-14 let se bude vyvíjet opačně, tj. do začátku 30. let poroste, a pak klesne na úroveň roku 2024.

Počet obyvatel ve věku 15-24 let poroste po celé období a v roce 2024 by mohl být o třetinu vyšší. Naopak počet obyvatel věkové skupiny 25-44 let bude po celé období menší než v roce 2024. Věková skupina 45-64 let ve městě poroste po celé období a v roce 2040 bude o 15 % větší.

Populace ve věku 64-79 let bude ve městě stagnovat a poroste až na konci 30. let. Věková skupina 80+ let poroste rovnoměrně a v roce 2040 bude o 40 % větší.

Z hlediska vzdělanosti obyvatel (viz opět tabulka P2 v příloze) měl dle SLDB 2021 Starý Plzenec nadprůměrný podíl vysokoškoláků i obyvatel s úplným středním vzděláním oproti průměru Plzeňského kraje. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel byl v roce 2021 téměř 24 %, což je o 8 p. b. více než průměr v Plzeňském kraji (16 %). Nejvíce obyvatel města má dokončené úplné střední vzdělání s maturitou (34 %). Díky tomu má více než 57 % obyvatel města vzdělání minimálně s maturitou, což převyšuje o 10 p. b. celokrajský průměr.

Ze srovnávaných územních jednotek má Starý Plzenec nejmenší podíl obyvatel se středním vzděláním bez maturity (28 %). Tento stupeň je u ostatních územních jednotek nejpočetnější, avšak ve Starém Plzenci je až druhý.

2.1.3 Struktura domácností

Pro poznání sociálního klimatu města, vymezení hlavních cílových skupin a správné zaměření strategie Programu je podstatná také znalost základního typu soužití obyvatel, tedy struktury domácností (viz tabulka P2 v příloze).

Z tabulky P2 vyplývá, že Starý Plzenec má proti krajskému i celorepublikovému průměru nižší podíl jednočlenných domácností (33 %), a to na podobné úrovni jako Třemošná (31 %), ovšem výrazně vyšší než Štáhlavy (27 %). Rodinné domácnosti ve Starém Plzenci tvoří dvě třetiny všech hospodařících domácností ve městě a většina z nich sestává z 1 rodiny (98 %), zbylá

2 % jsou pak rodinné domácnosti složené z 2 a více rodin. Vícečlenné nerodinné domácnosti (tj. bez příbuzenských vztahů) tvoří pouze 1 % domácností.

Dále se Starý Plzenec vyznačuje vysokým podílem úplných rodinných domácností – celkem (85 %), i se závislými dětmi (z toho 47 %). Podíl rodin s jedním dítětem (47 %) je srovnatelný s ostatními obcemi. Rodin se dvěma dětmi je necelých 44 % ze všech rodin se závislými dětmi, což je nejméně ze všech porovnávaných obcí. Naopak ve Starém Plzenci žije nejvíce rodin se třemi a více závislými dětmi (9 % rodin).

Úplné rodinné domácnosti bez závislých dětí (53%) mají také ve Starém Plzenci, stejně jako v ostatních srovnávaných územích, převahu nad úplnými rodinami se závislými dětmi.

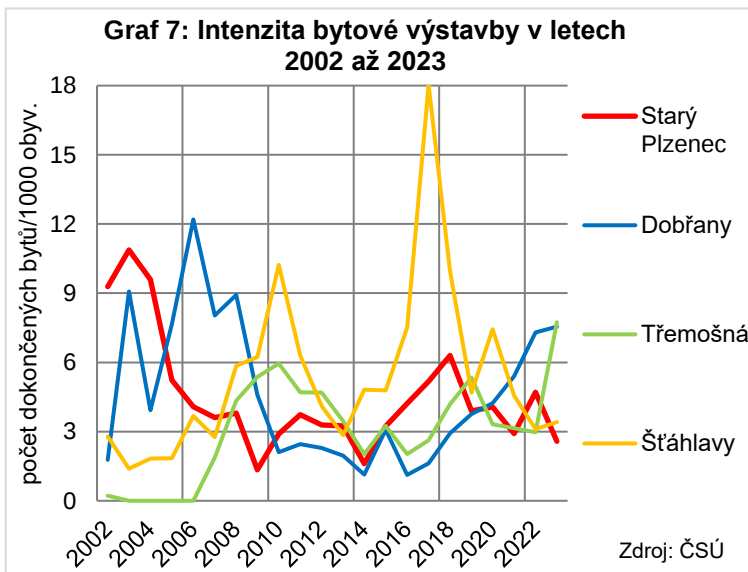
Neúplné rodinné domácnosti (jen 1 rodič) jsou ve Starém Plzenci relativně málo početné (15 %). Zároveň je zde ze srovnávaných území nejvýraznější převaha domácností v čele pouze s matkou (z nich 84 %).

2.2 Bydlení

2.2.1 Bytová výstavba

Bytová výstavba byla hodnocena na základě dat ČSÚ dostupných za období 2002 – 2023. Ukazatelem, který umožňuje srovnat bytovou výstavbu v různých velkých obcích, je tzv. intenzita bytové výstavby, což je počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel (viz graf 7).

Z grafu 6 je patrné, že ve Starém Plzenci byla nejvyšší intenzita bytové výstavby na počátku sledovaného období – do roku 2006 se pohybovala nad 5 dokončenými byty na 1 000 obyv. Následujících 10 let se intenzita bytové výstavby držela kolem hodnoty 3, až do roku 2018, kdy vystoupala na více než 6 dokončených bytů na 1 000 obyv. Pak došlo k poklesu intenzity výstavby na méně než 3 postavené byty na 1 000 obyv. v roce 2023 a město se tak dostalo na poslední místo z porovnávaných obcí.

Zajímavostí je, že v obci Štáhlavy byl vývoj intenzity bytové výstavby po většinu období opačný než ve Starém Plzenci a zejména v posledních letech výrazně vyšší.

Z hlediska struktury bytové výstavby převažovala ve Starém Plzenci vesměs výstavba rodinných domů, což se projevilo zejména na konci sledovaného období. Změny ve struktuře bytové výstavby směrem k rodinným domům se projevily i u ostatních srovnávaných obcí, jak dokládají grafy P3 v příloze.

2.2.2 Struktura a vybavenost bytů

Strukturu a vybavenost bytů ve městě Starý Plzenec ve srovnání se SO POÚ Starý Plzenec, vybranými obcemi a Plzeňským krajem podle výsledků SLDB 2021 dokládá tabulka P4 v příloze. Ve Starém Plzenci ze srovnávaných měst (tedy bez Štáhlav) bydlí největší podíl

obyvatel v rodinných domech (75%). S tím souvisí také nejvyšší podíl obydlených bytů ve vlastním domě (63%) a nejmenší podíl obydlených bytů v osobním vlastnictví (16 %) i nájemních bytů (8 %).

Ve Starém Plzenci je ze srovnávaných měst největší podíl neobydlených bytů (19 %). Hypotézu vyšší atraktivity Starého Plzně a Sedlce z hlediska dlouhodobé rekreace potvrzuje také více než 360 objektů s evidenčními čísly (chaty), což je téměř pětina ze všech budov ve městě. Přesto postupně dochází k přeměně rekreačních objektů na trvalé bydlení, neboť v posledních 10 letech došlo ke snížení počtu objektů s evidenčním číslem.

Z hlediska kvality bydlení má Starý Plzenec ze srovnávaných obcí druhou největší průměrnou plochu obydlených bytů (104,7 m²). Dále se v roce 2021 vyznačoval druhým nejvyšším podílem obydlených bytů napojených na plyn (80 %) a nejvyšším podílem bytů využívajících plyn k vytápění (60 %), a to ze všech srovnávaných územních jednotek.

V roce 2011 se ještě projevilo nedostatečné napojení obydlených bytů na kanalizaci, což se však v posledních letech zlepšilo v souvislosti s realizací rozsáhlého projektu odkanalizování Sedlce a Malé Strany. Dle SLDB 2021 bylo na kanalizační síť připojeno již 72 % bytů.

2.2.3 Bytová politika města

Město Starý Plzenec má v novém územním plánu vymezený dostatek ploch pro bydlení a momentálně jsou pro řadu rozvojových ploch určených pro bydlení rozpracovány územní studie (např. Smetanova ulice a areál společnosti PRONAP, prostor vymezený ulicemi Havlíčkova – Sudova na Malé Straně, Finkovo pole, lokalita mezi ulicemi Pastýřská a Školní v Sedlci). V novém územním plánu je patrná snaha o udržení kompaktnosti zástavby a využití vnitřních rezerv. Preferovány jsou plochy ve vazbě na stávající zástavbu.

Rozsáhlejší projekty bytové výstavby již v posledních letech nerealizuje město samo, ale využívá služeb developerů, kteří realizují výstavbu infrastruktury (např. lokalita nad Máchovou ulicí, Čížkovo pole, Na Starém dvoře v Sedlci). Město také v některých lokalitách, kde dochází k přestavbě rekreačních objektů na trvalé bydlení, posiluje technickou infrastrukturu, aby dimenzemi odpovídala skutečnému využití území (např. lokalita Andrejšky).

V nedávné době vzniklo nejvíce nových bytů právě v lokalitě Andrejšky. Kapacita této plochy není ještě zcela vyčerpána a i v současné době zde probíhá bytová výstavba. Další rozvojová plocha s již dokončenou technickou infrastrukturou a platnou územní studií se nachází v Havlenově ulici (tzv. Čížkovo pole).

Největší rozvojovou plochu pro bydlení pak představuje Finkovo pole v Sedlci. Rozsah tohoto záměru vyžaduje velkou pozornost města, zejména s ohledem na dopady této výstavby na stávající kapacity infrastruktury (dopravní zatížení, kapacita MŠ a ZŠ). Klíčové bude kvalitní zpracování územní studie pro tuto lokalitu včetně nastavení podmínek pro developera (např. podmínky týkající se povinných investic do infrastruktury či občanského vybavení).

Město vlastní přes 60 bytů, z toho větší koncentraci představuje 12 bytů v Žižkově ulici, 15 bytů v Havlíčkově ulici, a 22 bytů v bývalém „hotelu“ Sedlec. Některé z těchto objektů vyžadují rekonstrukci. Bytový fond města spravuje soukromá firma Prodomia, s.r.o. Město chce v budoucnu zvyšovat počet bytů ve svém vlastnictví, např. vybudováním domu s pečovatelskou službou či startovacích a sociálních bytů v rámci rozsáhlého projektu revitalizace centra města.

Podle názorového průzkumu obyvatelé vnímají situaci s bydlením a bytovou výstavbou jako horší a od 2015 pocítují zhoršení (dle průzkumu je rozdíl v nespokojenosti oproti roku 2015 nejvyšší).

2.3 Sídla

2.3.1 Urbanistická struktura města

Urbanistickou strukturu města Starý Plzenec lze považovat za stabilizovanou. Současné sídlo vzniklo srůstem tří původně samostatných sídel – Malé Strany, Starého Plzeňce a Sedlce. Vzhledem k územním limitům ovlivňujícím možnosti rozvoje sídel se od minulého století rozvoj koncentroval převážně do jižní a jihozápadní části Starého Plzeňce a v menší míře též do severní a severozápadní části Sedlce. V oblasti Malé Strany se územní rozvoj v poslední době soustředil podél silnic do Koterova (ul. Herejkova – Sudova) a do Letkova (ul. Havlíčkova).

V měřítku celého území města se výrazně uplatňují přírodní krajinné prvky. Osou území je řeka Úslava s širokou nivou, která dosud fyzicky odděluje výše zmíněné tři části města. Výraznou součástí území jsou sedlecké rybníky. Velmi výrazně působí krajinné dominanty – zejména vrch Radyně se zříceninou hradu, který je ikonou širšího Plzeňska, a návrší Hůrka s rotundou sv. Petra a Pavla a slovanským hradištěm. V menším měřítku se uplatňuje skalní suk Ostrá Hůrka.

V měřítku urbanizovaného území lze identifikovat významné stavební dominanty kostel Narození Panny Marie na Malé Straně a kostel sv. Jana Křtitele na náměstí ve Starém Plzenci a další významné prvky jako je plocha se sochou sv. Blažeje a Radoušova skalka. Urbanistický ráz území určuje řada významných staveb – školy ve Starém Plzenci a na Malé Straně, radnice, Lidový dům na Malé Straně, areál Sedleckých železáren. Hodnotnými výtvarnými prvky území jsou socha sv. Blažeje, empírová kašna na Masarykově náměstí, pomníky u Starého rybníka v Sedlci.

Centrem města je Masarykovo náměstí ve Starém Plzenci, které ovšem neplní funkci hlavní společenské městské plochy zejména kvůli vedení silnice II/180.

Zcela nefunkční je centrum Sedlce, kde není patrná struktura ploch (silnice vs. plochy pro pěší), což vytváří nebezpečí kolizí. Vlastní centrum není zvýrazněno objekty vybavenosti s výjimkou restaurace a zázemí hasičárny.

Centrum Malé Strany tvoří Třebízského náměstí, Malostranské náměstí a Raisova ulice s okolní zástavbou, v níž jsou důležité občanské stavby (kostel, škola, Lidový dům). Význam centra je posilován realizovanými a plánovanými úpravami veřejných prostor. Otázkou je však další využití školy i Lidového domu v Raisově ulici, jejichž technický stav není zcela vyhovující a obě budovy vyžadují v blízké době rekonstrukci v souladu s budoucím využitím. O využívání prostorů školy projevuje zájem ZUŠ Starý Plzenec, KC Hůrka i lesní klub Divukraj, který by zde mohl otevřít třídy pro plánovanou ZŠ a lesní MŠ.

Negativní charakteristikou struktury města jsou urbanistické závady, z nichž nejvíce patrné jsou dlouhodobě nezastavěné proluky v centru Starého Plzeňce, např. jižní část Smetanovy ulice mezi Městským úřadem a Jiráskovou ulicí nebo blok vedle pošty. Žádoucí je dostavba vhodnými objekty respektujícími charakter centra města včetně dostavby Smetanovy ulice na centrální městskou třídu dle návrhu, který vzešel z architektonicko-urbanistické soutěže.

Urbanistickou závadou je též objekt nákupního střediska, který neodpovídá měřítkem ani architektonickým řešením centru města a sousedství kvalitních budov (škola, radnice). Nedostatky této lokality byly často zmiňovány v rámci názorového průzkumu občanů.

Stejně tak z názorů obyvatel jednoznačně vyplývá, že je nezbytné řešit prostor bývalého sběrného dvora v Husově ulici. Plocha je uvažována pro zřízení parkoviště se zázemím pro turisty přijíždějící do města, zejména pak s vazbou na lokalitu Hůrka s pozůstatky hradu Stará Plzeň. V současné době je pro plochu bývalého sběrného dvora připravována architektonická soutěž.

Otázkou je další využití areálu podniku PRONAP v širším centru města, který je ve vlastnictví města, ale v likvidaci. Vzhledem k poloze areálu vedení města uvažuje o jeho dalším využití ve vazbě na plánovanou přeměnu Smetanovy ulice na městskou třídu. V jednání je výstavba menšího obchodního zařízení v části při Smetanově ulici a v části navazující na Jiráskovu ulici plocha pro bydlení.

Podobným příkladem je objekt bývalé SÚS Plzeň-jih v Riegrově ulici, kterou město v minulosti získalo do svého vlastnictví. V objektu se nachází administrativní budova i garážová stání, což umožňuje rozmanité využití včetně umístění služeb či občanské vybavenosti, které ve městě chybí. Zvažováno je také využití pro vzdělávání (např. nové učebny ZŠ Starý Plzenec, prostory pro aktivity YMCA Plzeň, učebny pro rozšíření dětské univerzity a univerzity 3. věku) či zřízení nových prostorů KC Hůrka. Možné je také využití pro sociální služby.

Necitlivými zásahy byla v minulosti narušena urbanistická struktura města v levé části vilové čtvrti výstavbou panelových domů mezi ulicemi Hálkova – 28. října – Boženy Němcové – Dr. Beneše. Přestavba území je nereálná, většina pozemků vnitrobloků je ve vlastnictví konkrétních SVJ.

Sportovní areál pod Radyní je žádoucí revitalizovat na základě uceleného koncepčního řešení vč. dopravní obsluhy (přístup, parkování) a vztahu k obytné zástavbě. Koncepční přístup zasluhuje i prostor Nádražní ulice, který však není ve vlastnictví města a o jehož získání od Českých drah a Správy železnic vedení města dlouhodobě usiluje. I tato lokalita byla často v průzkumu negativně hodnocena.

V rámci plánování rozvoje města je nezbytné ujasnit využití plochy bývalého amfiteátru na Výrovně, o který mají obyvatelé města mimořádný zájem, jak ukazují výsledky průzkumu. Přehled území k řešení shrnuje mapa 4 v příloze.

2.3.2 Rozvoj území

Základním nástrojem pro rozvoj území je územní plán. Město Starý Plzenec vydalo nový územní plán s platností od 1. 12. 2021 a v současné době probíhá jeho první změna.

Nový plán v souladu se soudobými urbanistickými trendy navrhuje posílení kompaktní struktury města a odstranění výše uvedených urbanistických závad. Vymezuje celkem 50 ha ploch pro bydlení, což představuje cca 540 bytových jednotek, z toho 450 v rodinných domech. Vytváří tak prostor pro bydlení pro téměř 1 400 lidí.

Pro ekonomické aktivity je v novém územním plánu vymezeno cca 6,5 ha pro výrobu a skladování a dalších 4,5 ha pro občanskou vybavenost. Dalších 12 ha je vymezeno pro rozvoj ploch k rekreaci, kde by mohlo být postaveno téměř 60 chat. Významné plochy (4,7 ha) jsou také určeny pro rozvoj sportu (rozšíření areálu koupaliště, rozšíření sportovního areálu pod Radyní, nové sportoviště v Sedlci za návsí).

V době aktualizace Programu byly některé z rozvojových ploch již zastavěny (výstavba RD v Sedlci v ulici Na Starém dvoře, doplnění proluky v západní části Vilové čtvrti ve Starém Plzenci, dostavba v Hollmanově ulici na Malé Straně) nebo byly realizovány jiné rozvojové záměry (bývalý lom pod Radyní).

Pro rozvoj města je v současné době nejvýznamnější Smetanova ulice, kterou společně s částí Masarykova náměstí řeší vítězný návrh architektonicko-urbanistické soutěže. Je nutné pokračovat v přípravě realizace tohoto rozsáhlého projektu. Další významnou plochou pro rozvoj centra města je areál podniku PRONAP, kde by mělo dojít ke změně využití. V jižní části se uvažuje o plochách pro bydlení a v severní pro občanské vybavení, např. supermarket.

2.3.3 Veřejná prostranství

Hlavním veřejným prostranstvím je Masarykovo náměstí ve Starém Plzenci, jehož pozice centrální městské plochy je negativně limitována díky vedení silnice II/180, i stavebním a krajinářským úpravám. Zlepšení stavu náměstí je zčásti řešitelné. Vhodné by bylo propojit prostor náměstí s veřejným prostorem „U Pumpiček“ v Žižkově ulici (koncepční řešení s celým blokem pošty) či s prostorem kolem nákupního střediska. Všechny výše uvedené lokality jsou obyvateli města vnímány jako problematické a vyžadující úpravu.

Plochy v centru Malé Strany mají velký potenciál a mohou se stát atraktivním prostorem města i nástupním prostorem do významného území Hůrky. Zatím bylo upraveno Malostranské náměstí, starý hřbitov a v aktuální době se řeší kritický stav Třebízského náměstí, zejm. přístup ke kostelu Narození Panny Marie. Řešení však vyžaduje celé okolí kostela Narození Panny Marie.

V centru Sedlce zatím chybí kvalitní centrální veřejná plocha se společenskou funkcí. I tato lokalita byla v názorovém průzkumu často hodnocena jako vyžadující úpravu.

V Sedlci byla v minulých letech realizována z participativního rozpočtu revitalizace parčíku u Starého rybníka a sportovně rekreační plochy u Tymákovského potoka. Dále je v řešení vytvoření nového veřejného prostranství v Sedlci mezi hasičárnou a ulicí Za Dvorem, které by mělo plnit funkci společenského centra této části města (nová náves). K naplnění tohoto předpokladu je důležité dořešit vazby této plochy na plánovanou zástavbu developera na Finkově poli.

Ve Starém Plzenci neexistuje významná ucelená plocha zeleně. Její funkci plní, resp. může plnit, údolní niva Úslavy prostupující městem, která může být přetvořena na krajinářský park s přírodním charakterem. Krajinářský park lze považovat za dlouhodobý výhled, který bude, v případě zájmu ze strany města, realizován postupně. Prioritně s poměrně nízkými investičními náklady je žádoucí řešit přístupy k řece. Přístup k řece je připravován v rámci architektonické soutěže na plochu bývalého sběrného dvora v Husově ulici. Nová parková plocha je součástí architektonického návrhu na dostavbu centra města mezi ulicemi Smetanova – Vrchlického.

Obyvatelé i návštěvníci vnímají jako zásadní problém nedostatečný a nekvalitní městský mobiliář. Obyvatelé města v průzkumu negativně hodnotí také velké dopravní vytížení Masarykova náměstí, které tak neplní funkci hlavního veřejného prostoru města pro trávení volného času či pořádání společenských akcí. Stejně tak obyvatelé města trápí i neutěšený stav hlavních ulic v centru města (zejm. Smetanova a Bezručova ulice).

3 Občanská vybavenost a veřejné služby

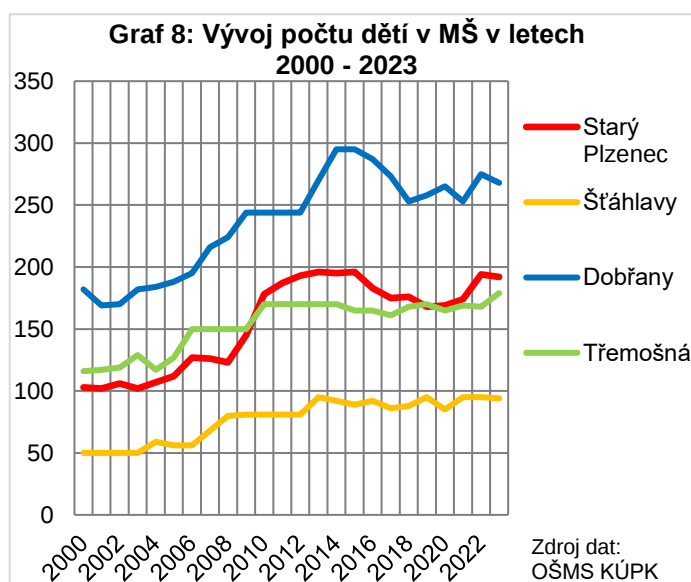
3.1 Vzdělávání

Školy v obcích jsou všeobecně jedním z důležitých subjektů ovlivňujících kvalitu života obyvatel. Ve Starém Plzenci je nabídka vzdělávání poměrně ucelená (MŠ, ZŠ, ZUŠ) a mateřské a základní školy i ZUŠ plní svou úlohu komunitních institucí. Především ZUŠ je také významným hybatelem kulturního života i v širším okolí. Velký význam zejména pro zájmové vzdělávání mají také spolky a dobrovolné organizace působící ve městě.

Kromě dvou státních mateřských školek ve městě působí i Lesní klub Divukraj, který v současné době usiluje o akreditaci k provozování lesní školky a školy od září 2025. Aktuálně má lesní klub kapacitu 20 – 25 dětí, ovšem navštěvují ho i děti ve školním věku (do 14 let). Předškolní vzdělávání ve Starém Plzenci zajišťuje v rámci svých aktivit také spolek YMCA Plzeň, který kromě vzdělávání místních dětí nabízí služby i pro děti uprchlíků z Ukrajiny (celkem kapacita 12 dětí). V současné době YMCA Plzeň dokončuje zřízení dětské skupiny pro 25 dětí, jež by měla zahájit svůj provoz od ledna 2025.

3.1.1 Mateřské školy

Ve městě působí dvě mateřské školy (Starý Plzenec samostatně, Sedlec společný subjekt a budova se ZŠ). Vývoj počtu dětí v mateřských školách je srovnatelný s referenčními obcemi, které také zaznamenaly růst počtu dětí do roku 2012 (viz graf 8). Kromě Dobřan následovala v ostatních obcích stagnace počtu dětí v MŠ, ve Starém Plzenci došlo v letech 2016 až 2020 k poklesu počtu dětí (minimum v roce 2019 – 168 dětí). V posledních letech se počet dětí v MŠ ve Starém Plzenci opět zvýšil až na 194 v roce 2022.

MŠ Starý Plzenec

MŠ ve Starém Plzenci od roku 2010 navštěvuje v 5 třídách téměř 140 dětí. Tohoto počtu bylo dosaženo díky rychlému navýšení kapacit po roce 2008 (viz graf 9), které jsou dlouhodobě téměř naplněny i přes otevření MŠ v Sedlci v roce 2003, která měla MŠ ve Starém Plzenci mírně ulevit. O potřebě dále navyšovat kapacitu školky svědčí i vysoký počet neuspokojených žádostí o přijetí (cca 35 dětí) a dlouhodobá snaha přijímat pouze děti s bydlištěm ve městě.

Tato školka se nachází v samostatné budově s pozemkem, zahradou, hřištěm a herními prvky. V budově dosud proběhlo několik fází rekonstrukcí (zateplení, výměna oken, elektroinstalace, nové sociální zařízení apod.). V roce 2014 proběhla přístavba, jejímž cílem bylo přesunout všechny třídy MŠ do jednoho objektu. V budoucnu je možné tuto přístavbu dále rozšířit o jedno patro s novou třídou.

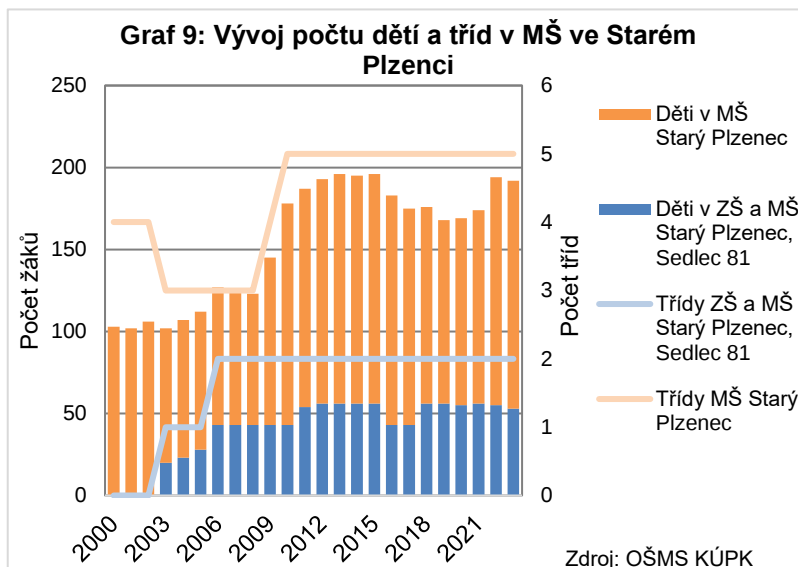
Vedle běžné péče školka nabízí kurzy angličtiny, plavání či návštěvy v solné jeskyni. Dále je zapojená do projektu Techmanie zaměřeného na polytechnické vzdělávání pedagogů,

podporuje logopedickou prevenci, realizuje mnoho aktivit pro děti i jejich rodiče (př. Halloweenská párty, Setkání s myslivci, tvoření s rodiči apod.).

MŠ Sedlec

V Sedlci je předškolní vzdělávání zajišťováno ve společné budově se ZŠ, s níž sdílí také zázemí (jídlena, tělocvična, zahrada s herními prvky). V minulých letech byla dokončena přístavba, v níž byla umístěna jedna třída MŠ.

V posledních letech do školky dochází přibližně 56 dětí (viz graf 9), které jsou rozděleny do 2 tříd. Takovýto počet představuje maximální využití kapacity. Při přijímání se upřednostňují děti s trvalým bydlištěm ve Starém Plzenci.

Školka nabízí kombinaci vzdělávacích a rozvojových aktivit (kurzy angličtiny, plavání, zdravotní program v solné jeskyni). Tradičně pořádá i různé akce pro děti, rodiče a širokou veřejnost, díky kterým je v této části města důležitým tmelícím prvkem (např. tvořivé dílny s rodiči, vánoční besídka, vynášení Smrtky, maškarní karneval, pálení čarodějnic, besídka pro maminky, školní slavnost...).

3.1.2 Základní školy

Na počtech žáků ZŠ ve městě Starý Plzenec se podílí poměrně významně děti z jiných obcí. Průměrně 21 % žáků základních škol ve Starém Plzenci dojíždí z jiných obcí. Tato situace je způsobena mimo jiné tím, že okolní spádové obce nedisponují 2. stupněm ZŠ nebo nemají ZŠ žádnou. Část dětí navštěvujících ZŠ ve Starém Plzenci jsou také cizinci, ve školním roce 2023/2024 mělo bydliště mimo ČR 15 dětí.

Jak však bylo zmíněno výše, žáci základních škol ze Starého Plzece také vyjíždí (viz tabulka 1). Průměrně základní školu mimo své bydliště navštěvuje téměř 23 % žáků ze Starého Plzece. Tito školáci směřují především do Plzně. Např. v roce 2023 docházelo na základní školy v Plzni 87 žáků (nejčastěji na 21. ZŠ, 25. ZŠ, 20. ZŠ, Církevní ZŠ a SŠ a Masarykovo ZŠ). Pouze z malé části je odliv žáků do Plzně způsoben speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Tabulka 1: Vyjíždka žáků ZŠ bydlicích ve Starém Plzenci

Sídlo ZŠ	2020	2021	2022	2023
Starý Plzenec	349	357	372	375
Plzeň	99	88	93	87
Nezvěstice	5	4	4	2
Celkem	462	460	481	464

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Žáci ve věku povinné školní docházky odjíždí ze Starého Plzece i na nižší ročníky víceletých gymnázií. Například v roce 2023 nižší ročníky víceletých gymnázií navštěvovalo 60 dětí ze Starého Plzece. Jejich cílem jsou nejčastěji Blovice (33 žáků), Masarykovo gymnázium, Plzeň (7) a Gymnázium Fr. Křížáka a základní škola, s.r.o. v Plzni (5).

V posledních letech se ve městě také projevuje zvýšený zájem rodičů o domácí či individuální vzdělávání a aktuálně jsou podnikány kroky ke zřízení lesní základní školy spolkem Divukraj

se zahájením výuky od šk. roku 2025/2026. Lesní ZŠ by také měla fungovat jako kulturní a volnočasové centrum, které poskytuje vzdělávací aktivity, workshopy, kroužky a podporuje místní tradice, a tím obohacuje nabídku pro veřejnost.

ZŠ Starý Plzenec

ZŠ Starý Plzenec, největší vzdělávací zařízení ve městě, je úplná základní škola se 17 třídami, 5 odděleními školní družiny a jídelnou. Kvůli navýšení počtu žáků v posledních letech škola kromě hlavního objektu na Masarykově náměstí využívá budovu na Malé Straně pro 6 tříd 1. stupně. Problémem obou budov je, že nemají bezbariérový přístup.

Tabulka 2: Dojížděka žáků do ZŠ Starý Plzenec

Obec bydliště	2019	2020	2021	2022	2023
Starý Plzenec	260	274	283	292	289
Tymákov	22	24	29	37	39
Mokrouše	1	2	4	8	12
Šťáhlavy	10	9	11	9	9
Letkov	5	3	6	8	7
Lhůta	6	9	7	7	6
Plzeň	5	6	11	9	4
Bydliště mimo ČR	5	5	4	21	15
Celkem	324	340	366	401	387

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

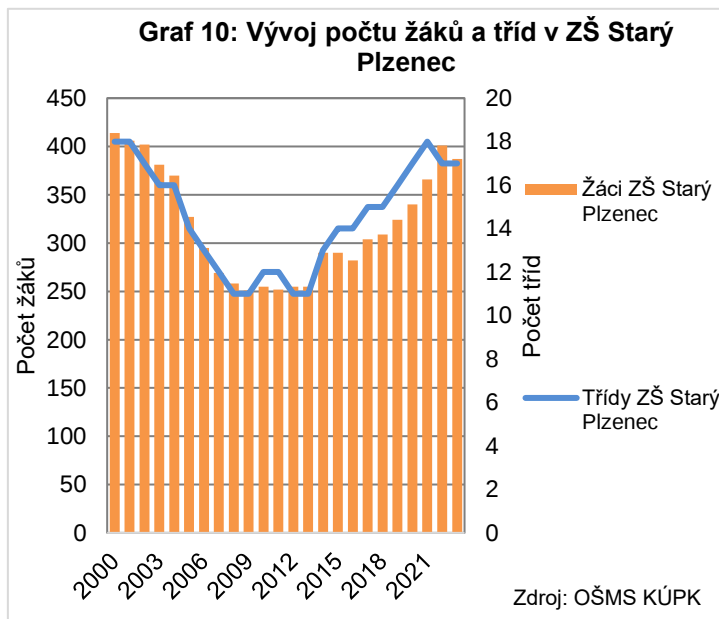
Školu navštěvují děti ze Starého Plzece, vč. Sedlce, i děti z okolních obcí. Podíl dojíždějících žáků školy postupně stoupá (viz tabulka P5 v příloze). Ze současných 387 žáků (šk. rok 2023/2024) je 74 % místních, dalších 10 % tvoří žáci dojíždějící z Tymákova a 4 % jsou cizinci. Do ZŠ Starý Plzenec dojíždí také žáci z Mokroušů, Šťáhlav, Letkova, Lhůty a Plzně (vše viz tabulka 2).

V minulosti počet žáků ZŠ Starý Plzenec klesal, a to až do roku 2009. Následně se počty stabilizovaly nad 250 a v posledních letech výrazně vzrostly nad 300 žáků. Nejvyšší počet žáků navštěvoval školu ve školním roce 2022/2023 (401), nejspíše v důsledku příchodu válečných uprchlíků z Ukrajiny. Ve školním roce 2023/2024 školu navštěvovalo 387 žáků v 17 třídách (viz graf 10).

V současné době probíhá přístavba stávajícího objektu základní školy, aby byly navýšeny její kapacity o 8 tříd (včetně zázemí). Do této budovy

se přeunou třídy z Malé Strany. Součástí přístavby je také nová sportovní hala. Po dokončení stavebních prací se uvažuje o obnovení zázemí školy zaniklého v souvislosti se stavbou (zahrada, hřiště).

Pro uvažování o potřebných kapacitách ZŠ je zároveň podstatná skutečnost, že poměrně velký počet žáků v současné době ze Starého Plzece za základním vzděláním vyjíždí mimo město. Tento stav není ideální, protože vazby vybudované v rámci školní docházky hrají výraznou roli v procesu vytváření si vztahu k městu a zapojení se do jeho života. Město i škola

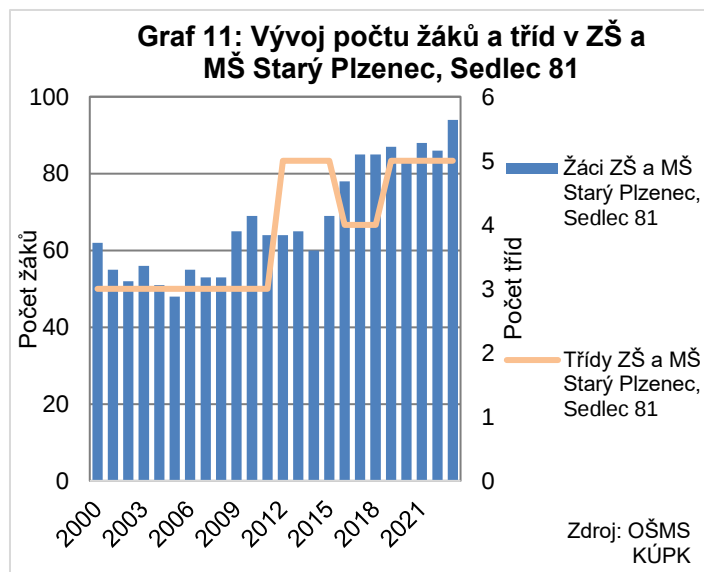
by proto měly usilovat o změnu současné situace vytvořením dostatečných kapacit pro žáky bydlící ve městě a zvýšením atraktivity školy např. pro přistěhovalé.

Vzdělávací nabídka ZŠ Starý Plzenec je standardní. Po dokončení sportovní haly a dalšího zázemí školy se předpokládá větší zaměření školy na sport. V podkroví školy se nachází aula, která je využívána pro konání různých kulturních akcí. Učebny jsou vybaveny moderními technologiemi, chybí zde ovšem odborné učebny i samostatné dílny. Pro jejich zřízení by bylo možné využít prostory v jiném objektu ve vlastnictví města (např. bývalá SÚS).

V nabídce školy je i několik kroužků (např. angličtina, pěvecký sbor, sportovní hry, odbíjená či sportovní hry). V posledních letech ZŠ úzce spolupracuje s Pedagogickou fakultou ZČU a je zapojena do projektu Plzeňské fakultní školy. Smyslem projektu je zapojit do výuky na ZŠ studenty učitelství v rámci nového konceptu povinných pedagogických praxí.

ZŠ Sedlec

ZŠ Sedlec nabízí jen 1. stupeň vzdělání, a to v 5 třídách. ZŠ je organizačně i prostorově spojená s MŠ a disponuje třemi odděleními školní družiny. Po roce 2014 bylo možné sledovat trend rostoucího počtu žáků. K výraznějšímu zvýšení došlo mezi školními roky 2014/2015 a 2019/2020, kdy počet žáků stoupl z 65 na 87 a byly navýšeny i kapacity školy ze 3 na 5 tříd. V aktuálním školním roce 2024/2025 školu navštěvuje 98 žáků a kapacit školy jsou tak zcela naplněny (viz graf 11).

ZŠ navštěvují především místní žáci (89 v roce 2023/2024). Maximálně do 10 žáků dojíždí, a to z okolních obcí (Tymákov, Letkov, Plzeň), jak dokládá tabulka P6 v příloze. Škola nabízí ucelenou škálu kroužků (mažoretky, pohybové a míčové hry, dramatický kroužek, šikovné ruce, angličtina), kurzy plavání či návštěvu dopravního hřiště.

V minulosti byla budova školy postupně rekonstruována a přistavěna. Záměrem je také přestavba půdního prostoru pro rozšíření zázemí pro pedagogický

sbor či zřízení odborných učeben (např. keramické dílny). Problémem školní budovy je, že nemá bezbariérový přístup.

3.1.3 Zájmové a další vzdělávání

Nejvýznamnějším subjektem zajišťujícím zájmové vzdělávání ve městě je Základní umělecká škola Starý Plzenec, která aktivně působí také mimo území města. ZUŠ sídlí v budově Lidového domu na Malé Straně, ovšem výuka probíhá také v budově ZŠ na Malé Straně a v budově prodejny stavebnin v Rašínově ulici. Škola má také pobočky v Nezvěsticích a Spáleném Poříčí. ZUŠ nabízí hudební, výtvarné a literárně-dramatické obory. K 30. 9. 2023 ZUŠ navštěvovalo 474 žáků v hudebním (312), výtvarném (142) a literárně-dramatickém (20) oboru.

Do školy dojíždí žáci z okolí, ale i vzdálenějších míst. Dlouhodobá tradice a specializované aktivity jí zajišťují nadregionální význam (školní orchestr, Úslaváček – lidový soubor, smyčcový soubor L'estro arco). Renomé si také vybudovala soutěž Plzenecké housličky pořádaná za podpory města, které se účastní soutěžící z celé republiky.

Škola pro své kulturní akce využívá sál v Lidovém domě i vlastní malý komorní sál, chybí ovšem větší koncertní sál s vyhovujícím zázemím, stejně tak jsou nevyhovující prostory ve škole na Malé Straně (chybí např. adekvátní zkušebna pro orchestr). V budově školy v minulosti proběhla půdní vestavba, která je připravena na další fázi. Díky ní by mohl vzniknout víceúčelový sál o 80 místech a výtvarné ateliéry.

Škola dobře plní funkci komunitní a kulturní instituce ve Starém Plzenci i místech svých poboček (přehrávky, koncerty, zajišťuje kulturní složky jiným společenským akcím, pořádá divadelní představení, výstavy). Zájmové vzdělávání úspěšně nabízí také dospělým.

V posledních letech ve městě také působí organizace YMCA Plzeň, z. s. která nabízí výuku cizích jazyků (angličtina, němčina), dramatický kroužek v angličtině i sportovní kroužky (gymnastika, lukostřelba).

Kroužky a volnočasové aktivity pro děti dále realizují především mateřské a základní školy. Širokou nabídkou kroužků a tréninků se mohou chlubit sportovní kluby. Pro nejmladší děti nabízí volnočasové aktivity lesní klub Divukraj a komunitní centrum Hůrka. Snahou KC Hůrka je rozšířit svoji nabídku i o aktivity pro seniory, ovšem nemá pro tyto aktivity adekvátní prostory. Stejně tak chybí i prostor pro fungování komunitního centra jako místa pro setkávání obyvatel všech generací.

Velké oblibě se těší i dětská univerzita při ZČU v Plzni, která je ovšem pro místní děti obtížně dostupná. Díky dlouhodobé spolupráci s Pedagogickou fakultou ZČU je snaha některé aktivity dětské univerzity pořádat i ve Starém Plzenci.

Vzdělávání pro dospělé zajišťuje např. OSHR v rámci celoročního přednáškového cyklu Akademie Staré Plzně. Západočeská univerzita v Plzni poskytuje vzdělání v rámci kurzů Univerzity 3. věku, o níž je mezi plzeneckými seniory enormní zájem a z kapacitních důvodů jsou někteří zájemci odmítáni. V jednání je rozšíření nabídky kurzů. Pro dospělé organizuje výuku cizích jazyků také YMCA Plzeň.

Široké spektrum subjektů nabízející volnočasové aktivity vyvolává potřebu vytvořit platformu, kde by veškeré informace o nabídce kroužků a kurzů byly zveřejněny přehledně na jednom místě (např. na webu města).

3.2 Zdravotnictví

Město je vybaveno komplexní nabídkou zdravotnických ordinací (praktičtí a dětské lékaři, internista, gynekologie, zubaři, ...). Občané místní lékaře využívají. Dobrá dostupnost odborných lékařských pracovišť v Plzni či Rokycanech jim zaručuje možnost bezproblémového řešení větších zdravotních problémů. Pro starší občany se sníženou pohyblivostí je však doprava k lékařům mimo Starý Plzenec problematická a pomohlo by zavedení senior taxi.

V místě se nachází lékárna, k dispozici je rovněž veterinární ordinace. V minulosti byla ve městě provozována také pohotovost. Nyní občané musí za akutním ošetřením dojíždět do Plzně, což je v menších městech běžnou praxí.

Zdravotnické služby jsou koncentrovány v centru Starého Plzně (Masarykovo náměstí, Smetanova ulice, ...). Ordinance lékařů jsou soustředěny do dvou domů. Hlavním problémem je špatná přístupnost zdravotnických ordinací pro občany s horší pohyblivostí, seniory či matky s kočárky (chybí bezbariérové přístupy, výtah, ale i místo pro bezpečné zastavení automobilu v přímém dosahu služeb). Aktuálně je v řešení možnost vybudování výtahu v lékařském domě ve Smetanově ulici.

3.3 Sociální zařízení a služby

Město Starý Plzenec zajišťuje základní nabídku sociálních služeb, kterou doplňují aktivity dalších organizací. Odbor sociální a správní Městského úřadu poskytuje všem občanům 11 obcí SO POÚ Starý Plzenec základní sociální poradenství. Odbor sociální a správní dále realizuje terénní pečovatelskou službu pro starší a mladší seniory (nad 80 let, 65–80 let) i dospělé s chronickým onemocněním či se zdravotním postižením (kapacita 45 klientů). Odbor zaměstnává také 2 pracovnice na pozici pečovatelky. Od roku 2025 by se měl tým rozšířit o třetí pečovatelku z důvodu vyšší časové náročnosti poskytovaných služeb. Dříve měly jeho služby přesah do okolí, nyní jsou z finančních důvodů omezeny pouze na obyvatele Starého Plzně. Ze srovnávaných obcí najdeme pobytovou sociální službu pouze v Třemošné – nachází se zde domov se zvláštním režimem pro 50 klientů.

Problematika sociálních služeb a priorita jejich řešení vyšla v názorovém průzkumu jako velmi důležité téma. Od roku 2015 stoupla priorita oblasti „Rozvoj veřejných služeb (zdravotnictví, sociální služby, školství...)“ o sedm pozic na 5. místo. Velká poptávka je zejména po pobytovém zařízení. Město má záměr zřídit kombinovanou pobytovou službu s kapacitou kolem 30 lůžek, která by poskytovala domov pro seniory, domov se zvláštním režimem i ambulantní službu denního stacionáře.

Sociální služby však neposkytuje pouze město. Svou funkci dobře plní také další organizace zaměřené na různé sociální skupiny (viz přehled v tabulce P7 v příloze). Nejaktivnějším je občanský spolek zdravotně postižených Staroplzenecko, jehož aktivity mají přesah i za hranici města a sdružuje přes 230 občanů. I tento spolek však postrádá adekvátně velké prostory pro svoje aktivity a je odkázán na využívání sálů v okolních obcích. Výcvikem asistenčních psů a psů pro canisterapii se dlouhodobě zabývá nezisková organizace Pomocné tlapky, o. p. s. s dosahem po celé České republice. Díky těmto aktivitám si Starý Plzenec udržuje pozici důležitého centra služeb také pro okolní obce.

Sociální služby by bylo dále možné rozšířit především o aktivity zaměřené na společenský a komunitní život. Preferovanou cílovou skupinou jistě zůstanou senioři či lidé s omezením, pro něž by bylo možné zřídit komunitní centrum či jiné místo pro setkávání a aktivní trávení volného času. V rámci komplexní přeměny Smetanovy ulice se počítá i s vybudováním bydlení pro seniory (např. byty se zvláštním určením) či zařízení pobytové sociální služby. Pro tyto potřeby by mohla být využita též budova bývalé SÚS ve vlastnictví města.

3.4 Spolky a organizace

Starý Plzenec je bohatý na činnost dobrovolných spolků, organizací a uskupení. Město jejich přínos vnímá a snaží se je podporovat (finanční příspěvky, zapojení v odborných komisích a další formy spolupráce). I díky tomu zde působí kolem 30 aktivních organizací (jejich základní přehled je uveden v tabulce P8 v příloze). Ty nejenom ovlivňují kvalitu života ve městě (pořádají kulturní, společenské, vzdělávací a sportovní akce, zajišťují rozmanité služby), ale

spoluurčují i komunitní atmosféru a společenskou orientaci města (působí výchovně na děti a mládež, sdružují různé skupiny lidí, otevírají témata k diskusi).

Významné postavení mají sportovní spolky, a to především díky své kvantitě a rozmanité sportovní nabídce. Tvář města zásadním způsobem dotváří kulturní spolky, které navazují na historické tradice místa (Občanský spolek Hůrka a Radyně, Staroplzenecké varhany, ...). Výjimečné je město i díky svým komunitním aktivitám (spolek zdravotně postižených Staroplzenecko, Spolek - Sedlec v akci!, Sedlec žije, sportovní kluby). Bohužel určitou stagnaci zájmu, především mladých, zaznamenávají dobrovolní hasiči, kteří vedle společenských a sportovních aktivit zajišťují i důležitou roli záchranné složky.

Spolky jako svůj hlavní problém vnímají nedostačující prostorové zázemí (vnitřní i venkovní), které je ovšem možné plánovat jako víceúčelové prostory (využívané i pro kulturu či sociální služby).

3.5 Kulturní zázemí, společenské a další akce

Kulturní program ve městě je bohatý, což je dáno dlouholetou tradicí místa i významnými historickými památkami ve městě. Zásadní vliv na kulturní a společenskou nabídku ve Starém Plzenci má městská organizace K-Centrum, která sdružuje Infocentrum, městskou knihovnu a Staroplzeneckou galerii. Zároveň spravuje zmiňované historické památky, hrad Radyni a NKP Hůrku (hrad Stará Plzeň). K-Centrum úspěšně spolupracuje s místními spolky a institucemi, které mu pomáhají vytvářet kulturní obsah akcí.

Některé realizované akce mají nadmístní význam a potenciál (Radoušovy hry, Radyňské slavnosti vína, Svatý Martin na Radyni, Mikulášská Radyně, Vánoční Radyně, Dny Staré Plzně, koncerty a výstavy). Velkému ohlasu se těší běžné aktivity v návaznosti na období (pouť, drakiáda, dýňová party a Halloween, mikulášská nadílka, živý betlém, plesy, trhy a jarmarky). Ke kulturnímu vyžití ve městě přispívá také divadelní spolek Konivadlo. I přes poměrně bohatou nabídku kulturních akcí byla v rámci průzkumu zjištěna spíše nespokojenost obyvatel města s kulturním a společenským životem ve městě.

Jako problém místní vnímají nedostatek vhodných prostor pro konání kulturních a společenských akcí, a to jak ve Starém Plzenci, tak i v Sedlci. Největší sál ve městě (Lidový dům) prochází postupnou rekonstrukcí a díky pravidelnému využívání taneční školou je nyní v provozu celoročně. Stále je zde však nevyhovující nabídka místní restaurace v podstatě bez gastronomických služeb a bez využití je i dvůr objektu. Zároveň není k dispozici dostatečná nabídka jiných menších prostorů s potřebným zázemím (občerstvení) pro setkávání a kulturní akce. Ve městě také chybí koncertní sál. Občané města mají také zájem o oživení prostoru bývalého amfiteátru na Výrovně, ať již za využitím pro kulturu či jako místa pro odpočinek.

Dalším problémem jsou bariéry v přístupu některých sálů, které se často nacházejí ve vyšších patrech bez možnosti použití výtahu. Dále by bylo vhodné zlepšit podmínky provozu městské knihovny, jejíž kapacity i vybavení jsou dlouhodobě nevyhovující. Prostory jsou nedostatečné i pro běžnou činnost a neumožňují pořádání akcí, jež by knihovna ráda hostila.

Základní přehled aktuálně nejčastěji využívaných míst (vnitřních i vnějších) podává tabulka P9 v příloze.

3.6 Sport

Sport je pro město důležitým tématem, což potvrzuje i vznik sportovní komise a její snaha o zlepšení podmínek pro sportovce (především děti a mládež). Ve městě působí více než 10

sportovních subjektů s rozmanitou sportovní nabídkou (viz také tabulka P8 v příloze). Nejvýznamnějšími organizacemi jsou SK Starý Plzenec (fotbalový klub), TJ Sokol (stolní tenis), TJ Spartak (tenis, lední hokej, kanoistika) a Házenkářský klub.

Vedle tradičních sportů jsou pořádány i rekreačně sportovní akce (běh přes tři vsi, míčový sedmiboj dvojic apod.). Výrazně nadmístní přesah mají např. závody v orientačním běhu u Radyně nebo bike závody ve skateparku. Dlouhou tradici má hasičský sport, který se těší dobrým sportovním výsledkům, a to i přes absenci venkovního cvičiště ve Starém Plzenci.

Přesto sport ve Starém Plzenci trpí nedostatky, které vycházejí především z dříve dlouhodobě podceňované údržby a obnovy některých sportovních zařízení. Výsledkem je u některých sportovišť ztráta funkce (např. bývalé hřiště a kluziště v Sedlci, které je v soukromém vlastnictví či škvárové hřiště v areálu Pod lesem).

Nejvýraznějším problémem pro organizované i neorganizované sportovce je však nedostatek vnitřních prostor. K dispozici jsou pouze malé tělocvičny základních škol a Sokolovny. Za jinými vyhovujícími krytými prostory musí místní vyjíždět. Proto jejich požadavkem je vybudování sportovní haly s dostatečnou kapacitou. Přesto se však v těchto prostorách konají rozmanité lekce cvičení, bojových sportů a tance pro širokou veřejnost. Další nabídku pohybových aktivit nabízí menší soukromá studia (jóga a zdravotní cvičení). K výraznému zlepšení by mělo dojít po dokončení sportovní haly u ZŠ Starý Plzenec.

Problémy lze nalézt i v nabídce venkovních sportovišť, která nejsou často udržovaná v dostatečné kvalitě. Špatný technický stav některých objektů tak otevírá otázku dozoru, pravidel provozu a podmínky zpřístupnění pro volné využití. Právě pro sportovní a rekreační aktivity neorganizované veřejnosti není ve městě dostatek vhodných prostorů s volným přístupem. Základní přehled venkovních sportovišť přináší tabulka P10 v příloze.

Ne právě ideální je rozmístění sportovišť v rámci jednotlivých částí města, ačkoli nově vzniklo menší workoutové hřiště a pump track v Sedlci a v roce 2023 bylo otevřeno discgolfové hřiště v lomu pod Radyní. Nejvíce sportovišť je koncentrováno na západním okraji Vilové čtvrti (sportovní areál Pod lesem, skatepark, discgolf). Naopak některé části města nenabízejí žádné veřejně přístupné sportoviště (Malá Strana).

Ve městě chybí zejména atraktivní sportovní prostory pro děti nad 10 let (např. multifunkční sportoviště, lezecké stěny) či fitness centrum. Úspěch v jiných obcích mají areály kombinující volně přístupná sportoviště pro neorganizovanou veřejnost, dětská hřiště a zázemí s občerstvením, která prozatím ve Starém Plzenci také nejsou. Uvažuje se o celkové rekonstrukci koupaliště a doplnění přilehlého areálu hřištěm (plážový volejbal) a nových herních prvků.

Koncepční přístup je nutné použít také na samotný prostor sportovního areálu Pod lesem (travnaté fotbalové a házenkářské hřiště s umělým povrchem, škvárové a kynologické hřiště, dále travnaté plochy k dalšímu využití např. jako hasičské cvičiště). Plánovaný rozvoj tohoto areálu by měl nejen reagovat na potřeby obyvatel v oblasti sportu (struktura sportovišť pro různé skupiny), ale také zlepšit dostupnost areálu a zkvalitnit zázemí pro klienty (parkování, šatny apod.).

3.7 Volný čas

Město nabízí mnoho atraktivit (viz tabulky P11 a P12 v příloze) a ideální přírodní zázemí pro vybudování vycházkových či rekreačně sportovních tras. Může se jednat o vycházkové okruhy s přírodními herními a cvičebními prvky nebo odpočinkovými místy (Radyně, Hůrka, okolí řeky

Úslavy, přírodní zajímavosti v okolí Sedlce). V úvahu přichází i víceúčelové upravené stezky (cyklostezky pro rodiny využitelné i jako inline-trasy a vycházková místa). Tento trend je aktuálně potvrzený zapojením města do přípravy a postupné realizace cyklostezky Plzeň – Starý Plzenec – Štáhlavy – Nezvěstice – Spálené Poříčí.

Pro letní koupání místní používají areál s požární nádrží, kde se nachází i stánek s občerstvením. Technický stav areálu a kvalita vody však neodpovídají moderním standardům, což se odráží v jeho návštěvnosti. I z dotazníkového průzkumu vyplývá nespokojenost občanů města s kvalitou vody v nádrži. Město dosud řešilo oplocení, zeleň a zásobování koupaliště napájením vodou z Pumpiček. V plánu je doplnění filtrace, rekonstrukce samotné „vany“ nádrže i oživení přilehlého prostoru o beachvolejbalové hřiště.

V minulosti byl ve městě velkým problémem nedostatek herních ploch a dětských hřišť. V posledních letech však ve městě vzniklo několik nových hřišť a venkovních posiloven (Dvořákova ulice u skateparku a volejbalového hřiště, u Radoušovy skalky, na Malé Straně v Hollmanově ulici, v Sedlci u rybníka a loděnice, u Sedlecké hasičárny, v ulici Na Vršku) a počítá se i s jejich dalším rozšiřováním (V Hollmanově ulici, u koupaliště). Všechna tato hřiště jsou volně přístupná, a i z průzkumu mezi občany vyplývá větší spokojenost s dětskými hřišti ve městě (od roku 2015 největší zlepšení). Stále však chybí multifunkční hřiště pro starší děti.

Dalším problémem volnočasových aktivit ve městě je absence parkově upravených ploch. Jediný revitalizovaný park ve městě je v Sedlci u rybníků, který byl z participativního rozpočtu vybaven dětským a workoutovým hřištěm. Další přírodní plochou upravenou pro sport (discgolf) a vyžití dětí je plocha bývalého lomu pod Radyní (pohádkové trasy pro mladší děti, naučná stezka věnovaná ptákům). Alternativou parkům jsou zelené plochy kolem města. Ty však nejsou často dobře přístupné (např. špatný přístup k nivě řeky Úslavy v přímém sousedství centra města).

Nevýhodou Starého Plzně je také existence mnoha bariér, které znepříjemňují cestu za lokálními atraktivitami chodcům i cyklistům (silnice, trať, úzké či chybějící chodníky, velmi špatná kvalita komunikací a cest, chybějící cesty, průmyslové areály). Trávení času v centrech částí města znepříjemňuje silniční doprava (hluk, stav ovzduší, bezpečnost, přístupnost) a samotná místa pro přirozená spontánní setkávání obyvatel často nejsou přívětivá (Masarykovo náměstí, náves v Sedlci,). Citelnou nevýhodou je nedostatečné vybavení veřejných prostranství pro odpočinek (např. lavičky). Z výše popsaných důvodů se místní setkávají spíše organizovaně při příležitosti různých kulturních či sportovních akcí.

Zpestřením nabídky města jsou areály se zvířaty, především koňmi (ekofarma pod Radyní, Jezdecký klub Radouš). Volný čas mohou děti a mladiství trávit v oddílech místní pionýrské či skautské organizace. Nezanedbatelný význam pro život obyvatel města mají letní a příměstské tábory (fotbalisté, pionýři, skauti, Jezdecký klub Radouš, kynologické tábory, příměstské tábory ekofarmy pod Radyní, YMCA Plzeň).

3.8 Komunikace města s občany

Město vydává Radyňské listy, které zajišťuje K-Centrum a redakční rada. Vycházejí pravidelně každý měsíc a jsou zdarma distribuovány do všech domácností. Ve formátu PDF jsou dále přístupné na internetových stránkách města. Radyňské listy představují skutečný nástroj komunikace různých skupin ve městě. Informují o kulturním programu, uskutečněných akcích i o náplni jednání zastupitelstva města. Poskytují také prostor pro vyjádření názoru občanům.

Běžné informování o novinkách a kulturním programu probíhá prostřednictvím vývěsných ploch na veřejných plakátovacích plochách či 7 dřevěných nástěnkách ve správě města. Ve městě se také nachází 2 elektronické informační kiosky.

Město aktuality a zajímavosti z historie či činnosti spolků zveřejňuje na svých internetových stránkách a prostřednictvím mobilní aplikace V obraze. Propagace kulturních, sportovních a dalších společenských událostí je komunikována taktéž prostřednictvím sociálních sítí spravovaných městem, školami či různými spolky a zájmovými skupinami.

O výjimečných akutních událostech (př. vypnutí elektřiny) jsou občané informováni pomocí facebookových stránek města a prostřednictvím úřední desky. V minulých letech město zavedlo také informování prostřednictvím tzv. mobilního rozhlasu a formou SMS. O využívání městského rozhlasu se neuvažuje, a to vzhledem k finančním nákladům na jeho pořízení.

Občané mají také možnost komunikovat s vedením města na přímo, ať již osobně na různých akcích, v prostorách úřadu či během veřejných zasedání zastupitelstva. Zasedání jsou streamovaná online a jsou ke shlédnutí i zpětně. Kontaktovat vedení města je možné i telefonicky či e-mailem.

3.9 Bezpečnost a Integrovaný záchranný systém

Ve Starém Plzenci nejsou větší problémy s kriminalitou. Za rok 2023 je evidováno 41 trestných činů a 244 přestupků, z nichž většina se týká dopravních přestupků. Mezi trestnými činy převažují krádeže (14) a krádeže vloupáním (8), následuje násilná trestná činnost (6) a podvody (5).

V roce 2014 město zavedlo a postupně rozšiřuje kamerový systém, který je napojený na systém policie ČR. Díky kamerovému systému nedošlo v posledních letech k nárůstu trestné činnosti jako v jiných obcích okolo Plzně. Na příjezdech do města jsou také instalovány radary indikující rychlou jízdu.

V minulosti ve městě sídlilo policejní oddělení s 11 členy. V současnosti město Starý Plzenec spadá pod policejní oddělení na Slovanech v Plzni. Změna v organizaci se částečně projevila v menší míře obeznámení policistů s místními poměry, naštěstí však nikoliv v nárůstu kriminality. V listopadu 2023 byla na parkovišti ve Smetanově ulici vedle městského úřadu instalována bezobslužná kontaktní stanice Policie ČR, tzv. Pol Point. Město s policií intenzivně spolupracuje, a to i na preventivních besedách. Starý Plzenec má platnou vyhlášku o zřízení městské policie, avšak s odloženou účinností k začátku roku 2026. Na bezpečnost ve městě dohlíží „preventista“.

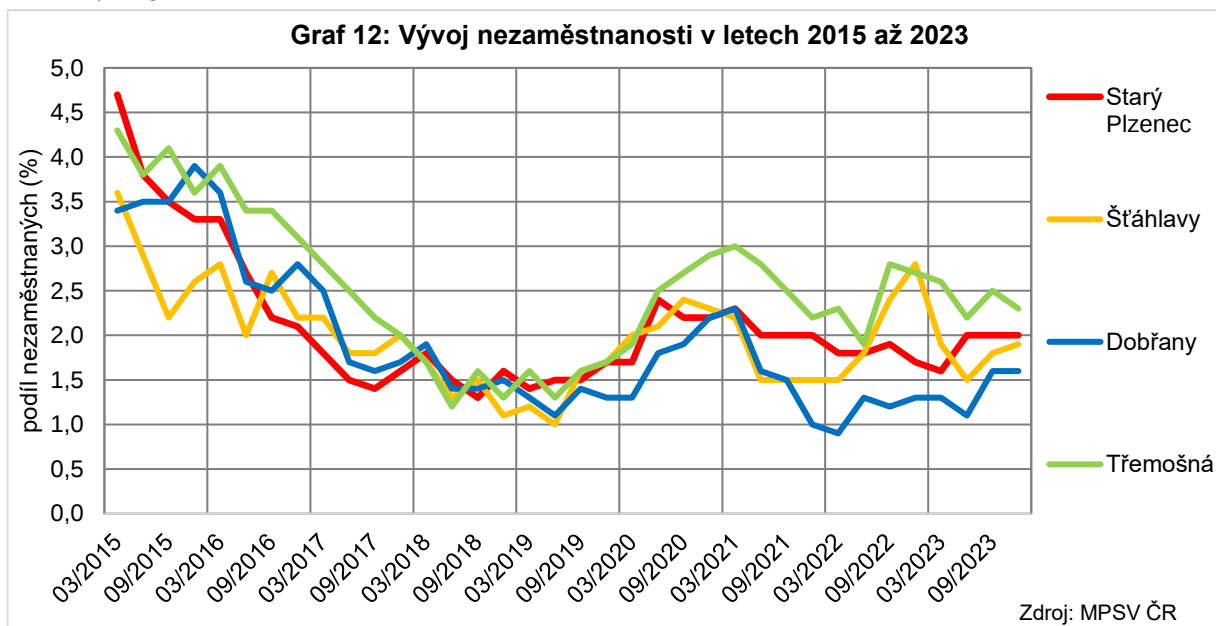
Ve Starém Plzenci sídlí hned dva sbory dobrovolných hasičů, které se věnují hasičskému sportu i povinností jednotky požární ochrany (JPO) v případě požáru či dalších událostí. Územní JPO III Starý Plzenec je lépe vybavená po personální i materiální stránce, nemá však vlastní prostor pro cvičení. Místní JPO V Sedlec disponuje lepším prostorovým zázemím a cvičišťem. Méně výkonná je však při řešení akutních situací. Dobrovolní hasiči dlouhodobě pociťují pokles zájmu o aktivní zapojení do činnosti této organizace.

Záchranná zdravotnická služba dojíždí do města vzhledem k jeho poloze v dostatečných časových limitech. Nejbližší stanoviště ZZS se nachází v Plzni – Koterově společně s výjezdovým místem HZS Plzeňského kraje.

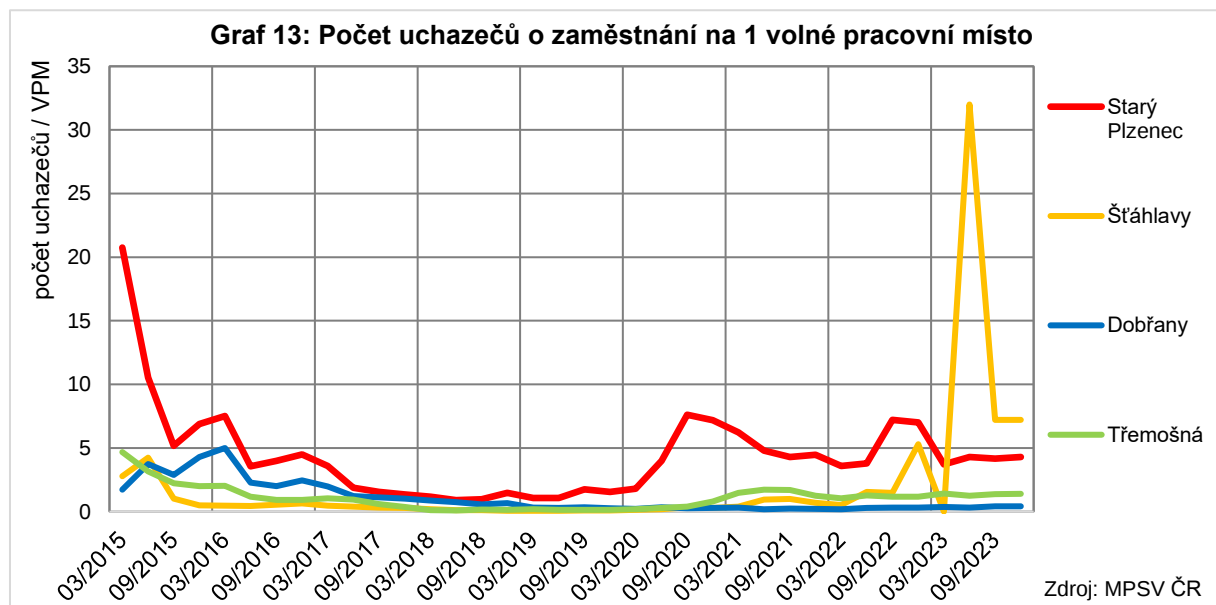
4 Ekonomika

4.1 Pracovní funkce města

V roce 2021 žilo ve Starém Plzenci 2 664 zaměstnaných osob. Blízkost Plzně, která je hlavním zdrojem nabídky pracovních příležitostí v regionu, přináší městu Starý Plzenec efekt dlouhodobě nízké míry nezaměstnanosti. Její míra se v poslední době pohybuje kolem 2 %, což v absolutním vyjádření představuje zhruba 80 nezaměstnaných. Tyto hodnoty jsou nižší ve srovnání s průměrem kraje i ČR a jsou velmi podobné srovnávaným městům v zázemí Plzně (viz graf 12).

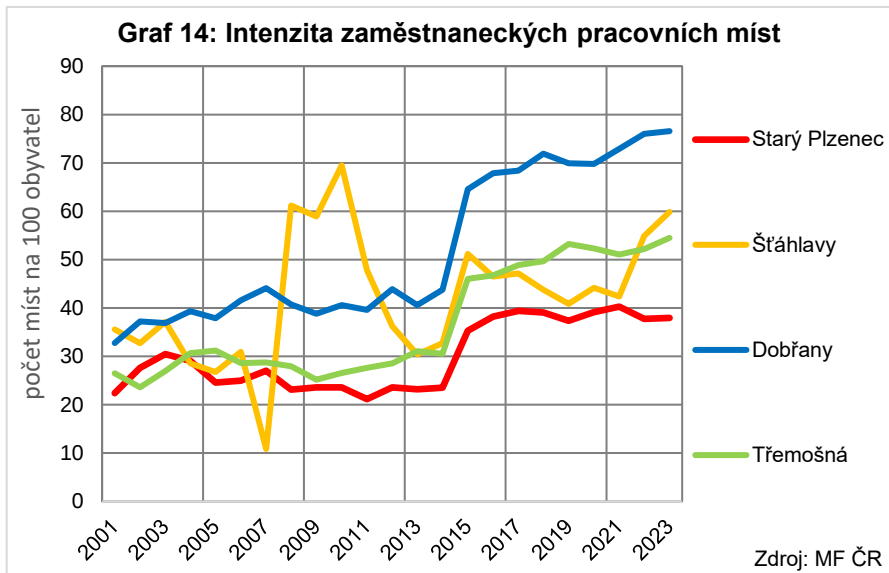

Nezaměstnanost nepředstavuje ve Starém Plzenci zásadní problém. Na druhé straně nabídka pracovních míst neodpovídá významu a velikosti města a lze ji hodnotit jako slabou stránku. Vyplývá to z údajů o volných pracovních místech, kterých bylo ve sledovaném období let 2015–2023 evidováno maximálně 60 (v červnu 2018), avšak nejčastěji méně než 20. Slabé postavení města Starý Plzenec z hlediska nabídky pracovních míst dokládá graf 13, který porovnává počet uchazečů na 1 volné pracovní místo

Z grafu je patrné, že zejm. po roce 2020 s vypuknutím pandemie Covid-19 ve Starém Plzenci prudce stoupl počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo, zatímco ve srovnávaných obcích k tomuto nárůstu nedošlo. Ačkoli došlo ve Starém Plzenci ke snížení počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo, oproti stavu před rokem 2020 je tento poměr stále více než dvojnásobný oproti ostatním obcím, což indikuje malou nabídku pracovních míst.

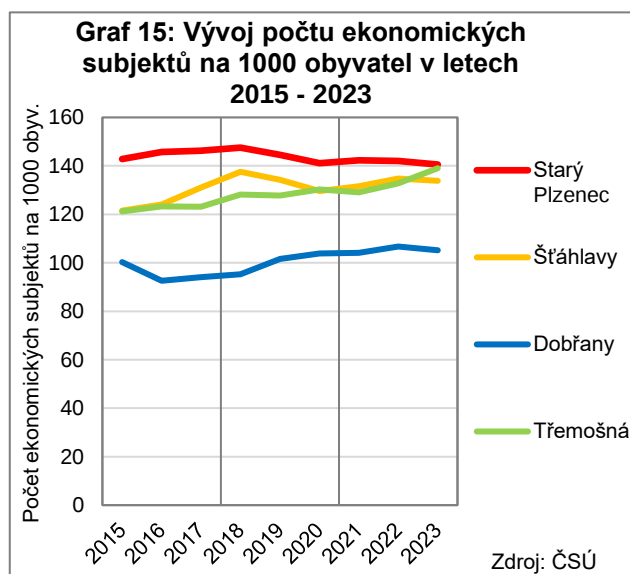
Starý Plzenec je sice významným centrem, ale jeho pracovní funkce je vzhledem k jeho velikosti a situaci konkurenčních sídel relativně malá. Jak je patrné z grafu 14 intenzita pracovních míst, tj. počet pracovních míst na 100 obyvatel, je ve Starém Plzenci dlouhodobě nejnižší

ze sledovaných měst. Ve sledovaném období se intenzita pracovních míst pohybovala pod 40 zaměstnaneckými prac. místy na 100 obyvatel, před rokem 2015 byla dokonce nižší než 30 prac. míst na 100 obyvatel. Oproti tomu v Dobřanech je intenzita prac. míst dvojnásobná (76 v roce 2023). Nízká intenzita prac. míst ve Starém Plzenci znamená silnou závislost města na pracovních příležitostech v okolí, hlavně v Plzni.

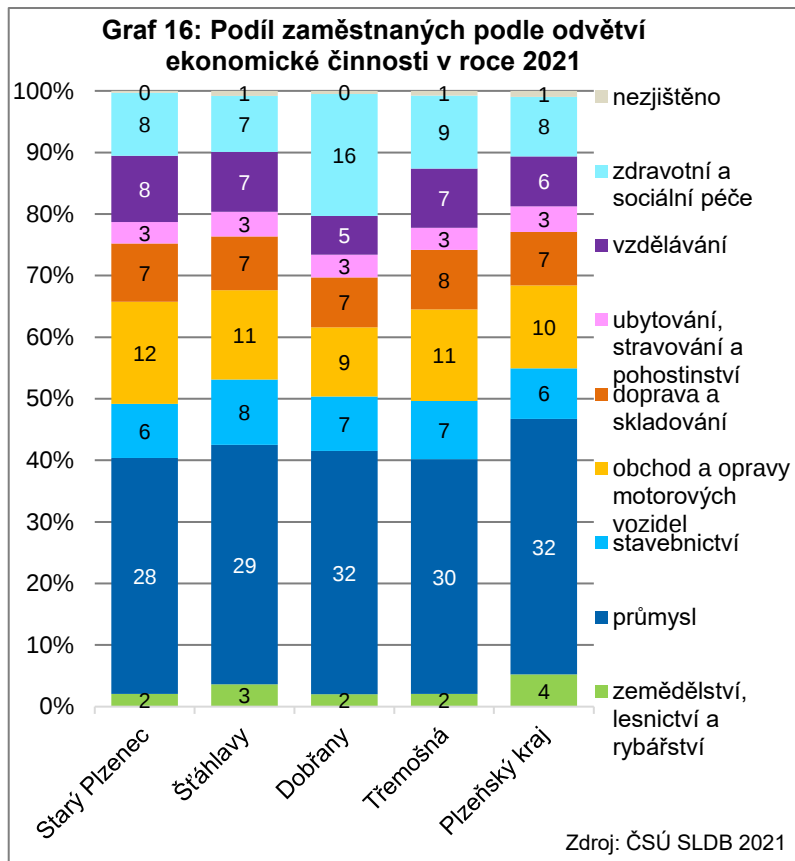
V absolutním vyjádření kolísal mezi léty 2001 a 2023 počet zaměstnaneckých pracovních míst ve Starém Plzenci na úrovni 1 100 – 1 300 míst s maximem v roce 2021 (1 311 pracovních míst). Ačkoli město disponuje spíše nižším počtem pracovních míst, je na druhé straně výhodou jejich stabilita, kterou nenarušují výkyvy vyvolané změnami ekonomické situace velkých zaměstnavatelů (viz prudké změny ve vývoj pracovní funkce ve Štáhlavech).

Město Starý Plzenec vykazuje v porovnání s ostatními obcemi vyšší podnikatelskou aktivitu, neboť má dlouhodobě nejvyšší podíl aktivních ekonomických subjektů na 1000 obyv. ze srovnávaných obcí (viz graf 15). Přesto má tento podíl dlouhodobě ve Starém Plzenci klesající trend, zatímco v ostatních porovnávaných obcích roste. Mezi 761 aktivními ekonomickými subjekty převažují podniky bez zaměstnanců (536, tj. 70 %) a s méně než 5 zaměstnanci (69, tj. 9 %). Ve městě pak působí pouze 2 subjekty s více než 100 zaměstnanci.

Nejvýznamnějším sektorem, který tvoří pracovní místa, jsou služby (37 %) následované průmyslem a stavebnictvím (35 %). Nepatrný podíl na zaměstnanosti má primární sektor (2 %) s hodnotami výrazně pod krajským průměrem (4 %).

Podrobnější pohled na zaměstnanost v odvětvích ukazuje, že podobně jako v ostatních srovnávaných městech, připadá ve Starém Plzenci významný podíl pracovních míst na odvětví průmyslu (viz graf 16). Mezi nejvýznamnější průmyslové zaměstnavatele patří společnosti Bohemia sekt, s.r.o. a SERW, spol. s r.o.

V rámci sektoru služeb má vyšší význam odvětví obchodu a oprav motorových vozidel. Z údajů registru ekonomických subjektů vyplývá, že ve Starém Plzenci má sídlo řada menších firem, které působí v oblasti informačních technologií.

Obecně je ve Starém Plzenci zaměstnáno více specialistů (22 %) a technických a odborných pracovníků (20 %) než v ostatních porovnávaných obcích i oproti průměru Plzeňského kraje (oba shodně 16 %). Méně je pak pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (2 %), obsluhy strojů a zařízení (8 %) a pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství (0,5 %).

Slabší pracovní funkce města se projevuje také na vyšší vyjízdce za prací. V roce 2021 vyjíždělo do zaměstnání z města 1 700 osob, což bylo 64 % ze všech zaměstnaných obyvatel města. Nejvýznamnějším centrem vyjížděky za prací je Plzeň, kam denně vyjíždí 1 249 zaměstnanců, což je 74 % všech vyjíždějících a téměř polovina ze všech zaměstnaných obyvatel (47 %). Druhým nejvýznamnějším cílem vyjížděky za prací je Praha, kam vyjíždí zhruba 80 pracovníků, což odpovídá 5 % vyjíždějících (3 % zam. obyv.). Využití nabídky pracovního uplatnění v Praze možná souvisí s vyšší úrovní vzdělanosti obyvatel města a příznivou dopravní polohou. Obec Štáhlavy jako centrum dojížděky za prací je co do významu až na třetím místě s podílem 2,5 % vyjíždějících (42 osob, 1,5 % zam. obyv.).

Město Starý Plzeň je také centrem dojížděky za prací, neboť do města dojíždělo dle výsledků SLDB 623 osob (tj. téměř 40 % z 1,6 tis. pracovních míst). Nejvíce jich denně do města přijíždělo z Plzně (245 pracovníků, tj. 39 % dojíždějících). Dalšími obcemi s nejvyšším počtem dojíždějících do Starého Plzně jsou Štáhlavy (76, tj. 12 %), Blovice (26 osob), Nezvěstice (21) a Týmákov (18).

Celkově slabší pracovní funkce města dokumentovaná výrazně zápornou bilancí vyjížděky a dojížděky za prací (-1 077 osob) ve svém důsledku omezuje životaschopnost místních služeb, zejména obchodů a restaurací.

4.2 Podnikatelská infrastruktura a vybavenost

Stávající plochy, které jsou ve městě využity pro výrobní funkce, jsou situovány v centru a možnost jejich dalšího plošného rozvoje je minimální. To může částečně limitovat rozvojové záměry nejvýznamnějších průmyslových podniků. Zároveň tato skutečnost může vést k potřebě zabývat se optimalizací využití průmyslových území na území města. V této souvislosti lze především zmínit areál společnosti PRONAP, která je od října 2022 v likvidaci.

Potřeba nových ploch pro lokalizaci firem vychází z požadavku na posílení pracovní funkce města. Nově uvažované výrobní plochy, které navrhuje územní plán, jsou situovány při silnici II/180 ve směru na Plzeň (Bezručova ulice). V tomto prostoru město vlastní podstatnou část pozemků. Zmíněná lokalita je pro město výhodná z hlediska dopravního napojení a nachází se ve větší vzdálenosti od centra. Zvolená poloha sice minimalizuje negativní dopady průmyslových aktivit vzhledem k obytným částem města a díky výškové regulaci a zmenšení celkové plochy nehrozí zhoršení pohledové kvality ve směru město – hrad Stará Plzeň (NKP Hůrka). Charakter využití této průmyslové plochy je novým územním plánem vymezen pro drobnou a řemeslnou výrobu, tedy pro menší firmy, které zajistí větší rozmanitost pracovních míst a zmírní rizika spojená se závislostí na jednom velkém zaměstnavateli.

V zájmu města je přilákat a umístit více menších firem, to předpokládá dostupnost menších objektů, či ploch vhodných k podnikatelskému využití. Těch se prozatím ve městě mnoho nenachází. Pro tento účel by bylo vhodné zvážit případnou revitalizaci hospodářských areálů, které již nejsou využívány ke svému původnímu účelu.

Pro podporu podnikání v oblasti služeb jsou vhodné prostory v centrální oblasti města. Nové možnosti může přinést revitalizace Smetanovy ulice, kde se nachází řada městských objektů. Obchodní služby, které ve Starém Plzenci chybí, jsou například prodejny zeleniny a domácích potřeb. Je otázkou jejich udržitelnost s ohledem na blízkost Plzně. V oblasti prodeje potravin je prioritou řešení umístění supermarketu, zvýšení kultury prodeje v menších provozovnách a zlepšení dostupnosti prodejen v okrajových částech s delší docházkovou vzdáleností od centra. Tuto potřebu zdůrazňuje i názorový průzkum občanů.

4.3 Cestovní ruch

Starý Plzenec a jeho okolí jsou rekreačně a turisticky nejatraktivnějším územím v nejbližším zázemí města Plzně. K nejzajímavějším místům patří areál hradu Stará Plzeň (NKP Hůrka) a hrad Radyně. Městem prochází také přístupová komunikace k nedalekému zámku Kozel s atraktivním přírodním zázemím.

Turistické cíle ve Starém Plzenci jsou z Plzně, z dálnice D5 i silnic I/20 a I/19 či železniční trati Plzeň – České Budějovice velmi dobře dopravně dostupné. To platí i o síti pěších a cykloturistických tras, které respektují tradiční a přirozené směry pohybu turistů a navazují na síť regionálních tras i systém uvnitř města Plzně. Starým Plzencem prochází nadregionální dálková cyklotrasa CT 31. V její trase již byla realizována cyklostezka podél Úslavy propojující Plzeň-Koterov a Starý Plzenec. Chybí průjezd Sedlcem a trasa do Štáhlav mimo silnici III/18022. Plánováno je propojení cyklotrasy do Brd.

Zájem návštěvníků je ve Starém Plzenci nejvíce soustředěn na areál hradu Radyně. Roční návštěvnost se v letech před pandemií Covid-19 pohybovala kolem 28 tis. návštěvníků. V dalších letech došlo k poklesu na 22,5 tis. návštěvníků za rok 2023. (viz tabulka 3). V tabulce je také uvedeno srovnání návštěvnosti s dalšími významnými památkami v okolí.

Tabulka 3: Návštěvnost památek

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hrad Radyně	21 517	21 885	25 632	28 166	28 182	-	24 637	22 019	22 568
Zámek Kozel	28 479	26 169	27 164	24 189	23 228	-	10 266	20 319	22 130
Zámek Nebílovy	7 232	8 522	8 943	8 423	8 087	-	8 684	8 870	9 264

Zdroj: Návštěvnost památek: Statistika kultury ČR (<https://www.statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>)

Díky podpoře státního programu cestovního ruchu bylo na Radyni v r. 2016 zprovozněno nové Centrum služeb pro turisty, které kromě informací a expoziční místnosti poskytuje návštěvníkům bezbariérové sociální zázemí. Nachází se zde také restaurace s plnohodnotným provozem. V současné době se připravuje koncept moderní prezentace hradu Radyně obsahující náměty expozic a návrh nezbytných opatření v areálu hradu.

Vrch Radyně zaznamenává vysokou koncentraci pěších i cyklistů, jejichž pohyb by bylo vhodné lépe usměrnit jasným vyznačením hlavních a vedlejších tras. Nedostatečné parkovací kapacity v blízkosti hradu se projevují při konání větších akcí.

Město je vlastníkem areálu hradu Radyně včetně rozsáhlého souvisejícího území, což je předpokladem pro ucelené řešení hradu Radyně i jeho okolí. Součástí je dlouhodobá systematická rekonstrukce hradu jako takového. Historicky nejcenějším prvkem je NKP Hůrka, která chrání pozůstatky slovanského hradu Stará Plzeň. Návštěvnost této památky není podrobně vyhodnocena, neboť vstup je volný a není nijak regulován. Vstupné je vybíráno pouze za návštěvu objektu rotundy, která má velmi omezenou otevírací dobu. Pro občany se sníženou schopností pohybu např. seniory je návštěva areálu ztížena z důvodu chybějící kvalitní přístupové cesty k NKP. Ačkoli je objekt rotundy ikonou spojenou s propagací celého Plzeňského kraje, marketingová podpora této památky je poměrně malá. Nedostatečná je prezentace památky včetně systému orientace návštěvníků.

V bezprostředním zázemí hradu Stará Plzeň (NKP Hůrka) na Malé Straně nejsou k dispozici doplňkové služby, např. občerstvení či sociální zázemí v době největšího zájmu turistů. Existuje idea vybudování návštěvnického centra. Většímu zájmu turistů by jistě napomohla lepší organizace a nabídka kapacit pro parkování, na kterou by navázala zřetelná nástupní trasa vedoucí do areálu NKP. Za tímto účelem by mohla být využita plocha bývalého sběrného dvora v Husově ulici. Komplexní řešení cestovního ruchu na Hůrce přináší Archeoplan Hradu Stará Plzeň vypracovaný v roce 2022.

Ve městě dlouhodobě chybí místo určené k prezentaci historie města. Zvažované je vybudování Domu historie Starého Plzeň, který by návštěvníkům představil atraktivní formou historii nejstaršího města Plzeňského kraje.

Návštěvníci Starého Plzeň mohou využít několik značených turistických cest, dvě cyklotrasy a tři naučné stezky. Tzv. Staroplzenecká propojuje hlavní atraktivity města, tj. hrad Starou Plzeň (NKP Hůrka) a hrad Radyni s dalšími lokalitami cennými z hlediska historického nebo přírodního (Andrejšky, Černá stráň, Starý rybník). Naučná stezka Stará Plzeň a kupci provádí návštěvníky prostorem NKP Hůrka s důrazem na historii. Nejnovější NS Skalní stezka byla zřízena pod vrcholem Radyně a prochází přes skalní vyhlídky, kamenná moře a PP Andrejšky.

Zájem části turistů se ve Starém Plzenci soustředí také na produkty společnosti Bohemia Sekt. Nabídku cílů návštěvy Starého Plzně doplňují Hasičské muzeum v Sedlci, Plzeňská železnice, nebo Jezdecký oddíl Radouš Starý Plzenec apod.

Vybavenost ubytovacími zařízeními se zdá být vzhledem k atraktivitě města nedostatečná, je však limitovaná konkurencí Plzně.

Koordinaci aktivit v oblasti cestovního ruchu, a především turistické propagace zajišťuje K-Centrum Starý Plzenec – informační centrum, které sídlí ve Smetanově ulici spolu se Staroplzeňskou galerií. Město průběžně inovuje své tištěné i elektronické propagační materiály a pravidelně se prezentuje na regionálních veletrzích cestovního ruchu. Na webu města Starý Plzenec jsou veškeré informace pro turisty soustředěny v nové rubrice „Destinace Plzenec“. Označení „Destinace Plzenec“ by se měla v budoucnu stát marketingovou značkou města a hlavním komunikačním nástrojem směrem k návštěvníkům Starého Plzně.

V roce 2021 město nechalo zpracovat Koncept cestovního ruchu se zaměřením na marketingovou strategii – Starý Plzenec. Potenciál pro marketingové aktivity spočívá také v rozvíjení vazeb s městem Plzeň. Prozatím nevyužitý potenciál pro marketingovou podporu cestovního ruchu se zdá být ve využití historických tradic, zejména vazeb na Bavorsko. Kooperace se zahraničním městem by mohla být výhodná zejména při rozvoji přeshraniční spolupráce a využívání fondů EU pro propagaci, obnovu památek a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu.

4.4 Hospodaření města

Město Starý Plzenec je vlastníkem rozsáhlého nemovitého majetku. Stavby vlastněné městem představují dlouhodobě zhruba 80% podíl na celkové hodnotě dlouhodobého hmotného majetku města. Zbytek tvoří pozemky (cca 10 %) a nedokončené investice. Výhodou města je, že městský majetek se v řadě případů nachází v místech, která jsou z funkčního hlediska exponovaná a z urbanistického hlediska je potřebná jejich úprava, přestavba či regenerace.

Město tak může snadněji prosadit změny v těchto lokalitách, a zároveň prosadit vlastní představu o jejich funkčním a estetickém uspořádání. Jako příklady lze uvést podstatnou část zástavby v ulici Smetanova, prostor bývalého sběrného dvora při Husově ulici, bývalou SUS, centrální prostory v Sedlci, území určené pro rozvoj bydlení v prostoru ulic Sudova – Havlíčkova, dále ve Sládkově ulici, bývalý dům s pečovatelskou službou v Havlíčkově ulici, areál PRONAP, území zvažované pro rozvoj výrobních aktivit v Bezručově ulici, areály sportovišť apod. V majetku má město také historické areály hradu Radyně a NKP Hůrka (podstatná část),

Město by mělo usilovat o získání majetku, který podmiňuje prosazení přeměny dané lokality nebo její zpřístupnění, to se týká například areálu NKP Hůrka, nebo významné části areálu, který využívají v centru Sedlce hasiči a který patří státu. Jako další příklad majetku, o který by město mělo mít zájem, může sloužit prostor Nádražní ulice (v současné době ve vlastnictví ČD, a.s.).

Tabulka 4: Evidovaná hodnota pozemků [tis. Kč / obyv.]

obec	2019	2020	2021	2022	2023
Starý Plzenec	8,23	9,78	9,77	9,72	10,24
Dobřany	60,89	62,83	64,76	65,39	65,03
Třemošná	9,63	9,65	9,83	10,02	10,13
Štáhlavy	27,23	26,42	26,29	26,34	25,91

Zdroj dat: MFČR

Nárůst hodnoty majetku je pravděpodobně dán realizací rozsáhlých investic do technické infrastruktury a vybavenosti města. Ačkoli hodnota pozemků vlastněných městem dlouhodobě roste, je v porovnání s vybranými městy spíše nižší, srovnatelná je s městem Třemošná (viz tabulka 4).

Stavby, které Starý Plzenec vlastní jsou převážně objekty využívané pro občanskou vybavenost a objekty technické a dopravní infrastruktury. S ohledem na rozsah městského majetku by bylo vhodné provést jeho pasportizaci a aktualizaci parametrů jeho ekonomického využívání. K zásadnímu zhodnocení staveb města v poslední době dochází v souvislosti s projektem obnovy vodohospodářské infrastruktury, který byl významně podpořen z evropských strukturálních fondů. Pro vodohospodářské investice využilo město také investičních úvěrů. Daňové příjmy tvoří více než 60 % celkových rozpočtových zdrojů, ty ale město může svými rozhodnutími ovlivnit jen minimálně. Významná část nedaňových příjmů je získávána z pronájmu majetku a lesního hospodářství. Vývoj příjmů a výdajů města Starý Plzenec ve srovnání s dalšími městy v okolí Plzně a obcí Štáhlavy je shrnut v grafech P13 v příloze.

Pozitivní skutečností je, že město svůj majetek zhodnocuje s využitím externích dotačních zdrojů.

5 Doprava

5.1 Silniční doprava

5.1.1 Širší vztahy a dopravní zatížení

Z hlediska širších dopravních vztahů má Starý Plzenec velmi výhodnou polohu. Nachází se v bezprostředním sousedství krajského města Plzně, se kterým ho propojují 2 silnice (II/180 do Černic a III/18020 do Koterova). Severozápadním okrajem území města prochází dálnice D5 Praha – Rozvadov. Dálniční křižovatka Plzeň-Černice je z centra Starého Plzně vzdálena pouze 3 km.

Vlastním zastavěným územím města neprochází žádný dálkový tah, který by přinášel zásadní problémy s tranzitní dopravou (vše viz mapa 5 v příloze). Přesto je centrum města relativně silně zatížené automobilovou dopravou. Hlavní příčinou je vedení všech silnic v historické stopě s výrazně radiálním uspořádáním (kromě silnice od Tymákova všechny ostatní směřují přímo na náměstí).

O dopravním zatížení komunikací je k dispozici poměrně málo dostupných informací. Celostátní sčítání dopravy v roce 2020 na území Starého Plzně proběhlo kromě dálnice D5 pouze na třech profilech (viz tabulka 5 a mapa 6 v příloze).

Tabulka 5: Intenzity dopravy – porovnání celostátního sčítání dopravy 2016 a 2020

Silnice	Úsek	SV [voz/24 h]		Změna [%]	TV [voz/24 h]		Podíl TV [%]	
		2016	2020		2016	2020	2016	2020
D5	Ejpovice – Plzeň Černice	28 548	28 245	-11	9 617	10 374	34	37
II/180	I/26 – Starý Plzenec	5151	6 102	+18	635	520	12	9
II/180	Starý Plzenec – Černice	5 969	6 799	+14	827	673	14	10
III/18026	Starý Plzenec – Losiná	1 006	1 162	+16	166	91	17	8

Zdroj dat: Celostátní sčítání dopravy 2016, 2020 (Ředitelství silnic a dálnic ČR)
SV = všechna motorová vozidla; TV = těžká vozidla

Z hodnot posledních dvou celostátních sčítání dopravy vyplývá, že navzdory rostoucímu celkovému objemu dopravy na sčítaných úsecích došlo k mírnému poklesu podílu těžké nákladní dopravy. Tato hypotéza však bude muset být potvrzena i příštím sčítáním dopravy, neboť poslední o rok odložené sčítání dopravy proběhlo v roce 2021, kdy ještě projevoval dopad omezení končící pandemie COVIDu 19.

Informace o směrových intenzitách dopravy nejsou součástí celostátního sčítání dopravy. Pro podrobnější analýzu a pro koncepční návrh dopravního řešení byl v roce 2018 proveden směrový dopravní průzkum, který zahrnoval i další poměrně silně zatížené úseky nezahrnuté do celostátního sčítání dopravy. Jedná se zejména o silnice III/180 22 Starý Plzenec – Šťáhlavy (4 800 voz/den), III/180 20 Starý Plzenec – Koterov (2 133 voz/den) a III/180 23 Sedlec – Týmákov (844 voz/den). Výsledky směrového dopravního průzkumu zároveň naznačily, jak velký podíl tvoří tranzitní doprava. Významný podíl tranzitní dopravy je zřejmý prakticky pouze ve směru Plzeň – Šťáhlavy (až 2 500 voz/den).

Dlouhodobé řešení problému tranzitní dopravy ve Starém Plzenci je v současné době jedním z témat poslední Aktualizace č. 3 Zásad územního rozvoje Plzeňského kraje, která uložila Plzeňskému kraji zpracovat územní studii možností napojení průmyslové zóny Šťáhlavy na nadřazenou síť pozemních komunikací s cílem vyloučení tranzitní kamionové dopravy přes centrum města Starý Plzenec. Variantní návrh řešení (3 varianty) by měl v maximální možné míře využít stávající pozemní komunikace a respektovat nové záměry Ředitelství silnic a dálnic na silnicích I/19 a I/20 a zároveň zohlednit projekt Správy železnic Modernizace tratě Horažďovice předm. – Plzeň Koterov. V tuto chvíli tak není možné přesně vymezit přesný koridor navrhované komunikace, první návrhy vyplývající z územní studie by měly být známy na konci tohoto roku. Městem je podporována výstavba viaduktu pro nákladní, osobní, cyklistickou a pěší dopravu mezi obcí Šťáhlavy a městem Starý Plzenec umožňující bezkolizní křížení modernizované železniční tratě a propojení silnice I/19 (případně I/20) se silnicí III/180 22. Toto řešení by zřejmě významným způsobem omezilo nadměrné zatížení center obou sídel (Starý Plzenec, Šťáhlavy) tranzitní dopravou a zajistilo nevyřešenou dopravní obslužnost průmyslové zóny Šťáhlavy.

V souvislosti s modernizací tratě Plzeň Koterov – Horažďovice předměstí a vyvolanou úpravou některých pozemních komunikací se zároveň mohou ve střednědobém horizontu změnit dopravní vztahy i ve městě Starý Plzenec s možným rizikem zvýšené dopravní zátěže v rezidenčních oblastech. Toto riziko je možné snížit realizací vybraných opatření v oblasti zklidnění dopravy za účelem zvýšení bezpečnosti provozu (např. dělící ostrůvky, zóna 30, obytná zóna, sdílená zóna apod.) a minimalizace zbytné dopravy zejména na ryze obslužných komunikacích.

5.1.2 Dopravně technický a stavební stav komunikací

Silnice II. a III. třídy, zejména mimo zastavěné území, mají nedostatečnou šířku ve vztahu k intenzitě dopravy. Např. šířka silně zatížené silnice II/180 Černice – Starý Plzenec neodpovídá ani kategorii S 7,5, což je minimální normová šířka pro silnice II. třídy.

Na silniční síti se dále nachází větší množství bodových dopravních závad, např.:

- úzký podjezd pod tratí Bezručova – Žižkova (s předpokladem řešení v rámci stavby Modernizace tratě Plzeň Koterov – Horažďovice předměstí),
- malá vzdálenost křižovatek Bezručova x Štěnovická a Bezručova x Jungmannova (tato dopravní závada je aktuálně vyřešena za cenu jednosměrného provozu na Štěnovické ulici),

- na silnici III/18026 Starý Plzenec – Losiná není rozhled pro odbočení vlevo od Plzně do Štáhlav, a pro směr od Losíny na Radyni,
- neuspořádaný profil silnice III/18022 (Smetanova ulice) v úseku u čerpací stanice a areálu Kanalizace a vodovody a.s.,
- neuspořádaný profil silnice III/18023 v Sedlci u restaurace v kombinaci s nedostatečným rozhledem v zatáčce.

Nevhodné je dále napojení některých místních nebo účelových komunikací na silnice (nevhodný úhel připojení, špatné rozhledové poměry, rozlehlá neusměrněná plocha připojení), např. Žižkova x Luční. Oproti tomu již byla upravena křižovatka Havlíčkova x Raisova.

Část silnic vykazuje zhoršený stavební stav (nerovnosti vozovky, výtluky).

Na místních komunikacích je zřejmá dlouhodobá zanedbanost dopravně technického a stavebního stavu, přičemž město disponuje jen omezenými prostředky na jeho zlepšení.

Velká část místních komunikací má pozemek s limitní šířkou 8 m, v jednotlivých případech i menší, což způsobuje:

- omezení při volbě šířkového uspořádání komunikace (klasické městské uspořádání s obousměrnou vozovkou a oboustranným chodníkem se do této šířky nevejde),
- omezené podmínky rozhledu v křižovatkách (zejména při jiném než kolmém napojení),
- nedostatek místa pro uliční zeleň nebo parkování.

Extrémní případ je Palackého ulice se silným provozem (mj. příjezd k mateřské škole) a chaotickým parkováním v obytné zóně.

V některých případech nejsou pozemky místních komunikací majetkově vypořádané.

Jižně od železniční trati je rozsáhlá oblast zástavby s komunikacemi stejné funkční úrovně (s výjimkou Radyňské ulice), přičemž na vybraných komunikacích je silniční provoz uskutečňován ve smíšeném režimu (zóna 30) nebo prostřednictvím obytné zóny. Vzhledem k rozloze této oblasti již dochází k přirozené diferenciaci v užívání některých komunikací (např. Jungmannova ulice), aniž by tomu odpovídal jejich dopravně technický stav (pohyb chodců, přednosti v jízdě např. v křižovatce s ulicemi Máchova, Pionýrů a Fričova atd.). Tato skutečnost může postupně vést ke snížení bezpečnosti silničního provozu.

Poměrně velký podíl komunikací je ve špatném až nevyhovujícím stavebním stavu. Je patrná snaha města řešit nevyhovující stavební stav pomocí jednoduchých a levných oprav, což umožňuje rychle opravit více úseků, ale otázkou je doba životnosti těchto opatření.

5.1.3 Dopravní nehody

Ze záznamů o dopravních nehodách šetřených Policií ČR byl vyhodnocen vývoj dopravní nehodovosti v letech 2015 až 2023.

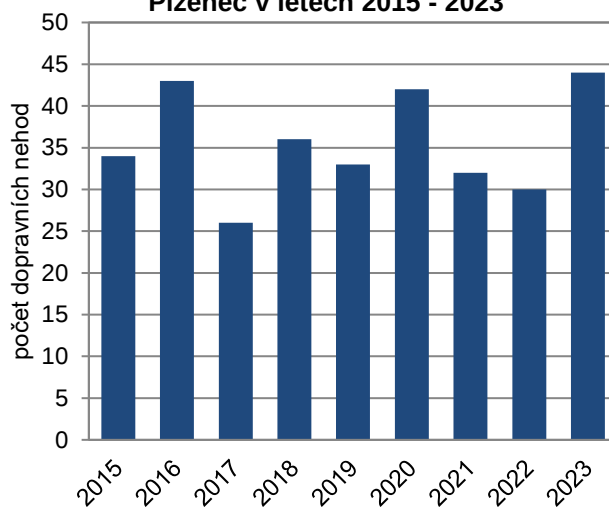
Pro vývoj dopravní nehodovosti v celém sledovaném období proto má větší vypovídací schopnost informace o počtech zraněných a usmrcených osob při dopravních nehodách (viz grafy 18–20 a tabulky P14 a P15 v příloze). Data zahrnují i nehody na dálnici D5 a silnici I/20.

Stav dopravní nehodovosti na území města, a zejména jejich následků nečiní zásadní problém. V posledních 9 letech bylo v průměru evidováno 35 nehod za rok. Oproti předchozímu sledovanému období 2007–2015 s průměrem 24 nehod za rok tak došlo k poměrně významnému nárůstu nehodovosti, avšak bez zvýšeného počtu nehod s fatálními následky.

Významné odchylky oproti průměru vykazují roky 2014 (43 nehod) a 2020 (42 nehod) a 2023 (44 nehody).

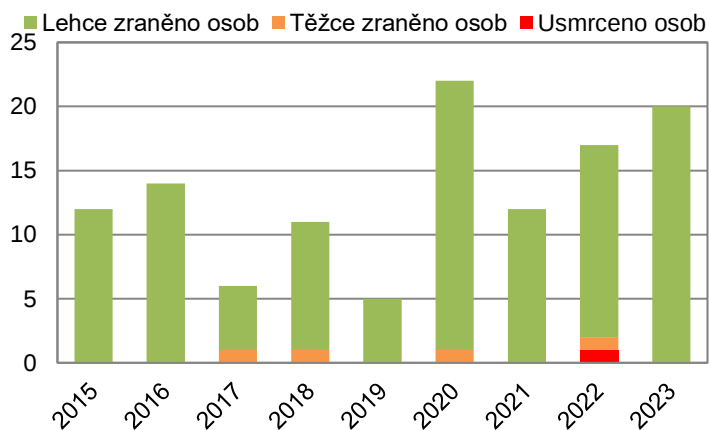
Rozdělení nehod na významných pozemních komunikacích je zřejmé z obrázku 1.

Graf 18: Vývoj celkového počtu dopravních nehod ve městě Starý Plzenec v letech 2015 - 2023

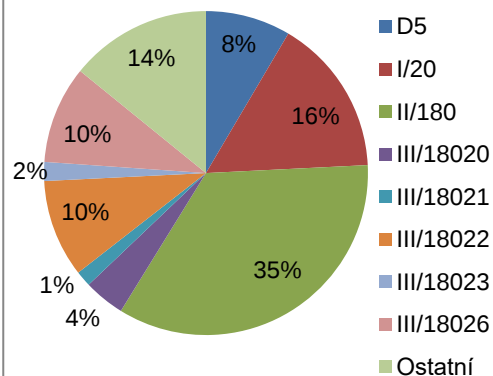
Zdroj dat: Policie ČR

Graf 19: Vývoj počtu zraněných a usmrcených osob při dopravních nehodách ve Starém Plzenci v letech 2015 - 2023

Zdroj dat: Policie ČR

Graf 20: Rozdělení dopravních nehod ve Starém Plzenci v letech 2015 - 2023 podle komunikací

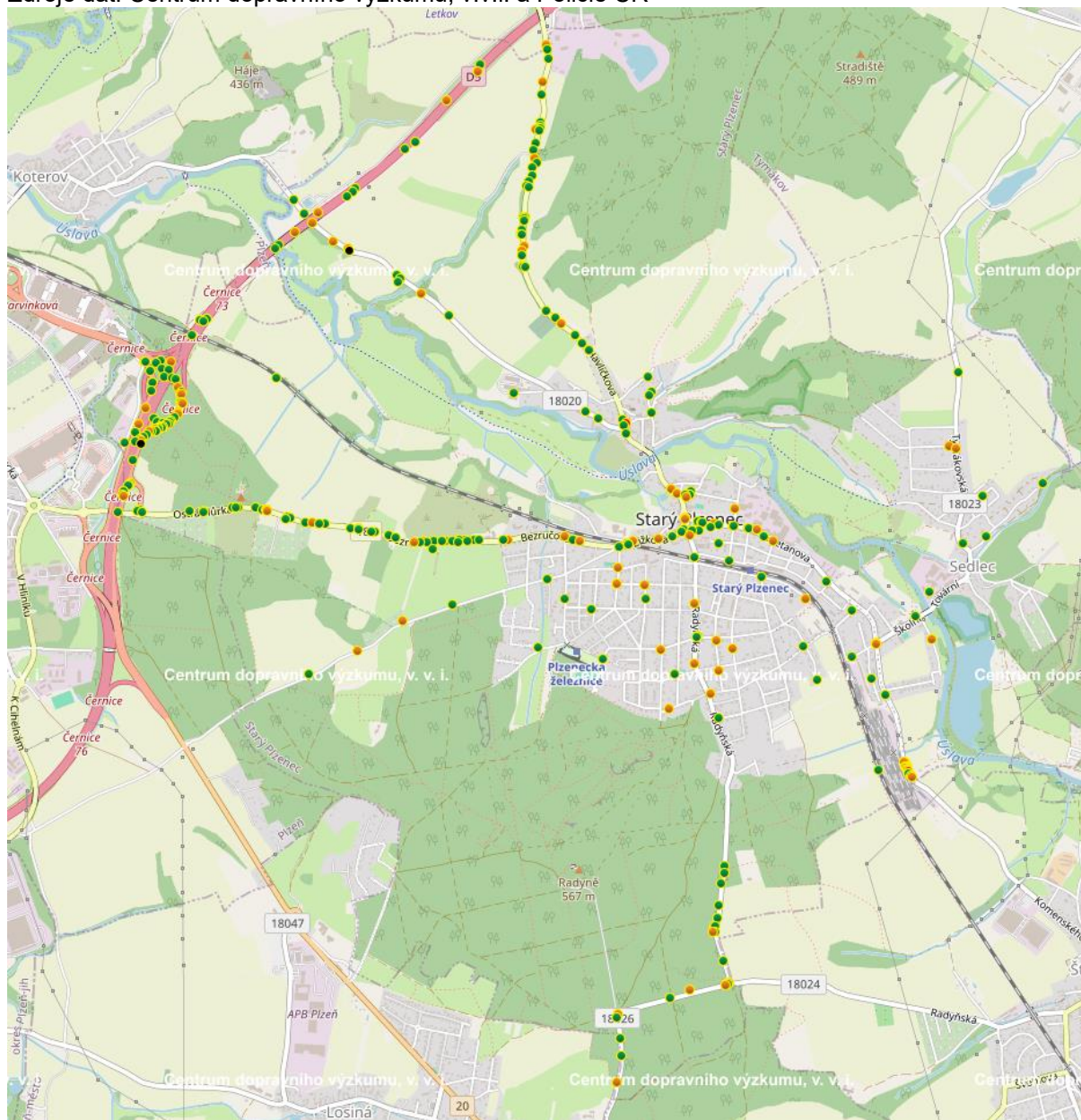

Zdroj dat: Policie ČR

Obrázek1: Situace rozmístění dopravních nehod za období 2015–2023

(Legenda: zelená – lehké zranění, oranžová – těžké zranění, červená – usmrcení)

Zdroje dat: Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. a Policie ČR

5.1.4 Doprava v klidu

Celková bilance parkovacích a odstavných míst ve Starém Plzenci je přijatelná. Zejména v centru města nejsou s výjimkou některých lokalit (Palackého ulice) s parkováním zásadní problémy. Tato skutečnost se ale může podstatně změnit v případě zastavění dosud volných pozemků, jednak proto že se zvýší požadavky na počet parkovacích míst, a současně tím, že některé volné plochy dočasně užívané pro parkování zaniknou.

Již v současné době se ale problémy s nedostatkem parkovacích míst projevují ve více lokalitách v různých částech města, zejména:

- u bytových domů (Hájkova – Dr. Beneše – 28. října – Boženy Němcové),
- na Malé Straně (Raisova – Hradiště Plzeňského),
- u firmy SERW v Sedlci,

- u školy v Sedlci,
- u potravin a hospody v Sedlci.

Nárazově problémy s parkováním vznikají i na dalších místech, zejména na Radyni a u hřbitova. Potenciálně lze problém s parkováním očekávat také u fotbalového hřiště poté, kdy již nebude možné parkovat na ploše stávajícího škvárového hřiště.

Jako problém je vnímáno parkování nákladních automobilů téměř v centru města v Nádražní ulici.

Pozornost je třeba věnovat parkovacím místům v okolí škol v režimu K+R (Kiss and Ride) sloužícím výhradně pro krátkodobé parkování za účelem nástupu a výstupu spolucestujících osoby ve vozidle.

5.2 Nemotorová doprava

5.2.1 Cyklistická doprava

V současné době na území Starého Plzně speciální infrastruktura pro cyklisty prakticky neexistuje. Cyklisté tak zpravidla využívají běžné stávající komunikace. Vyhovující podmínky pro provoz cyklistů jsou na méně zatížených místních komunikacích, a zejména na lesních a polních cestách. Tyto komunikace ale netvoří souvislou síť a v některých směrech cyklisté nemají možnost vyhnout se frekventovaným a pro ně rizikovým úsekům.

V současné době probíhá realizace projektu Cyklostezky Starý Plzenec – Šťáhlavy, I. etapa, která navazuje na cyklotrasu údolím řeky Úslavy z Koterova do Starého Plzně realizovanou v roce 2022 s předpokladem dalšího pokračování přes Sedlec, Šťáhlavy, Nezvěstice a Spálené Poříčí až do CHKO Brdy.

První etapa projektu řeší mimo jiné jeden z problémů na páteřní silnici II/180 ve vztahu k cyklistické dopravě. Díky navrženému uspořádání cyklostezky ve formě smíšené stezky pro chodce a cyklisty na mostě ev.č. 180-014 přes Úslavu bude nově možný bezkolizní provoz motorových vozidel na silnici II/180 a cyklistů jedoucích od Koterova na levém břehu Úslavy směrem do Sedlce na pravém břehu Úslavy.

5.2.2 Pěší doprava

Vzhledem k velikosti města má pěší doprava ve Starém Plzenci nezanedbatelný význam. Podmínky pro chodce ale nelze považovat za vyhovující.

Chodníky nejsou důsledně zřízeny ani u všech průjezdních úseků silnic, zejména v okrajových částech města (Tymákovská, Smetanova od čerpací stanice směrem do Šťáhlav atd.). I v úsecích s oboustrannou zástavbou jsou běžné chodníky jen po jedné straně (Bezručova, Sedlec atd.). Chodníky chybí na velké části místních komunikací, byť v nově zřizovaných zónách 30 v rezidenčních oblastech se smíšeným provozem na místních obslužných komunikacích s nízkou intenzitou dopravy nejsou bezpodmínečně vyžadovány.

Chybí bezpečná místa pro přecházení silnic a hlavních sběrných místních komunikací, a to i na místech se silnějším pohybem chodců, zejména:

- na některých křižích významných pěších tras, např. přes Smetanovu ul. u čerpací stanice (cesta od lávky ze Sedlce), nebo přes Žižkovu ulici „U Pumpiček“,
- u autobusových zastávek (Bezručova, Smetanova v Sedlci atd.),

- na dalších místech s čtenějším pohybem chodců.

Podmínky pro bezpečné přecházení přes silnice zhoršuje také skutečnost, že nejsou provedena opatření k důslednému snížení rychlosti vozidel v zastavěném území (tzv. vjezdová opatření).

Prostupnost města pro chodce komplikují některé nepřekonatelné překážky, zejména řeka Úslava a železniční trať Plzeň – Strakonice – České Budějovice.

Problematické je také propojení se sousedními obcemi Štáhlavy a Plzeň-Černice. Pohyb chodců po silnici je nebezpečný z důvodu její nedostatečné šířky a silného provozu. Trasa mimo silnici do Štáhlav je dlouhá a s velkým převýšením. Trasa mimo silnici do Černic je problematická za tmy a špatného počasí, nepoužitelná je pro cíle podél silnice (zahrádky, Pražákova cihelna, Ostrá Hůrka).

5.3 Veřejná doprava

5.3.1 Železniční doprava

Železniční stanice na trati č. 191 Plzeň – Strakonice (– České Budějovice) se nachází ve výhodné poloze téměř v centru města (viz mapa 7 v příloze). Není ale zajištěn vhodný přístup z území obytné zástavby jižně od trati. Oficiální přístup je možný s velkou zacházkou přes železniční přejezd v Radyňské ulici, což většina cestujících řeší nebezpečným a nelegálním přecházením přes koleje přímo v prostoru železniční stanice.

Součástí železniční stanice je relativně velká, aktuálně nevyužívaná plocha nákladového obvodu, která by mohla být využita pro zřízení parkoviště P+R (Park and Ride) a přestupní autobusové zastávky bezprostředně u staniční budovy.

V železniční stanici nezastavují rychlíky (vlaky celostátní dopravy) ani nově zavedené spěšné vlaky (vlaky rychlé regionální dopravy). Spojení ve směru na České Budějovice do významných stanic, resp. sídel za hranicemi Plzeňského kraje (v rámci pravidelné vyjížděky nevyužívané) je možné s přestupem v Plzni.

Naopak výborné spojení je zajišťováno v příměstské osobní dopravě, jak z hlediska počtu spojů (četnosti obsluhy), tak rychlosti spojení. V úseku Plzeň – Blovice jezdí v pracovní dny 23 párů zastávkových osobních vlaků, což během dne představuje 3 vlaky za 2 hodiny v každém směru. Základní nabídka vlaků Plzeň – Nepomuk (- Horažďovice předměstí) v 60minutovém taktu je pro cestující poměrně přehledná, přičemž jednou za dvě hodiny je tato nabídka doplněna o vlaky diametrální linky Blovice – Kozolupy. S ohledem na jednokolejnou trať Plzeň-Koterov – Nepomuk s omezenými možnostmi křižování vlaků opačného směru není možné vytvořit pravidelnou nabídku spojení každou půlhodinu, nýbrž v intervalu 20, resp. 40 minut. Linka Blovice – Kozolupy je tak spíše vnímána jako posilová. Vytvoření přehledného 30minutového taktu se současným zvýšením četnosti obsluhy tak bude možné až po zdvoukolejnění tratě v úseku Plzeň-Koterov – Nepomuk, které bude realizováno v rámci projektu *Modernizace tratě Horažďovice předm. (mimo) – Plzeň Koterov (mimo)* s předpokladem dokončení stavby v roce 2029.

Cestovní doba do hlavních center dojížděky činí 10 minut do Plzně na hlavní nádraží a 15 minut do Blovic. Prakticky všechny zastávkové osobní vlaky linky P1 Plzeň – Horažďovice předměstí v současné době zajišťují v Plzni až do zastávky Plzeň-Jižní předměstí a zvyšují tak přepravní potenciál pro pravidelné dojíždění do Plzně rychlou páteří železniční dopravou.

Potenciál využití veřejné dopravy ve Starém Plzenci a přilehlé oblasti lze dále zvýšit vybudováním přestupního uzlu, konkrétně přestupní zastávky se dvěma odjezdovými stáními pro autobusy standardní délky 12 m v přednádražním prostoru železniční stanice. Společně se stavbou přestupního uzlu je vhodné realizovat stavbu parkovacího systému P+R (Park and Ride) a K+R (Kiss and Ride) s kapacitou do 50 míst v Nádražní ulici. Za účelem zvýšení potenciálu veřejné dopravy v rámci řešení přemísťovacích procesů v režimu poslední míle je účelné přestupní uzel navíc doplnit o parkovací systém B+R (Bike and Ride) s kapacitou pro bezpečné odstavení alespoň 50 jízdních kol. Infrastruktura přestupního uzlu by měla umožnit maximální zkrácení a zjednodušení přestupních procesů mezi páteřní železniční a obslužnou veřejnou linkovou (regionální autobusové linky), resp. městskou hromadnou dopravou.

Přestupní uzel s navazující autobusovou dopravou by měl výrazně zlepšit dostupnost železniční stanice pro obyvatele Starého Plzence s docházkovou vzdáleností delší než 700 m, zejména jižního okraje vilové čtvrtě a místní části Sedlec. V případě prodloužení trolejbusové linky č. 13 z NC Černice do Starého Plzence prostřednictvím dvouzdrojových (bateriových) trolejbusů by rovněž došlo k výraznému zlepšení dostupnosti jihovýchodní části Plzně, a to nejen pro obyvatele Starého Plzence. Při vhodném časovém provázání s linkou vlaků P1 Plzeň – Horažďovice předměstí by z prodloužení trolejbusové linky č. 13 do přestupního uzlu ve Starém Plzenci profitovali i obyvatelé cestující vlakem z jihovýchodního Plzeňska do jihovýchodní oblasti Plzně bez nutnosti prodloužení cesty přes centrum krajského města, jak je tomu v současné době.

5.3.2 Veřejná linková osobní doprava

Autobusové zastávky rovnoměrně pokrývají celé zastavěné území města (viz mapa 7 v příloze). Dostupnost zastávek je vesměs do 500 m, pouze lokalita fotbalového hřiště a přilehlé nové zástavby má docházkovou vzdálenost mírně delší.

Autobusové zastávky v části Sedlce na pravém břehu Úslavy ale obsluhuje pouze omezený počet spojů, konkrétně 4 spoje linky MHD č. 51 a 5 spojů příměstské linky č. 336 Plzeň – Starý Plzenec. V případě zastávky *Starý Plzenec, Sedlec, kolonie* se pak jedná pouze o 5 spojů příměstské linky č. 336. Dostupnost zastávky Starý Plzenec, Sedlec, rozc. na levém břehu Úslavy, kde zastavuje 17 spojů příměstských linek č. 440 Starý Plzenec Blovice a č. 523 Plzeň – Rožmitál p. Tř., je od zástavby v pravobřežní části Sedlce v rozmezí 600 – 1 800 m.

Technický stav a vybavení zastávek se výrazně liší. Část zastávek je upravených, s bezbariérovým přístupem a zvýšeným nástupištěm, vybavené jsou přístřeškem s lavičkou. Naopak některé zastávky jsou v nevyhovujícím stavu. Zejména zastávka Starý Plzenec, Sedlec, rozc. (ve směru Štáhlavy) nemá dostatečný prostor pro cestující a autobus v zastávce brání rozhledu v křižovatce. Dále např. na zastávky Starý Plzenec, Bezručova (ve směru do Plzně) a Starý Plzenec U Mlýna není zajištěn bezpečný přístup pro cestující a zastávky nejsou vybaveny funkčním přístřeškem.

U některých zastávek (konkrétně Starý Plzenec, nádraží, *Starý Plzenec, Starý Plzenec, u školy, Starý Plzenec, zdrav. stř.*) může mít cestující neznalý místních poměrů problém zorientovat se, ze kterého stanoviště odjíždí jeho spoj. Tyto zastávky jsou jednosměrné a jsou obsluhovány alternativně v různém pořadí podle konkrétního směru jízdy dané obsluhující linky.

Kvalitní autobusové spojení je zajištěno mezi Starým Plzencem a Plzní, kde jezdí jednak příměstské autobusy z více směrů do Plzně a zpět, a také spoje plzeňské MHD (linky č. 50 a

51). Příměstských spojů je v současné době provozováno 18 párů v pracovní den. Konkrétně se jedná o spoje linek

- 440 336 Starý Plzenec, u školy – Plzeň, Terminál Hlavní nádraží
- 450 440 Blovice – Slovany
- 440 523 Rožmitál p. Tř., aut. st. – Plzeň, Terminál Hlavní nádraží

Tyto linky regionální příměstské dopravy kromě centra Starého Plzeňce obsluhují Sedlec a Bezručovu ulici. Spojů MHD na lince č. 51 jezdí v pracovní den 13 párů, a kromě centra zajiždějí do vilové čtvrti a na Malou Stranu.

Návaznost mezi autobusovými spoji a vlaky je v současné době zajištěna pouze v některých případech. V této souvislosti se je vhodné upozornit na potřebu prověření možnosti prodloužení trolejbusové linky č. 13 MHD Plzeň z NC Černice do Starého Plzeňce s vazbou na osobní vlaky linky P1 v zastávce *Starý Plzenec, nádraží* směrem do Nepomuku. Vybrané spoje linky č. 13 by tak musely být vedeny dvouzdrojovými (bateriovými) trolejbusy s minimální četností obsluhy každou hodinu.

6 Technická infrastruktura

6.1 Zásobování pitnou vodou

Starý Plzenec je zásobován pitnou vodou z úpravny Homolka využívající vodu z Úhlavy. Do města je přiváděna voda skupinovým vodovodem Plzeň – Starý Plzenec – Blovice. Pro zásobování města (Starý Plzenec, Malá Strana, zčásti Sedlec) slouží vodojem v Andrejškách.

Omezená kapacita systému zásobování vodou neumožňovala připojení dalších objektů v centru města, na Malé Straně a v části Sedlce, proto město nechalo zpracovat generel zásobování pitnou vodou, který navrhl nezbytná opatření.

V roce 2024 propojuje město hlavní páteřní vodovodní v Žižkově a Smetanově ulici, což tento akutní problém odstraní. Následovat však musí další nápravná opatření pro vylepšení kapacity vodovodní sítě, např. rekonstrukce vodovodního řadu v Baslově ulici, propojení Malé Strany a Sedlce.

Dále však město musí řešit i nevyhovující stav vodovodní sítě v lokalitě Andrejšky a v Sedlci pod traťovou strojní stanicí vlastníctví nevyhovujících vodovodních řadů v majetku soukromého vlastníka. Zároveň je nutné investovat i do obnovy stávající vodovodních řadů, včetně jejich zokruhování (např. Herejkova x Havlíčkova x Komenského nebo Štěnovická x Topolová) či odstranění častých poruch (např. Gorkého).

Vodovodní řady v zástavbě vlastní většinou město Starý Plzenec, provozuje jej Vodárna Plzeň, a.s. V roce 2025 by mělo město začít realizovat výběr nového provozovatele.

6.2 Likvidace odpadních vod

Kanalizační síť pokrývá téměř celé území města. V roce 2014 byla rozšířena na Malou Stranu a do Sedlce. Odpadní vody jsou sváděny na centrální ČOV, která byla rekonstruována na kapacitu 8000 EO, což pokrývá dlouhodobé rozvojové záměry města.

Problémem jsou nárazová přetížení ČOV. Jedním z důvodů nárazové vypouštění většího množství odpadních vod firmy Bohemia Sekt, které je nutné řešit úpravu provozu, případně najít další vhodné řešení (retenční nádrž). Druhým zásadním problémem je poměrně velký

nátok dešťových vod do jednotné kanalizace a zahlcování ČOV těmito vodami. Na síti jsou i další problematická místa, kde dochází k zahlcování kanalizačních řadů (nevhodné dimenze).

Město si chce nechat zpracovat generel kanalizace, určí místa s největším nátokem dešťových vod do kanalizace a identifikuje kritická místa na kanalizačních řadech s nevyhovující dimenzí.

Výzvou pro město je zlepšení kalového hospodářství na ČOV (vysoušení kalu a jeho likvidace) a zvýšení energetické soběstačnosti ČOV (instalace FVE). Stejně jako u vodovodu bude nutné řešit z hlediska likvidace odpadních vod lokalitu Andrejšky a Sedlec pod traťovou strojní stanicí.

Stejně jako vodovodní síť je kanalizace a ČOV ve vlastnictví města, provozovatelem je Vodárna Plzeň.

6.3 Elektrická energie a veřejné osvětlení

Zásobování města elektrickou energií nevykazuje žádné problémy. Je prováděno rozvodem VN 22 kV prostřednictvím distribučních stanic. V souvislosti s rozvojem obnovitelných zdrojů, zejm. fotovoltaických elektráren, lze očekávat úpravy rozvodné sítě zajišťující její stabilitu.

Město zvažuje zpracovat energetickou koncepci pro své objekty a zařízení, jejíž součástí by bylo posouzení objektů z hlediska energetické náročnosti, posouzení možnosti sdílení elektrické energie, možnosti výroby el. energie (FVE) nebo vytvoření komunitního systému i pro soukromé subjekty.

Při ukládání elektrického vedení pod zem proběhla v některých částech města modernizace veřejného osvětlení (např. na Malé Straně). V souvislosti s veřejným osvětlením je nutné věnovat pozornost úspoře energie i snižování světelného znečištění.

V souvislosti s rozvojem energetické sítě na celorepublikové úrovni je území města dotčeno plánovaným koridorem vedení 400 kV z rozvodny Chrást do rozvodny Přeštice vymezeným na úrovni Politiky územního rozvoje ČR v aktuální podobě. Dotčení území koridorem znamená poměrně významné rozvojové omezení, neboť v rámci koridoru nebude možné realizovat žádné stavby a opatření, které by v budoucnu bránily umístění vedení velmi vysokého napětí.

6.4 Zemní plyn

Území města je zásobeno zemním plynem s dostatečnou kapacitou umožňující pokrytí rozvojových ploch. Zásobování plynem je provedeno z vysokotlakého plynovodu, ke snížení tlaku jsou využívány 3 regulační stanice. Rozvody k odběratelům jsou provedeny jako nízkotlaké (starší) a středotlaké. O napojení na plyn klesá zájem s ohledem na cenu plynu.

6.5 Odpadové hospodářství

Nakládání s odpady ve městě probíhá na základě plánu a je funkční. Svoz směsného komunálního odpadu zajišťuje firma RUMPOLD – R Rokycany s.r.o. Pro sběr znovu využitelných složek komunálního odpadu slouží sběrná místa s nádobami na separovaný odpad. Jejich svoz zajišťuje firma AVE CZ.

Pro sběr velkoobjemového a nebezpečného odpadu stejně jako pro sběr využitelných složek odpadů včetně bioodpadu slouží sběrný dvůr v průmyslové zóně v Nepomucké ulici provozovaný také firmou AVE CZ.

Je připravena modernizace sběrného dvora. Hlavní změna spočívá ve vytvoření re-use centra. Za problematické lze považovat dopravní napojení sběrného dvora, které vede zčásti přes rezidenční zóny.

Město uvažuje o zpracování nové celkové koncepce odpadového hospodářství ve městě. Počítá i s vyšším informováním obyvatel a zapojením místních škol do vzdělávání v oblasti recyklace odpadů.

7 Životní prostředí

7.1 Příroda a krajina

Krajinu na území města lze označit jako velmi atraktivní a významně ovlivňující urbánní charakter celého území. Výjimku tvoří severozápadní okraj území města dotčený dálnicí D5.

Z hlediska krajinného rázu jsou důležitým prvkem údolní niva Úslavy a Tymákovský potok. Tyto toky a jejich údolí prostupují zastavěným územím a nahrazují nedostatečné plochy zeleně v zastavěném území. Niva Úslavy je potenciálním územím pro přírodní krajinný park. Vodní toky a jejich údolí jsou využívány pro krátkodobou rekreaci, zejména pro cyklistiku, procházky, omezeně pro koupání.

Dalším podstatným prvkem krajiny města jsou Sedlecké rybníky, které jsou využívány jako rybochovné, a zároveň pro vodní sporty (kanoistika).

Město Starý Plzenec je spojeno s krajinnou dominantou Radyně se zříceninou hradu, který představuje nadregionální atraktivitu.

Další krajinné dominanty představují návrší na Kocandě, návrší Hůrka se stopami původního hradiště a rotundou sv. Petra a Pavla a vrcholy situované mimo území města – Stradiště, Sedlecká skála a Maršál.

Specifickým rysem krajiny jsou skalní výchozy Ostrá Hůrka, Andrejšky a Radoušova vyhlídka.

Nejcennější části přírody jsou chráněny formou maloplošných chráněných území. Ve městě se nacházejí dvě přírodní památky Andrejšky a Černá stráň. Andrejšky jsou chráněny jako významný doklad geologického vývoje – vypreparované bulžnickové skály. Rovněž Černá stráň je chráněna z geologických důvodů – jde o významné paleontologické naleziště.

V současné době město uvažuje o zpracování územní studie řešící koncepci krajiny s důrazem na biodiverzitu krajiny. Zároveň je potřeba, aby město řešilo i zlepšení klimatu v zastavěném území (větší podíl vzrostlé zeleně a důsledná ochrana stávající vzrostlých stromů).

7.2 Voda

Kvalita vod v Úslavě zůstává v kategorii III. znečištěná voda, tak jako většina řek v Plzeňském kraji.

Poměrně velkým rizikem jsou pro část objektů ve Starém Plzenci povodně nebo jiné záplavy. Po roce 2002, kdy bylo město dotčeno záplavou z řeky Úslavy a z Tymákovského potoka, byl zhotoven projekt protipovodňové ochrany. Zrealizován byl jen zčásti. Zásadním opatřením jsou úpravy na Tymákovském potoce směřující k optimalizaci průtoku.

Kritickým místem je také most přes Úslavu na Malou Stranu, jehož násypy v případě povodní výrazně zužují profil. Vzhledem k životnosti mostu (cca 10 let) je třeba včas hledat vhodné řešení jeho výměny s ohledem na jeho funkci, tj. oddělení automobilové, cyklistické a pěší dopravy obyvatel i návštěvníků města mezi centrem města a Malou Stranou.

V souvislosti s klimatickými změnami roste riziko tzv. přívalových povodní i jimi způsobené škody, neboť tyto záplavy nejsou vázané jen na vodní toky a mohou zasáhnout i území od toků velmi vzdálená).

Území rozhodující pro riziko záplav indikují tzv. přispívající plochy (dle VÚV TGM – viz mapa 8 v příloze) nebo mapa stupně erozního ohrožení (dle VÚMOP – viz mapa 9 v příloze). Oba tyto informační zdroje však zcela nevystihují potenciální hrozbu záplav ve Starém Plzenci, neboť zřejmě neuvažují důsledky extrémní srážek, ať už na ornou půdu, les či na zpevněné plochy zastavěných území (viz např. situace 2.6.2024).

Podstatným úkolem je ochrana území před důsledky přívalových povodní a splavu zeminy z polí, neboť díky svažitému terénu je riziko takových událostí velké. V územním plánu jsou proto navrženy plochy pro protierozní opatření, jako jsou průlehy, zatravněné pásy apod.

V souvislosti s celkovým narušením vodního režimu projevujícího se suchy s občasnými mimořádnými srážkami je potřebné řešit celkovou péči o krajinu a retenci vody v krajině. V uplynulém období bylo z tohoto důvodu ve Starém Plzenci zřízeno několik menších vodních ploch (u Sv. Blažeje, u pěší cesty ze Smetanovy ulice do Sedlce).

Tomuto problému je však nutné věnovat dostatečnou pozornost i v zastavěných územích, a to už při přípravě nových investic nebo v rámci adaptačních opatření či budováním modrozelené infrastruktury.

V roce 2023 byla dokončena Studie zadržování vody v krajině pro katastrální území Starého Plzence. V roce 2024 probíhá zpřesnění navržených opatření, vč. identifikace vlastníků. Po vyhotovení generelu kanalizace chce město nechat zpracovat podobnou studii i pro intravilán města.

7.3 Ovzduší a hluk

Na kvalitu ovzduší i na úroveň hlukové zátěže má vliv provoz na silnici II/180 vedoucí centrem města, provoz po D5 a provoz na železnici.

Velká dotační podpora změn systémů vytápění a energetických úspor objektů pro bydlení (Zelená úsporám) vedly k rozvoji fotovoltaických elektráren a tepelných čerpadel i zateplování domů také ve Starém Plzenci. To jistě přispělo ke snížení znečištění ovzduší z lokálních zdrojů. V souvislosti se zavedením kontrol zdrojů vytápění i v rodinných domech ve druhé polovině roku 2024 lze očekávat další zlepšení stavu ovzduší. Pro hodnocení hlukové zátěže obyvatel Starého Plzence byly využity výsledky 4. kola Strategického hlukového mapování z roku 2022 (viz mapa 10 v příloze). Z mapy je zřejmé, že větší územní rozsah s vyšší hodnotou hlukového ukazatele pro den-večer-noc (L_{dn}) v zastavěném území souvisí především se železniční dopravou a s provozem na silnici II/180 na příjezdu z Plzně do centra Starého Plzence.

II. SWOT ANALÝZA

SWOT analýza pro potřeby Programu města Starý Plzenec vznikla na základě výsledků názorového průzkumu a závěrů vyplývajících ze situační analýzy. Nejdůležitější poznatky jednotlivých tematických SWOT analýz vytvořených expertním způsobem byly doplněny o názory občanů. Z oborových SWOT analýz (viz přílohy S1 – S5 v příloze) pak byla na základě hodnocení Řídící skupiny vybrána nejpodstatnější tvrzení z hlediska města jako celku do této souhrnné SWOT analýzy. SWOT analýza je jedním z nejpodstatnějších zdrojů pro zpracování strategické části Programu.

Silné stránky	Slabé stránky
- Poloha v blízkosti krajského města i dálnice D5 - Atraktivita města pro bydlení i rekreaci - Historický kontext sídla - Krajinné a kulturně historické dominanty (Radyně, Hůrka) jako ikony města a významné turistické cíle - Město je vlastníkem pozemků v místech, která vyžadují úpravu - Převážně dobré spojení veřejnou dopravou s Plzní (vlaků i autobusů)	- Nedostatečně funkční centrum města – Masarykovo náměstí - Proluky v centru města - Chybějící pobytové nebo ambulantní služby pro seniory - Nedostatek kvalitních míst pro volný čas různých cílových skupin (zejm. rodiče s dětmi, náctiletí nebo senioři) - Malá vybavenost obchody a službami - Křížení nejzatíženějších směrů automobilové dopravy na náměstí - Chybějící chodníky a bezpečná místa pro přecházení komunikací - Špatný stavební stav a nedostatečná šířka místních komunikací
Příležitosti	Ohrožení
- Konceptní řešení obnovy centra - Revitalizace veřejných prostor - Vytvoření multifunkčních a interaktivních prostor pro volný čas - Vytvoření prostoru pro spolky, jejich činnost a spolupráci - Využití kulturně historického a přírodního potenciálu pro image města a rozvoj cestovního ruchu - Aktivní přístup města ke zklidnění dopravy a k minimalizaci zbytné dopravy - Odvedení nákladní tranzitní dopravy mimo město - Intenzivní partnerská spolupráce (Plzeň, kraj, Bavorsko apod.) při podpoře marketingu cestovního ruchu - Získání dotačních prostředků pro významné investice města	- Oslabování funkce města jako centra - Stárnutí populace a růst počtu obyvatel spotřebou zdravotních či sociálních služeb - Zaostávání infrastruktury za výstavbou - Absence vybavenosti a služeb v místech trávení volného času i související infrastruktury (chodníky a další místní komunikace, parkoviště apod.) - Pokles zájmu o spolkový a komunitní život (zejm. mladí) - Nárůst intenzity dopravy v souvislosti s novou bytovou výstavbou - Negativní dopad velkých investic v okolí Starého Plzeňce na město - Chátrající nevyužité objekty a areály - Zanedbání péče o krajinu s důsledkem zvýšení ohrožení záplavami při mimořádných srážkách

III. STRATEGICKÁ ČÁST

8 Východiska strategické části

Východiskem strategické části Programu města Starý Plzenec jsou hlavní problémy a rozvojové možnosti města identifikované a pojmenované v rámci analýzy. Město disponuje značným rozvojovým potenciálem díky svým kulturně-historickým a přírodním hodnotám, a také z hlediska své polohy v těsné blízkosti krajského města Plzně.

Město realizovalo v uplynulém období řadu významných investic s dotační podporou, které se týkaly jak infrastruktury (např. cyklostezka Starý Plzenec – Koterov, další, komunikace), tak veřejných služeb (např. Centrum služeb pro turisty). Přesto přetrvává několik zásadních problémů, které omezují rozvojový potenciál města Starý Plzenec.

Hlavními problémy jsou velmi neuspokojivý stav centrálních prostor ve všech třech částech města a zatížení centra Starého Plzně tranzitní dopravou. Nedostatečná je vybavenost města některými typy obchodů a komerčních služeb. Projevují se také některé nedostatky veřejných služeb, a to z hlediska kapacity i kvality (např. sociální služby).

Problematická může být i další bytová výstavba v rámci rozsáhlejších developerských projektů, které mohou být pro město a jeho stávající vybavenost nepřiměřenou zátěží. Zvláště dojde-li ke skokovému nárůstu počtu obyvatel a spojené poptávce po místních službách, rizikem je i zvýšení dopravního zatížení. Díky atraktivitě města pro bydlení je však třeba s dalším rozvojem rezidenčních ploch a populačním nárůstem počítat a vhodně rozvíjet i další vybavenost města s ohledem na kvalitu života stávajících obyvatel, i obyvatel nově příchozích.

Historický význam, vzácné kulturní památky a přírodní hodnoty činí město velmi přitažlivým také pro jeho návštěvníky, kteří mohou přispět ke stabilizaci služeb. Jsou zřejmé možnosti zlepšení kvality prezentace hradů Stará Plzeň i Radyně, ale nadměrný růst počtu návštěvníků by neúměrně zatížil vybavenost a infrastrukturu města.

Tyto hlavní identifikované problémy i rozvojové příležitosti se promítly do tzv. Obrazu města Starý Plzenec do roku 2040, který byl formulován na pracovním jednání se zastupiteli města Starý Plzenec. Kromě Obrazu města tvoří východiska strategické části Programu soustava cílů. Ta je formulována na poloviční období než Obraz, tj. do roku 2032, stejně jako celý Program. Soustava cílů se opírá o Obraz města a definuje, čeho má být v jednotlivých oblastech dosaženo.

Soustavu cílů tvoří hlavní cíl, na který v rámci jednotlivých strategických oblastí navazují strategické cíle, a dále cíle specifické. K naplňování jednotlivých specifických cílů jsou navržena opatření. Pro lepší představu o konkrétním obsahu opatření jsou pro každé z nich uvedeny příklady aktivit a projektů, které byly identifikovány v rámci přípravy Programu.

Tento podrobný popis strategie je členěn podle jednotlivých strategických oblastí. Podrobný popis strategické části Programu rozvoje města Starý Plzenec vznikl na jednáních odborných skupin sestavených pro tento účel z místních odborníků na danou problematiku a byl s veřejností prodiskutován na veřejném jednání ke strategii.

Stabilní část Programu tvoří především soustava cílů, neboť v souvislosti s plněním Programu se předpokládá aktualizace příkladů aktivit a projektů, popř. také opatření. Podrobněji jsou pravidla tohoto postupu uvedena v části Implementace Programu. Součástí strategické části Programu je také kapitola Finanční zajištění Programu.

8.1 *Obraz města Starý Plzenec v roce 2040*

Obraz města Starý Plzenec – ideální, ale do roku 2040 dosažitelná podoba města – je popsán takto:

- Obyvatelé i návštěvníci vnímají Starý Plzenec jako **moderní město s mimořádnou historií a jedinečnými přírodními hodnotami v blízkosti Plzně.**
- K tomu přispívají upravené a funkční **centrální veřejné prostory ve všech třech částech města** s nabídkou obchodů a služeb.
- **Zklidněná a bezpečná doprava** ve městě vytváří dobré **podmínky pro pohyb pěších a cyklistů.**
- Město disponuje nadstandardní **vybaveností pro sportovní, kulturní a další volnočasové aktivity** i dostatečnou **kapacitou kvalitních vzdělávacích a sociálních služeb.**
- **Komunitní fungování** všech **škol** ve spojení s **aktivitami spolků a dalších organizací** přispívá k vysoké úrovni společenského života ve městě i k integraci nových obyvatel.
- Zajímavě prezentované **památky doplněné infrastrukturou pro návštěvníky** podporují stabilizaci nabídky služeb ve městě.

8.2 *Hlavní cíl a strategické cíle do roku 2032*

Hlavní cíl Programu rozvoje města Starý Plzenec:

- **Vytvořit ze Starého Plzně moderní město spojením historických a přírodních hodnot se soudobým řešením veřejných prostor a rozvojem městských funkcí.**

Strategické oblasti a strategické cíle Programu rozvoje města Starý Plzenec:

1. Urbanismus a územní rozvoj:

- Doplnit urbanistickou strukturu města a vytvořit podmínky pro rozvoj města s ohledem na kvalitu života obyvatel.

2. Doprava:

- Zajistit vyvážené fungování jednotlivých částí dopravního systému přiměřeně rozvoji ostatních městských funkcí

3. Život ve městě:

- Zlepšit podmínky pro aktivní život ve městě

4. Ekonomika a cestovní ruch:

- Efektivně využít městskou správu, majetek i atraktivitu města pro rozvoj služeb

9 Popis strategické části

9.1 Strategická oblast 1: Urbanismus a územní rozvoj

Město Starý Plzenec má řadu předpokladů být velmi atraktivním místem pro bydlení, pro ekonomické aktivity i pro volnočasové a turistické vyžití. Pro využití těchto předpokladů a naplnění žádoucího obrazu budoucího města je však nezbytné učinit zásadní proměnu centra města v oblasti Masarykova náměstí a Smetanovy ulice, jehož stav neodpovídá požadavku na vzhled a funkčnost centra moderního sídla. Na základě jednotného urbanistického konceptu je třeba dostavět budovy městského charakteru v prolukách, vyřešit pohyb pěších, navrhnout potřebné parkování a též vyřešit architektonické ztvárnění ulice a náměstí vč. zeleně a mobiliáře.

Pozornost vyžadují i centra Malé Strany a Sedlce. Pro centrum Malé Strany je nutné řešení prostorových vztahů (pohyb pěších a automobilů, parkování) a vnějších vazeb zejména na oblast hradu Stará Plzeň a na Sedlec. Náves v Sedleci je téměř nefunkční, prostorově nezřetelná. Velmi důležitým problémem k řešení je zatraktivnění propojení lokálních center a provázání jednotlivých částí města.

V oblasti veřejné zeleně je pro Starý Plzenec typická absence „městského parku“, která je nahrazena přítomností řady atraktivních míst pro trávení volného času v krajině. Mnohé z nich mají nadmístní význam a slouží i jako atraktivity cestovního ruchu. Jde především o hojně navštěvovaný vrch s hradem Radyně a dosud spíše nedoceněné návrší Hůrka s pozůstatky hradu Stará Plzeň a rotundou sv. Petra a Pavla. Atraktivním místem jsou dále Sedlecké rybníky a jejich okolí a údolí Úslavy a Tymákovského potoka.

Atraktivitu města podporuje i řada ploch pro rozvoj bydlení, vybavenosti a ekonomických aktivit. Pro jejich rozvoj jsou zajištěny dostatečné kapacity technické infrastruktury s výjimkou zásobování vodou. Vodovod pro veřejnou potřebu a kanalizace pro veřejnou potřebu dosud nejsou rozvedeny v celém zastavěném území města, je potřebné je dokončit a umožnit návazné napojení rozvojových ploch. Nedostatečná kapacita může být i další vybavenosti města, např. školských zařízení.

Vzhledem k přítomnosti Úslavy a k svažitosti terénu jsou pro území města rizikem záplavy. K eliminaci důsledků záplav na Úslavě a na Tymákovském potoce je potřebné dokončit navržená protipovodňová opatření, k předcházení rizika eroze a bleskových záplav jsou nutná opatření v krajině sloužící ke zlepšení jejího vodního režimu a k zadržení vody při přívalových deštích. V intravilánu mohou tato opatření v krajině vhodně doplnit prvky modrozelené infrastruktury.

Strategický cíl 1: Doplnit urbanistickou strukturu města a vytvořit podmínky pro rozvoj města s ohledem na kvalitu života obyvatel

Specifický cíl 1.1: Rehabilitovat širší centrum města

Opatření 1.1.1: Postupná příprava a realizace dostavby centra města

Příklady aktivit a projektů:

- Dokončení a zaregistrování územní studie vzešlé z architektonicko-urbanistické soutěže do evidence ÚPD
- Aktivní politika pro získání vhodných investorů
- Příprava a realizace staveb ve vlastnictví města

Opatření 1.1.2: **Posílení významu Masarykova náměstí a jeho bezprostředního okolí**

Příklady aktivit a projektů:

- Revitalizace Masarykova náměstí
- Přestavba bloku pošty
- Revitalizace prostoru „U Pumpiček“ a jeho propojení s Masarykovým náměstím
- Jednání s vlastníkem nákupního střediska ("Žluťák") o možnostech vhodného začlenění celého prostoru do centra města

Opatření 1.1.3: **Odstranění dalších urbanistických závad v centru města**

Příklady aktivit a projektů:

- Přestavba prostor bývalého sběrného dvora včetně okolí
- Definice požadavků města na nové využití a urbanistické řešení areálu PRONAP
- Příprava urbanistického řešení a postupná realizace úprav Nádražní ulice a jejího okolí

Specifický cíl 1.2: Vytvořit propojený funkčně strukturovaný systém veřejných prostor ve městě

Opatření 1.2.1: **Vytvoření funkčních veřejných prostor na Malé Straně a v Sedlci**

Příklady aktivit a projektů:

- Revitalizace Třebízského náměstí a navazujících veřejných prostranství
- Zatraktivnění území mezi Masarykovým náměstím a Malou Stranou
- Vytvoření nové návsi v Sedlci u hasičské zbrojnice (etapy – úprava prostoru pro setkávání, dětské hřiště, postupná dostavba vhodných objektů)
- Propojení lokálních center města s ohledem na kvalitu života rezidentů

Opatření 1.2.2: **Rozvoj funkčních ploch pro různé formy rekreačního a volnočasového využití**

Příklady aktivit a projektů:

- Úprava území hradu Stará Plzeň (NKP Hůrka) jako specifické plochy se společenskou a kulturní funkcí
- Revitalizace prostoru koupaliště a jeho okolí
- Šetrné využití nivy řeky Úslavy pro volnočasové aktivity
- Hledání vhodného využití bývalého přírodního divadla
- Sanace a nové využití prostoru bývalé ČOV ve Starém Plzenci pod hasičskou zbrojnicí
- Realizace menších ploch zeleně s rekreační a sportovní funkcí v rezidenčních částech města

Opatření 1.2.3: **Provázání veřejných prostranství a zelených ploch ve městě s krajinou**

Příklady aktivit a projektů:

- Propojení centra města s údolím Úslavy
- Propojení centra Sedlce s údolím Tymákovského potoka
- Propojení centra města s Radyní
- Propojení Malé Strany s územím hradu Stará Plzeň

Opatření 1.2.4: Zajištění vysokého standardu veřejných prostor

Příklady aktivit a projektů:

- Zpracování manuálu městského mobiliáře s ohledem na kontext místa
- Zpracování manuálu veřejných prostranství včetně městské zeleně

Specifický cíl 1.3: Zajistit předpoklady pro udržitelný rozvoj města

Opatření 1.3.1: Zajištění adekvátních podmínek pro udržitelný rozvoj bydlení

Příklady aktivit a projektů:

- Zpracování územních studií pro rozvojové plochy pro bydlení
- Prověření dopadů rozvojových záměrů na stávající infrastrukturu (dopravní zatížení, parkovací plochy, kapacita MŠ a ZŠ, kapacita vodovodu, kanalizace apod.)
- Stanovení podmínek pro investory týkajících se povinných investic do infrastruktury a občanského vybavení

Opatření 1.3.2: Zajištění dostatečné kapacity vodohospodářské infrastruktury

Příklady aktivit a projektů:

- Součinnost města při realizaci vodárenského souboru Ostrá Hůrka
- Rozvoj a obnova vodohospodářské infrastruktury

Opatření 1.3.3: Eliminace vlivu extrémních přírodních situací na město

Příklady aktivit a projektů:

- Dokončení systému protipovodňových opatření
- Zpracování územní studie krajiny
- Zpracování adaptační strategie města na klimatickou změnu
- Postupná realizace adaptační strategie

Opatření 1.3.4: Zlepšení odpadového hospodářství ve městě

Příklady aktivit a projektů:

- Zpracování koncepce odpadového hospodářství a její realizace
- Modernizace sběrného dvora, včetně zřízení re-use centra

Opatření 1.3.5: Zvýšení energetické efektivity a udržitelné využívání zdrojů energie

Příklady aktivit a projektů:

- Zpracování energetické koncepce pro objekty a zařízení ve vlastnictví města
- Realizace opatření vedoucích k energetickým úsporám na objektech ve vlastnictví města
- Využití obnovitelných zdrojů energie na budovách ve vlastnictví města a přizpůsobení rozvodné sítě
- Zavedení principů komunitní energetiky
- Modernizace veřejného osvětlení s důrazem na eliminaci světelného znečištění

9.2 Strategická oblast 2: Doprava

Strategická oblast doprava má za cíl zajistit vyvážené fungování jednotlivých částí dopravního systému v souladu s rozvojem ostatních městských funkcí. Vedle opatření zajišťujících rozvoj jednotlivých aspektů dopravy, zejména v oblasti infrastruktury, zahrnuje i opatření směřující k omezování negativních vlivů dopravy na život ve městě.

Těmito negativními jevy jsou zejména velká intenzita tranzitní automobilové dopravy a nepřiměřená rychlost jízdy automobilů především v zastavěných částech města. Pro zvládnutí problematiky tranzitní dopravy a její odvedení mimo město je nutná koordinace s dalšími subjekty a návaznost na další projekty v okolí města (např. realizace obchvatů okolních obcí). Naopak ke zklidňování směřuje větší množství relativně menších projektů rozložených do různých částí města či zřizování zón ve smíšeném režimu.

Samostatný specifický cíl je věnovaný zlepšení podmínek pro pohyb chodců a cyklistů ve městě i v jeho okolí. Pro chodce řeší zkvalitnění a doplnění sítě bezpečných chodníků a stezek. Rozvoj infrastruktury pro cyklisty navazuje na páteční cyklostezku podél řeky Úslavy.

Náročný dlouhodobý cíl v oblasti dopravní infrastruktury představuje zlepšení stavu místních komunikací. Vedle stavebního stavu samotných komunikací přitom bude potřeba řešit i problematiku dopravy v klidu. Pro komplexní řešení parkovacích ploch ve městě je třeba zohledňovat stávající nabídku služeb a frekventovaně navštěvovaných míst (např. školy, obchody, restaurace, sportoviště, turistické cíle), ale i rozvojové záměry města.

Specifický cíl zlepšení podmínek pro využívání veřejné dopravy zahrnuje vedle infrastrukturních projektů také provozní aktivity, které směřují k lepší koordinaci jízdních řádů mezi jednotlivými dopravci i prověření možnosti alternativních druhů dopravy (např. seniorTAXI, sdílená mobilita). Samostatné opatření je věnováno prostoru před nádražím, kde by měla být prověřena možnost vzniku přestupního uzlu.

Strategický cíl 2: Zajistit vyvážené fungování jednotlivých částí dopravního systému přiměřeně rozvoji ostatních městských funkcí

Specifický cíl 2.1: Omezit negativní vlivy automobilové dopravy na život ve městě

Opatření 2.1.1: **Systémový přístup k omezení tranzitní dopravy přes centrum města**

Příklady aktivit a projektů:

- Využití investičních projektů v okolí (např. obchvat Losiné a Štáhlav) k odvedení tranzitní dopravy z centra města
- Pravidelná aktivní jednání s dalšími aktéry v oblasti dopravy (ŘSD, SŽ, PK, SUS PK, okolní obce)
- Komplexní řešení dopravy v rámci revitalizace centra města ve spolupráci s Plzeňským krajem

Opatření 2.1.2: **Koncepční přístup k dopravnímu systému ve městě s ohledem na kvalitu života obyvatel města**

Příklady aktivit a projektů:

- Zpracování koncepce dopravy ve městě (včetně místních částí) respektující zásady udržitelné mobility
- Postupná realizace koncepce dopravy

- Stanovení podmínek pro investory týkajících se povinných investic do dopravní infrastruktury, včetně řešení záporných externalit (intenzita dopravy, parkování apod.)

Opatření 2.1.3: **Zajištění bezpečnosti dopravy v zastavěných částech města**

Příklady aktivit a projektů:

- Vjezdová opatření na okrajích zastavěného území (Bezručova, silnice III/18023 od Tymákova, Havlíčkova, Radyňská, Smetanova, ...)
- Vymezení některých obslužných místních komunikací v rezidenčních částech města ve smíšeném režimu např. zóna 30, sdílená či obytná zóna
- Integrovaná opatření pro snížení rychlosti a bezpečné přecházení komunikace
- Přestavba dopravně nevyhovujících křižovatek

Specifický cíl 2.2: Zlepšit podmínky pro pohyb chodců a cyklistů ve městě i okolí

Opatření 2.2.1: **Zajištění sítě bezpečných a pohodlných tras pro chodce s návazností na centrum města a centra Sedlce a Malé Strany**

Příklady aktivit a projektů:

- Úprava stávajících pěších tras, zejm. propojení lokálních center
- Doplnění chybějících chodníků podél hlavních komunikací, vč. veřejného osvětlení s potlačením světelného znečištění
- Rozšíření bezbariérových tras v souladu s požadavky právní úpravy na přístupnost
- Doplnění a zlepšení pěších propojení přes železniční trať ve spolupráci se SŽ (např. nové propojení v prostoru nádraží, úprava propustků, úprava propojení od „Pumpíček“ do Heydukovy a Dvořákovy ulice)
- Vytvoření dalších chybějících pěších propojení

Opatření 2.2.2: **Vybudování páteřní cyklostezky údolím Úslavy s návazností do dalších směrů**

Příklady aktivit a projektů:

- Etapová výstavba cyklostezky Koterov – Starý Plzenec – Sedlec – Štáhavy
- Propojení stávajících cyklostezek a cyklotras ve městě s návazností na okolí, vč. doplnění vybavení pro cyklisty

Specifický cíl 2.3: Postupně zlepšit stav místních komunikací včetně zajištění podmínek pro parkování

Opatření 2.3.1: **Vytvoření systému technického a ekonomického hodnocení stavu místních komunikací**

Příklady aktivit a projektů:

- Aktualizace pasportu komunikací do podoby digitální mapy
- Zavedení systému hodnocení a výběru místních komunikací pro jejich opravy nebo rekonstrukce
- Zefektivnění postupů a pravidel při zadávání a kontrole prací na komunikacích včetně zásahů prováděných jinými subjekty (zvláštní užívání komunikací) s důrazem na zajištění dostatečné odbornosti

Opatření 2.3.2: Příprava a realizace oprav a rekonstrukcí místních komunikací

Příklady aktivit a projektů:

- Opravy a rekonstrukce úseků místních komunikací vybraných pomocí systému technického a ekonomického hodnocení

Opatření 2.3.3: Řešení parkovacích ploch v souvislosti s realizací jiných záměrů města

Příklady aktivit a projektů:

- Koncepční řešení dopravy v klidu, zejm. v návaznosti na realizaci rozvojových záměrů města i stávající služby (např. obchody, restaurace)
- Využití Nádražní ulice pro parkování, vč. řešení majetkoprávních vztahů
- Komplexní řešení parkování na Malé Straně v blízkosti škol (zejm. v režimu K+R)
- Komplexní řešení parkování v oblasti současné návsi v Sedlci
- Vybudování parkoviště v blízkosti centra se zázemím pro návštěvníky (např. na místě bývalého sběrného dvora)
- Úprava a rozšíření parkovací plochy u sportovního areálu

Specifický cíl 2.4: Zlepšit možnosti využívání veřejné dopravy

Opatření 2.4.1: Zlepšení stavu a vybavení autobusových zastávek

Příklady aktivit a projektů:

- Doplnění zřetelného orientačního systému na autobusových zastávkách o směrech a časech odjezdů spojů z jednotlivých zastávek ve spolupráci s dopravci
- Rozšíření nástupišť včetně bezbariérového přístupu a doplnění přístřešků s lavičkami (v souladu s požadavky právní úpravy na přístupnost)

Opatření 2.4.2: Optimalizace jízdních řádů

Příklady aktivit a projektů:

- Zajištění rovnoměrného rozložení spojů Starý Plzenec – Plzeň a zpět (koordinace jízdních řádů vlaků, příměstských autobusů a MHD, zejména v sedlech pracovních dní a o víkendech)
- Navýšení počtu spojů do pravobřežní části Sedlce (např. posílením spojů Starý Plzenec – Tymákov)
- Prověření možnosti prodloužení trolejbusové linky č. 13 z Černic do Starého Plzně s vazbou na prověřovaný přestupní uzel a příměstskou železniční dopravu

Opatření 2.4.3: Vytvoření podmínek pro systém kombinované mobility ve městě

Příklady aktivit a projektů:

- Prověření přepravních vztahů v rámci veřejné dopravy
- Prověření a zajištění dalších možností dopravy (např. seniorTAXI)
- Prověření možnosti zřízení přestupního uzlu u železniční stanice nádraží ČD s návazností na veřejnou linkovou dopravu i městskou hromadnou dopravu do Plzně
- Návrh systému kombinované mobility u železniční stanice (P+R, K+R, B+R) ve spolupráci s ČD a SŽ

9.3 Strategická oblast 3: Život ve městě

Cílem strategické oblasti Život ve městě je zlepšit podmínky pro aktivní život ve Starém Plzenci. Navržená opatření se týkají oblasti vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb, možností trávení volného času, sportu, kultury i podpůrných aktivit ke zlepšení komunitního prostředí.

Prvním specifickým cílem dané oblasti je sladit kapacitní možnosti a kvalitu vybavení škol pro výuku i jejich zázemí s potřebami města a jeho obyvatel. Tyto požadavky se netýkají jen škol a vzdělávacích zařízení ve vlastnictví města (MŠ, ZŠ, ZUŠ), ale i nově vznikajících soukromých subjektů (lesní MŠ a ZŠ, dětská skupina). Následující oblast se týká zlepšení zázemí nabízených zdravotnických a sociálních služeb. Ve městě zcela chybí pobytové či ambulantní sociální služby i služby návazné péče.

Další opatření se týká oblasti trávení volného času obyvatel. Řeší proto zlepšení společenských a relaxačních funkcí míst ve městě. Toho může být dosaženo například prostřednictvím doplnění městského mobiliáře nebo instalací interaktivních prvků atraktivních pro obyvatele i návštěvníky města. Podceněny v tomto směru jsou centrální veřejné prostory všech částí města, ale i oblíbené odpočinkové zóny (např. Hůrka či rybníky v Sedlci).

Důležitou oblastí pro občany je sport, kterému se věnují dvě opatření. První z nich řeší stav a využití prostor pro rekreaci a sportovní aktivity. Takovými prostory jsou celý sportovní areál Pod lesem, koupaliště, sportovní plácky pro širokou neorganizovanou veřejnost, sportovně rekreační zóny využívající potenciál okolní krajiny a další místa. Další opatření se týká podpory sportovních aktivit ve městě, tedy pořádání různých akcí pro cílové skupiny i širší veřejnost.

Vzhledem k historii města je významnou součástí života ve městě Starý Plzenec oblast kultury. Té se týkají opatření zaměřená na kvalitu a kapacitu zázemí pro kulturní a společenské aktivity (sály, venkovní prostory) i na atraktivitu kulturních a společenských akcí (propagace, koordinace, realizace nových akcí apod.).

Poslední oblast se zabývá zlepšením podmínek pro aktivní komunitní život ve městě. Ty jsou řešeny jak z pohledu podpory spolků, tak i komunitních funkcí různých organizací a aktivit, jejichž smyslem je zvýšit intenzitu vazeb obyvatel na své město. Ze stejného důvodu je zvláštní pozornost věnována také komunikaci města s občany

Strategický cíl 3: Zlepšit podmínky pro aktivní život ve městě

Specifický cíl 3.1: Sladit kapacitní možnosti a kvalitu zázemí škol a dalších vzdělávacích zařízení s potřebami města

Opatření 3.1.1: **Zvýšení kapacity škol a školských zařízení v majetku města**

Příklady aktivit a projektů:

- Rozšíření kapacity ZŠ Starý Plzenec
- Rozšíření kapacity MŠ Starý Plzenec
- Rozšíření prostor ZUŠ (např. koncertní sál, nové učebny)

Opatření 3.1.2: **Zlepšení kvality zázemí a vybavenosti škol a školských zařízení v majetku města**

Příklady aktivit a projektů:

- Dokončení přístavby ZŠ Starý Plzenec

- Udržení kvality vybavení základních škol a ZUŠ v souladu se soudobými standardy a prioritní orientací škol
- Zajištění bezbariérovosti škol

Opatření 3.1.3: **Podpora činnosti dalších vzdělávacích organizací**

Příklady aktivit a projektů:

- Podpora získávání adekvátních prostor pro další vzdělávací zařízení

Specifický cíl 3.2: Harmonizovat nabídku sociálních a zdravotnických služeb s potřebami obyvatel

Opatření 3.2.1: **Zlepšení zázemí nabízených zdravotnických a sociálních služeb**

Příklady aktivit a projektů:

- Vybudování nového pobytového zařízení sociálních služeb (např. kombinované zařízení domov pro seniory/domov se zvláštním režimem v rámci revitalizace centra města či využití bývalého objektu SÚS)
- Vytvoření zázemí pro komplexní nabídku sociálních a návazných služeb pro vybrané cílové skupiny (senioři, pečující osoby, rodiny s dětmi) na základě vyhodnocení potřeb
- Výstavba sociálních bytů se zvláštním určením pro seniory (např. v rámci revitalizace centra města)
- Podpora bezbariérovosti lékařských ordinací

Specifický cíl 3.3: Vytvořit multifunkční venkovní prostory pro volný čas a relaxaci různých skupin obyvatel

Opatření 3.3.1: **Zlepšení společenských a relaxačních funkcí míst ve městě**

Příklady aktivit a projektů:

- Doplnění mobiliáře v místech významných pro setkávání a relaxaci
- Zatraktivnění míst se společenským potenciálem vhodnými interaktivními prvky (průhledy, zvukové efekty, vodní prvky apod.)
- Vytvoření nových hřišť pro děti více věkových skupin
- Doplnění míst pro relaxaci herními prvky

Specifický cíl 3.4: Zlepšit podmínky pro sport a rekreaci různých skupin obyvatel

Opatření 3.4.1: **Stav a využití prostor pro rekreaci a sportovní aktivity**

Příklady aktivit a projektů:

- Koncepční řešení sportovního areálu Pod lesem
- Dokončení sportovní haly v areálu ZŠ Starý Plzenec
- Vytvoření nových sportovních ploch („plácků“) pro neorganizovanou veřejnost
- Úprava a rekonstrukce stávajících sportovišť a jejich zázemí
- Vytvoření rekreačně-sportovních zón
- Vytvoření sítě vycházkových okruhů (s odpočinkovými a vyhlídkovými místy, zohlednění naučné funkce)
- Vytvoření tréninkového zázemí pro hasiče ve Starém Plzenci i v Sedlci

- Podpora vzniku nových sportovišť ve spolupráci se soukromými subjekty

Opatření 3.4.2: **Podpora sportovních aktivit ve městě**

Příklady aktivit a projektů:

- Pokračování sportovních aktivit s tradicí
- Nové sportovní akce (např. sportovní dny pro děti, závody v cyklistice městem, kondičně náročné běhy)
- Podpora sportovních akcí městem

Specifický cíl 3.5: Zlepšit podmínky pro kulturně-spoločenské vyžití ve městě

Opatření 3.5.1: **Kvalita a kapacita zázemí pro kulturní a společenské aktivity**

Příklady aktivit a projektů:

- Rekonstrukce Lidového domu a zlepšení jeho variability
- Vybudování středního variabilního sálu s občerstvením bez bariér v přístupu pro kulturně-spoločenské akce a aktivity škol
- Vytvoření společenského zázemí v Sedlci (např. v rámci nové návsi)
- Vytvoření venkovního prostoru pro větší společenské akce
- Vybudování vhodnějšího zázemí pro knihovnu (bez bariér, prostor pro tematické akce, např. v rámci revitalizace centra města)

Opatření 3.5.2: **Atraktivita kulturních a společenských akcí**

Příklady aktivit a projektů:

- Nové akce pro vybrané skupiny obyvatel (např. dětská divadla, koncerty pro seniory) a jejich aktivní propagování
- Podpora významných kulturních a společenských aktivit městem
- Koordinace kulturních a společenských akcí

Specifický cíl 3.6: Zlepšit podmínky pro aktivní komunitní život ve městě

Opatření 3.6.1: **Podpora spolků**

Příklady aktivit a projektů:

- Vybudování zázemí pro spolky a jejich spolupráci
- Finanční podpora činnosti a aktivit spolků městem (sportovních, kulturních, společenských)
- Metodická podpora spolků městem (získávání dotací, administrativa apod.)
- Zvýšená podpora spolků a institucí pracujících s dětmi (školy, sportovní uskupení, zájmové organizace i spolky) a realizace cílených aktivit (prevence problémových jevů, zapojení dětí do aktivit spolků)
- Zvýšená podpora spolků a institucí při aktivizaci seniorů (prevence, poradní funkce, vytváření programu pro seniory)
- Zvýšená podpora spolků a institucí pečujících o majetek města
- Podpora spolupráce spolků navzájem i s ostatními institucemi

Opatření 3.6.2: Podpora komunitní funkce škol a dalších vzdělávacích zařízení

Příklady aktivit a projektů:

- Podpora místním školám při organizaci komunitních aktivit
- Orientace škol na místní souvislosti a na spolupráci se spolky
- Zapojení škol do přípravy ideových návrhů některých rozvojových záměrů
- Poskytnutí zázemí škol pro společenské, kulturní a sportovní aktivity

Opatření 3.6.3: Zlepšení nástrojů pro komunikaci mezi obyvateli a vedením města

Příklady aktivit a projektů:

- Udržení dobré kvality standardních nástrojů informování o dění ve městě
- Rozvoj systému operativního informování občanů
- Vytvoření jednotné platformy pro informování občanů o nabídce volnočasových aktivit (např. nabídka kroužků pro děti, vzdělávací aktivity apod.)

Opatření 3.6.4: Zlepšení nástrojů pro zapojení obyvatel do života města

Příklady aktivit a projektů:

- Alternativní formy informování a vedení diskuze s občany (tematické vycházky, návštěvy problémových míst s občany, kulaté stoly)
- Využití soutěží nebo workshopů pro veřejnost při návrhu ideového řešení území
- Realizace cílených akcí pro udržení sounáležitosti s městem a oslovení nových skupin (např. trhy, předved', co umíš, zasad' si svůj strom, fotografie ze života obyvatel, předáváme si řemesla, vyprávění starousedlíků, ...)

9.4 Strategická oblast 4: *Ekonomika a cestovní ruch*

Strategická oblast ekonomického rozvoje včetně cestovního ruchu má za cíl zlepšit podmínky pro hospodářský rozvoj města především ve sféře jeho vybavenosti službami, posílení pracovní funkce, efektivního využití městského majetku a zhodnocení historického, kulturního a přírodního potenciálu pro cestovní ruch.

Posílení vybavenosti službami ve Starém Plzenci je limitováno vztahy s městem Plzní. Pro vyvážené městské funkce je ale žádoucí jejich posílení a stabilita. Zejména v centrální části města je vhodné zkvalitnění nabídky obchodních služeb. Smetanova ulice i Masarykovo náměstí se mají stát předmětem postupné regenerace, která vytvoří také prostory atraktivní pro lokalizaci obchodu a služeb. Pro ekonomický rozvoj města by bylo vhodné podpořit zejména služby a aktivity s vysokou přidanou hodnotou a potřebou vysoce kvalifikované pracovní síly.

Město je vlastníkem rozsáhlého nemovitého majetku a jeho využití patří k významným nástrojům podpory ekonomiky ve městě. Výhodou města je skutečnost, že valnou část pozemků v centrálních částech již město vlastní, a má tak dobré předpoklady pro prosazení vlastní představy o regeneraci těchto území. Je v zájmu města svůj vliv v klíčových místech dále posilovat a soustředit se na získávání nemovitostí, které umožní prosazení projektů obnovy centrálních míst, nebo důležitých akcí liniové infrastruktury. Stejně tak je třeba aktivně jednat i se soukromými investory.

Jedno z východisek Programu, Obraz města v roce 2040, respektuje historické hodnoty Starého Plzece. Ty spoluutvářejí jeho identitu, a jsou zároveň hlavním předmětem zájmu návštěvníků. Význam populárních turistických cílů – hradu Stará Plzeň i hradu Radyně, je nadregionální. Péče o stav i prezentaci těchto památek vyžaduje diferencovaný přístup, a proto jsou jim věnována dvě samostatná opatření.

V souvislosti s dokončením cyklostezky Plzeň – Starý Plzenec, která je součástí páteří Brdské cyklostezky, lze očekávat růst zájmu návštěvníků města, a proto je třeba rozšířit doplňující infrastrukturu cestovního ruchu. Jedná se především o vybavení pro cyklisty ve městě, provázání centra města a dalších cílů systémem turistických tras, ale například i o revitalizaci letního areálu s koupalištěm. Investice do infrastruktury by měly podněcovat zájem provozovatelů ubytovacích a stravovacích služeb o jejich rozšiřování a vyšší kvalitu.

Nedílnou součástí cestovního ruchu je také propagace města a způsob komunikace s návštěvníky. Propagace města má dlouhodobě dobrou úroveň a příležitost pro jeho zlepšení je v zavedení destinačního managementu, který by komplexně řešil problematiku prezentace města a jeho atraktivit. Možností je také navázání intenzivních partnerských vztahů, včetně přeshraniční spolupráce.

Strategický cíl 4: Efektivně využít městskou správu, majetek i atraktivitu města pro rozvoj služeb

Specifický cíl 4.1: Posílit význam obchodu a služeb ve městě

Opatření 4.1.1: Podpora obchodu a služeb

Příklady aktivit a projektů:

- Uplatňování prostorových požadavků na obchodní zařízení do studií a plánů využití území (např. nové využití areálu PRONAP)

- Sledování a uplatnění moderních řešení obchodních prostora a související vybavenosti
- Aktivní jednání s podnikatelskými subjekty o podmínkách lokalizace obchodu do města (např. v areálu PRONAP)
- Evidování potřeb a záměrů provozovatelů
- Vytvoření přehledu prostorových možností pro umístění obchodu a služeb (jak městské, tak soukromé v případě nezájmu o další provoz)
- Nabídka prostor pro podnikatelské aktivity v připravovaných záměrech regenerace centra města

Specifický cíl 4.2: Využít městský majetek pro rozvoj

Opatření 4.2.1: Efektivní využití majetku města

Příklady aktivit a projektů:

- Posílení personálních kapacit pro správu majetku a investice
- Modernizace evidence a správy majetku města (evidenční systém, pasportizace, zlepšení organizace)
- Dlouhodobé investiční plánování obnovy a reinvestic na majetku města (provázanost technické a ekonomické agendy města, např. tech. infrastruktura, největší objekty)
- Definování potřebného a zbytného majetku města (průběžné sledování potřeb)
- Optimalizace nájemního využití majetku města (aktualizace smluv, standardizace podmínek využívání majetku)
- Organizace výběrových řízení na využití (nevyužitých) objektů v majetku města
- Nabídka motivujícího nájemného nebo podmiňujících úprav objektů pro zajištění preferovaných funkcí (prostory pro obchod a služby)

Opatření 4.2.2: Strategický majetek pro rozvoj města

Příklady aktivit a projektů:

- Získávání státního majetku ve strategických lokalitách (ÚZSVM v centru Sedlce, Nádražní ulice v majetku ČD a SŽDC, pozemkový úřad, koridory dopravy a technické infrastruktury dle nového ÚP)
- Získávání soukromého majetku v klíčových lokalitách za přijatelných podmínek
- Technicko-ekonomické hodnocení variant řešení majetku města s perspektivou změny využití (např. bývalý DPS, PRONAP, bývalá SÚS, prevence vzniku brownfields)
- Urbanistické studie, popř. regulační plány pro významná rozvojová území včetně definování podmínek cílových majetkových podílů města a investorů

Specifický cíl 4.3: Posílit hodnotu hlavních cílů cestovního ruchu ve městě

Opatření 4.3.1: Ochrana, využití a prezentace hodnot hradu Stará Plzeň (NKP Hůrka)

Příklady aktivit a projektů:

- Důsledná prezentace NKP Hůrka jako „hradu Stará Plzeň“
- Zajištění systému údržby areálu hradu Stará Plzeň s ohledem na návštěvníkový provoz

- Zpracování projektu komplexního řešení areálu hradu Stará Plzeň na základě Archeoplanu a Koncepce (místa interpretace, cestní síť, navigační a informační systém, úprava zeleně, přístupové cesty apod.)
- Postupná realizace projektu komplexního řešení areálu hradu Stará Plzeň
- Zlepšení návštěvního režimu (rozšíření otevírací doby rotundy sv. Petra a Pavla, zavedení průvodcovské služby apod.)
- Prověření možností pro vybudování návštěvnického centra (např. možnost využití částí městských objektů na Malé Straně)
- Podpora pokračování odborných a průzkumných prací v areálu NKP a atraktivní prezentace jejích výsledků (informační tabule, odkrytí dalších částí zbytků staveb, spolupráce s odbornými institucemi)
- Posílení personálních kapacit města za účelem systematické péče o památky (správce památek města)

Opatření 4.3.2: **Rozšíření nabídky hradu Radyně pro cestovní ruch**

Příklady aktivit a projektů:

- Dokončení Konceptu moderní prezentace hradu Radyně
- Inovace libreta expozice na hradu Radyně (ucelený návrh prezentace hradu – místa, trasy, exponáty, informace, zážitky)
- Postupná inovace expozic hradu Radyně dle Konceptu moderní prezentace
- Stavební úpravy hradu a jeho okolí dle Konceptu moderní prezentace (zastřešení, úpravy vnitřních prostor apod.)
- Zlepšení zázemí pro návštěvníky (např. parkoviště, prostor pro kulturní vystoupení, herní prvky pro děti, piknikové místo)
- Zlepšení přístupu k hradu a pohybu po něm
- Směrování návštěvníků hradu do města (např. okružní stezka pro rodiny s dětmi, využití moderních technologií apod.)
- Doplnění vybavenosti Centra služeb v souladu s Konceptem moderní prezentace

Specifický cíl 4.4: Vytvořit funkční systém infrastruktury a služeb pro cestovní ruch

Opatření 4.4.1: **Zkvalitnění vybavenosti infrastrukturou cestovního ruchu**

Příklady aktivit a projektů:

- Doplnění vybavenosti turistických cílů
- Doplnění cílů pro návštěvníky v centru města (např. interaktivní prvky, 3D modely památek, dům historie)
- Rozvoj dalšího zázemí pro turisty a návštěvníky (např. odpočívadla, přístřešky, ...)
- Rozvoj městského navigačního a informačního systému

Opatření 4.4.2: **Zlepšení kvality turistických tras**

Příklady aktivit a projektů:

- Provázání cyklostezky Plzeň – St. Plzenec – Sedlec – Štáhlavy s další turistickou nabídkou vhodným značením (propojení s koupalištěm, náměstím apod.)

- Usměrnění pohybu návštěvníků v exponovaných místech
- Orientace návštěvníků v území (např. instalace prvků orientace – kámen, křížek, artefakty, označení míst zajímavých výhledů, ukazatele vzdálenosti k místům blízkým i původním cílům apod.)

Opatření 4.4.3: **Rozvoj služeb cestovního ruchu**

Příklady aktivit a projektů:

- Prohloubení spolupráce města s privátním sektorem (např. Bohemia Sekt) při propagaci města, nabídce produktů cestovního ruchu apod.
- Zkvalitnění vybavenosti gastro služeb v zázemí turistických cílů (např. Lidový dům)
- Rozšíření ubytovacích možností (podpora soukromých vlastníků nemovitostí k jejich využití pro ubytování)
- Nabídka volných kapacit v soukromých objektech (volný pokoj) prostřednictvím IC a případně webových portálů zaměřených na zprostředkování ubytování
- Zatraktivnění IC pro návštěvníky (např. úprava/změna prostorů a zázemí, rozšíření služeb např. wifi, pracovní listy pro děti, cizojazyčné průvodce)

Specifický cíl 4.5: Zefektivnit organizaci a marketing cestovního ruchu

Opatření 4.5.1: **Zavedení systému destinačního managementu**

Příklady aktivit a projektů:

- Vytvoření organizace pro destinační management
- Trvalá koordinace subjektů činných v cestovním ruchu
- Tvorba nového systému vstupného, programů a turistických produktů
- Rozvoj sítí spolupráce při prezentaci města a jeho atraktivit na regionální úrovni (např. OCR KÚPK, město Plzeň, Turismus, p.o., NPÚ)
- Budování vztahů s odbornými institucemi zaměřených na oblast historie a památek (např. archeologové, univerzity, zájmové organizace)

Opatření 4.5.2: **Aktivní propagace města**

Příklady aktivit a projektů:

- Dokončení jednotného vizuálního stylu města
- Důsledné uplatňování nového vizuálního stylu města
- Uplatnění požadavků na prezentaci historických i současných hodnot města ve veřejném prostoru
- Účinná propagace vytvořených moderních informačních materiálů (SEO – virtuální prohlídky, 3D rekonstrukce památek, mobilní aplikace, Plzeň – skryté město)
- Účast na veletrzích a výstavách
- Zapojení města do mezinárodních vztahů (např. využití programu přeshraniční spolupráce, partnerské město)

10 Realizace Programu

Program rozvoje města Starý Plzenec (dále jen Program) se svým komplexním pojetím výrazně podílí nejen na rozvoji, ale také na fungování města. Realizace Programu se promítá do řízení a financování rozvoje města i do přípravy a realizace jeho rozvojových projektů a dalších aktivit.

Účelem této kapitoly je popsat věcnou a organizační stránku realizace Programu. Kapitola obsahuje přehled nezbytných činností, popis organizace, vč. organizační struktury, a přehled činností jednotlivých složek organizační struktury, které se na realizaci Programu podílí.

Naplňování Programu rozvoje města vyžaduje následující činnosti:

1. Řízení Programu
2. Přípravu a realizace projektů
3. Monitorování Programu
4. Aktualizace Programu

K zajištění uvedených činností budou v maximální možné míře využity stávající mechanismy řízení a realizace projektů města a pouze v nezbytném rozsahu bude provedeno jejich doplnění s ohledem na Program a jeho realizaci.

Aktualizace Programu se poněkud odlišuje od ostatních činností, neboť se jedná o činnost, která se provádí zpravidla za delší období než 1 rok a do které se zapojují i další subjekty, např. zaměstnavatelé, neziskové organizace i občané města. Z tohoto důvodu je popis této činnosti zařazen samostatně na konci této kapitoly.

10.1 Řízení Programu

Řízení Programu zahrnuje tyto činnosti:

- rozhodování,
- alokace zdrojů,
- delegování úkolů,
- přenos informací.

K tomu je možné využít stávající organizační strukturu správy města, popř. jí podle potřeby upravit.

Z pohledu hierarchické úrovně řízení je možno realizaci Programu rozdělit na:

- strategické řízení,
- operativní řízení,

Strategické řízení Programu je plně v kompetenci samosprávných orgánů města, tj. především zastupitelstva města a rady města. Z praktických důvodů je účelné garanci za strategické řízení realizace Programu svěřit jednomu z členů rady města (Radní pro Program). Ten zodpovídá především za činnosti spojené s aktualizací Programu, vč. monitorování jeho plnění (viz dále).

Do strategického řízení Programu je účelné zapojit širší okruh osob než jen členy zastupitelstva. Tento krok je významný pro udržení zájmu o Program a aktivní zapojení

různých organizací a osob do jeho realizace. Tento požadavek je vhodné spojit s pokračováním fungování struktury, která byla vytvořena pro přípravu Programu, např. odborné skupiny pro jednotlivá témata.

Tyto skupiny by jedenkrát ročně projednávaly tzv. Hodnocení realizace Programu (viz dále). Stejnou funkci mohou plnit také poradní orgány zastupitelstva a rady, tj. výbory a komise, podle jejich odborného zaměření.

Operativní řízení realizace Programu, tj. především přípravu a realizaci projektů a dalších aktivit Programu, zajišťuje starosta ve spolupráci s tajemníkem městského úřadu. Výchozím podkladem pro operativní řízení je plán prioritních aktivit Programu pro nejbližší 3 až 4 roky.

10.2 Příprava a realizace projektů

Příprava a realizace projektů tvoří realizační část Programu. Ta je spojena především s technickou přípravou investic, s financováním investičních akcí, vč. jejich rozpočtování a zajištění externích finančních zdrojů, s výběrem dodavatelů investic a s další investorskou činností. Za tím účelem starosta města spolupracuje s tajemníkem a s některými dalšími pracovníky městského úřadu, především z odboru výstavby, odboru finančního a majetkoprávního a odboru hospodářského a investičního.

Hlavním nástrojem pro realizaci Programu je Akční plán. Jedná se o samostatný dokument, který obsahuje přehled prioritních aktivit Programu na nejbližší období a rámcový finanční plán prioritních projektů města na 3–4 roky. Akční plán je aktualizován 1x ročně ve vazbě na rozpočet, resp. rozpočtový výhled města. Aktualizaci zajistí Radní pro Program.

Jedním z výstupů operativního řízení realizace Programu je sledování stavu přípravy a realizace projektů, popř. dalších aktivit, která je podkladem pro strategické řízení, zejm. pro Hodnocení realizace Programu (viz dále).

10.3 Hodnocení realizace Programu

Pro zajištění dostatečného množství informací pro řízení Programu je nezbytné provádět pravidelné monitorování Programu, tzv. hodnocení realizace Programu. To má podobu stručné zprávy, která je zpracována 1x ročně a projednána v orgánech vytvořených pro práci s Programem (viz předchozí podkapitola).

Zpráva obsahuje následující části:

- a) zhodnocení vývoje města (na základě vybraných indikátorů – viz dále),
- b) přehled připravovaných, probíhajících a dokončených aktivit/projektů,
- c) vyhodnocení plnění cílů a opatření,
- d) výběr nových prioritních aktivit na nejbližší období.

Přípravu zprávy zajišťuje Radní pro Program. Hodnocení realizace Programu musí být projednáváno tak, aby ho Zastupitelstvo města projednalo jako podklad rozpočtu pro následující kalendářní rok (prioritní aktivity na nejbližší období).

- a) Zhodnocení vývoje města se provádí na základě navržené soustavy kontextových indikátorů, které charakterizují stav a vývoj města, resp. jeho hlavních socioekonomických charakteristik. V případě zjištění závažných změn ve vývoji města je vhodné přehodnotit relevanci strategické části Programu, případně přistoupit k aktualizaci Programu (viz následující podkapitola).

Soustava indikátorů byla navržena s ohledem na data využitá při zpracování analytické části Programu a jejich vztah k soustavě cílů. Významným hlediskem byla snadná dostupnost dat z veřejných zdrojů, u nichž je předpoklad dlouhodobé kontinuity.

Nejčastěji tedy byla použita statistická data Českého statistického úřadu (ČSÚ). Ojedinele a v odůvodněných případech byly navrženy indikátory, které využívají i jiná než statistická data, např. vlastní data města.

Preferovány byly relativní ukazatele, které umožňují srovnání města Starý Plzenec s podobnými městy v sousedství Plzně. Při hodnocení situace města je důležitý nejen stav, ale také vývojové trendy. Ty může vystihnout právě soustavné sledování navržených indikátorů. Proto byly vybrány indikátory, které je možné aktualizovat s roční periodou.

Přehled indikátorů:

- Index změny počtu obyvatel
- Intenzita bytové výstavby
- Podíl cizinců na obyvatelstvu
- Podíl obyvatel do 14 let
- Počet žáků základních škol na 100 obyvatel do 14 let
- Podíl obyvatel ve věku 65 a více let
- Počet zaměstnaneckých pracovních míst na 100 obyvatel v produktivním věku
- Počet ekonomických subjektů na 1000 obyvatel
- Míra nezaměstnanosti
- Počet dopravních nehod s osobními následky

V příloze je uvedena bližší specifikace navržených indikátorů.

b) Přehled připravovaných, probíhajících a dokončených projektů a dalších aktivit musí obsahovat informace o finančních nákladech a o stupni přípravy, resp. realizace.

c) Vyhodnocení naplňování cílů a opatření se provádí na základě přehledu dokončených projektů aktivit (viz bod a). Ze srovnání se strategickou částí Programu musí být patrné, které cíle a opatření je možné považovat za splněné, popř. jaké nové aktivity nebo projekty by bylo vhodné v jejich rámci realizovat.

Při návrhu nových aktivit je nutné přihlížet k výsledkům zhodnocení vývoje města (viz bod b). Pokud by bylo opatření vyhodnoceno jako splněné, je možné navrhnout jiné opatření, které by přispělo k realizaci vytčeného cíle.

Protože soustava cílů vytváří stabilní a provázanou kostru strategie Programu, může být splnění některého z cílů důvodem pro aktualizaci Programu (viz následující podkapitola). Podkladem pro toto doporučení musí být opět zhodnocení vývoje města (viz bod b).

d) Výběr nových prioritních projektů se provádí na základě všech předchozích kroků a také především s ohledem na finanční možnosti města a dostupné externí zdroje (viz kapitola Finanční zajištění Programu).

10.4 Aktualizace Programu

S ohledem na předpokládaný rozvoj města Starý Plzenec lze předpokládat, že strategickou část Programu je účelné aktualizovat po 3-4 letech. Proces aktualizace je poněkud odlišný od předchozích činností souvisejících s realizací Programu, neboť probíhá jednorázově

a předpokládá se větší zapojení veřejnosti a dalších subjektů, tj. uplatnění podobných principů jako při tvorbě Programu.

Podkladem pro aktualizaci Programu je vždy poslední zpráva Hodnocení realizace Programu, která se podrobněji zabývá výsledky, popř. dopady dokončených projektů a změnami vnějších podmínek.

Předmětem aktualizace mohou být některé segmenty strategické části Programu:

- Hlavní cíl, strategické a specifické cíle tvoří stabilní rámec Programu; jejich změna je podmíněna zjištěním podstatných změn ve vývoji města.
- Opatření mohou být aktualizována, tj. zrušena nebo doplněna, na základě vyhodnocení jejich aktuálnosti a relevance s ohledem na vývoj města.
- Příklady aktivit a projektů se aktualizují v souvislosti s aktualizací opatření nebo na základě nových potřeb identifikovaných např. v rámci každoročního hodnocení realizace Programu.

Příští aktualizace celého Programu, tj. včetně analytické části, by měla proběhnout nejpozději v posledním roce platnosti tohoto Programu, tj. v roce 2032.

11 Finanční zajištění Programu

Naplnění Programu rozvoje města Starý Plzenec bude realizováno formou projektů, popř. dalších aktivit. Těm bude potřeba přiřadit vedle technicko-organizačních kapacit také finanční zdroje. Rozsah i postup realizace strategie, zejména finančně náročnějších projektů, bude kromě personálních kapacit a technické připravenosti limitován dostupností finančních zdrojů jak v rámci rozpočtu města včetně případných úvěrů, tak možnostmi získávání dotací. Specifický přístup budou vyžadovat projekty, jejichž realizace je garantována státními či krajskými investory a město se těchto projektů účastní, např. zvažovaná realizace projektu rekonstrukce Bezručovy ulice ve spolupráci s Plzeňským krajem nebo realizace obchvatové komunikace či modernizace železniční trati.

Rozsáhlejší rozvojové projekty vyžadují pro přípravu a realizaci časové období delší než rok, který je z hlediska financování spojen s ročním rozpočtem města. Víceleté plánování projektů je tedy vhodné spojit se střednědobým rozpočtovým výhledem města, který se obvykle sestavuje na dobu 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet.

Výše uvedené požadavky na finanční plánování realizace Programu se zohledňují v Akčním plánu (viz kapitola 10). Akční plán uvádí přehled prioritních aktivit a projektů a stanovuje jejich finanční nároky v jednotlivých letech v celkových objemech, které rámcově odpovídají střednědobému rozpočtovému výhledu města. Protože parametry Akčního plánu se průběžně mění např. z důvodu postupu technické přípravy či dostupnosti dotačních zdrojů, je Akční plán doporučen jako samostatný dokument, který pro naplnění Programu využívá a aktualizuje vedení města.

11.1 Disponibilní vlastní zdroje města

Město Starý Plzenec v době naplňování Programu financuje řadu investičních projektů, které jsou převážně zaměřené na rozšíření kapacit ZŠ a průběžnou obnovu technické a dopravní infrastruktury. Jedná se především o vodohospodářskou infrastrukturu (investice a splátky investičních úvěrů) a obnovu sítě místních komunikací. Tyto závazky mají zásadní vliv na disponibilní zdroje města v nejbližších letech.

Časový rámec Programu je stanoven do r. 2032. Do této doby předpokládáme stabilitu pilířů pravidel přerozdělování daňových příjmů i hlavních parametrů provozního financování města. V tomto časovém výhledu je možné odhadnout, že vlastní zdroje města (bez dalších úvěrů, mimořádných příjmů např. za prodej majetku a dotací), které lze využít pro rozvojová opatření Programu, mohou dosahovat zhruba 20–30 mil. Kč/rok.

11.2 Dostupné externí zdroje financování

Naplnění Programu v celé jeho šíři není realizovatelné pouze s využitím vlastních rozpočtových zdrojů města. Z toho důvodu má zásadní význam zajištění externích finančních zdrojů, zejména dotací, které jsou poskytovány v řadě rozvojových programů. Jedná se o programy národní (státní a krajské programy podpory) a evropské (Evropské strukturální a investiční fondy).

Možnost využití těchto zdrojů lze předpokládat především pro podporu následujících typů projektů (podle strategických oblastí):

Strategická oblast 1: Urbanismus a územní rozvoj

- obnova veřejných prostranství (např. obnova sídelní zeleně)

- rozvoj bytové výstavby
- zkvalitnění systému nakládání s odpady
- péče o krajinu, protipovodňová prevence
- přechod na čisté a efektivnější hospodaření s energiemi ve veřejných objektech

Strategická oblast 2: Doprava

- plánování a modelování dopravy v rámci Plzeňské aglomerace
- rozvoj systému bezpečných tras pro pěší a cyklostezek
- optimalizace infrastruktury veřejné dopravy, zastávky, přestupní uzly apod.
- vytváření podmínek pro rozvoj elektromobility

Strategická oblast 3: Život ve městě

- rozšíření sociálních služeb
- zázemí pro předškolní a základní vzdělávání
- zkvalitnění vzdělávacích a komunitních služeb

Strategická oblast 4: Ekonomika a cestovní ruch

- regenerace a opětovné využití objektů (brownfields)
- obnova památek a zkvalitnění jejich interpretace
- propagace města v kontextu destinačního managementu Plzeňska a Plzeňského kraje

Pro tyto tematické okruhy předpokládáme dostupnost dotačních zdrojů financování. Jejich využitelnost je podmíněna včasnou koncepční a technickou projektovou přípravou.

Použité podklady

Centrum dopravního výzkumu – Dopravní nehody v ČR. 2024. [online]. Dostupné z: <https://nehody.cdv.cz/statistics.php>

Centrum pro komunitní práci západní Čechy – Vyhodnocení názorového průzkumu mezi obyvateli města Starý Plzenec a Sedlce. 2024.

ČSÚ – Sčítání lidu domů a bytů 2021, Veřejná databáze. 2024. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=31428>

ČSÚ – Historický lexikon obcí, Veřejná databáze. 2024. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=31674>

ČSÚ – Statistiky: Obyvatelstvo, Veřejná databáze. 2024. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30845>

ČSÚ – Statistiky: Stavebnictví, byty, Veřejná databáze. 2024. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30836>

Geoportál Plzeňského kraje – Územní plánování. 2024. [online]. Dostupné z: <https://geoportal.plzensky-kraj.cz/portal/uzemni-plan-y-a-dalsi-nastroje-uzemniho-planovani>

Geoportál Plzeňského kraje – Digitální technická mapa. 2024. [online]. Dostupné z: <https://geoportal.plzensky-kraj.cz/portal/>

Integrovaná doprava Plzeňského kraje – Jízdní řády a spoje. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.idpk.cz/cz/jizdni-rady-a-spoje/>

MF ČR – Procentní podíl jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, Otevřená data. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/legislativa/legislativni-dokumenty/2023/vyhlasaka-c-264-2023-sb-52799>

MF ČR – Hospodaření obcí, Monitor státní pokladny. 2024. [online]. Dostupné z: <https://opendata.mfcr.cz/topics/hospodareni-obci.html>

MMR ČR – přehled evropských dotačních programů pro období 2021-2027 a období 2028+. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/>

MMR ČR – přehled národních dotačních programů poskytovaných Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. 2024. [online]. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/narodni-dotace>

MPSV ČR – Analýzy a statistiky trhu práce, Otevřená data. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/nezamestnanost>

MZ ČR – Hlukové mapy 2022, Geoportál MZ ČR. 2024. [online]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/shm/?locale=cs>

NIPOS – Návštěvnost památek, Statistika kultury. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.statistikakultury.cz/>

OŠMS KÚPK – Databáze počtu žáků mateřských, základních a středních škol. 2023. [databáze]

Policie ČR – Statistika nehodovosti. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>

Policie ČR – Mapa kriminality. 2024. [online]. Dostupné z: <https://kriminalita.policie.cz/>

ŘSD – Celostátní sčítání dopravy 2020, Sčítání dopravy. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.rsd.cz/silnice-a-dalnice/scitani-dopravy#zalozka-celostatni-scitani-dopravy-2020>

Státní fond dopravní infrastruktury – Přehled národních dotačních programů poskytovaných Státním fondem dopravní infrastruktury. 2024. [online]. Dostupné z: <https://sfdi.gov.cz/prispevky>

VÚV TGM – Vodní hospodářství a ochrana vod, Hydroekologický informační systém. 2024. [online]. Dostupné z: <https://heis.vuv.cz/>

VÚMOP – Půda v mapách, Geoportál SOWAC GIS. 2024. [online]. Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>

Webové stránky města Starý Plzenec. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.staryplzenec.cz/>

Webové stránky Základní školy Starý Plzenec. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.zsstaryplzenec.cz/>

Webové stránky Mateřské školy Starý Plzenec. 2024. [online]. Dostupné z: <https://msstaryplzenec.cz/>

Webové stránky Základní školy a mateřské školy Starý Plzenec, Sedlec 81. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.zssedlec.eu/>

Webové stránky Základní umělecké školy Starý Plzenec. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.zusstaryplzenec.cz/>

Webové stránky YMCA Plzeň – Starý Plzenec. 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.ymcastaryplzenec.cz/>

Webové stránky spolků, sportovních klubů a zájmových sdružení ve Starém Plzenci – viz Přílohy